

32000

Elk. László

Kerület

- 1. Kócsk
- 2. Szeged
- 3. Pécs
- 4. Kassa
- 5. Kézdivásárhely
- 6. Sopron
- 7. Győr
- 8. Debrecen

CSENDŐRSÉGI

SZOLGÁLATI UTASÍTÁS

II.

A) Általános rész

összeállítva

a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének 1906. év nov. hó 23-ik k. 388. cs. f. sz. rendeletével kiadott „T a n a y a g k i m u t a t á s” szerint, külön az őrsnek, altiszti tanoncoknak, haladó és kezdő próbacsendőröknek megtanulandó és felolvasandó* anyagával.

* A felolvasásoknak úgy kell történnie, hogy azt a legénység meg is értsé; miről néhány egyén megkérdéztése által mindenkor meggyőződés is szerzendő

László
1913

KIADJA:
 KAUFMAN ÁBRAHÁM ES TÁRSAI
 Budapest, II., Mátyás-terület 52.

289

Flak
László
Országos Rend-
őrmester
Jelölés
1920. évi t. törv.
Alberti-Fru

A csendőrség területi illetékessége.
Igénybevétel és alkalmazás.

1. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altszt. iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megta- nalandó		megta- nalandó		megta- nalandó

A közbiztonsági szolgálat ellátására, tehát az ezzel járó nyomozó cselekmények teljesítésére is, Budapest székesfővárosának és a törvényhatósági joggal felruházott városoknak bel- és külterületét kivéve, Magyarország egész területén a m. kir. csendőrség van hivatva. (Lásd: a csendőrségről szóló 1881. évi III. és az 1882. évi X. t.-c.). Rendezett tanácsú városok bel- és külterületén azonban a büntügyi nyomozások rendszerinti teljesítése a városi rendőri hatóságot és ennek közegeit illeti meg. (Lásd: a B. P. 85. §-át).

A csendőrt egyedül az ezen utasításban előirt szolgálatra szabad igénybe venni.

A hatóság tehát a csendőrt az annyira fontos közbiztonsági szolgálattól el nem vonhatja s oly szolgálatokra, melyek teljesítésére más állami vagy községi közegek hivatvák, nem alkalmazhatja, ha csak ez

elkerülhetetlen szükség, illetőleg késedelem miatt beállható veszély által nem indokoltatik, de akkor is csak mint segédlet vehető igénybe.

Érintkezés módja a csendőrség és a polgári hatóságok között.

2. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

Polgári hatóságok és oly csendőr parancsnokságok közt, melyek élén tisztek állának, a kölcsönös érintkezés „megkeresések” és „átiratok” útján történik.

Örs és altiszti különítmény-parancsnokságokhoz és a 30. §. eseteiben járőrökhöz, valamint a csendőr örsökön beosztott altisztekhez és csendőrökhöz, az illető járás főszolgabírája és ennek felelős hatósága, továbbá a kir. ügyészség és ennek tagjai, a vizsgáló vagy kiküldött bíró és a járásbíróság „felhívásokat” más polgári s nevezetesen más rendőri hatóságok „megkereséseket” intéznek. Az örsparancsnokságok, valamint az azokhoz beosztott egyes altisztek és csendőrök azoknak, kik hozzájuk felhívást intézni jogosultak, „jelentéseket” tesznek; a többi rendőri hatósággal, azok tagjaival és közegeivel pedig „értesítések” és „megkeresések” útján érintkeznek.

A megkeresések és felhívások, jelentések és értesítések rendszerint írásbeliek legyenek, sürgős szükség esetében azonban szóbelileg is intézhetők, illetőleg tehetők; utóbbi esetben a csendőrség (csendőr) kérheti, hogy utólag írásban közöltessék: mi volt a szóbeli megkeresés, vagy felhívás tartalma.

Bánásmód. Csendőr személyét érintő ügyek bejelentése és elintézése. Polgári egyének elleni panasz.

3. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		megtanulandó

A csendőr, valamint a próbacsendőr is, azon bánásmódban részesítendő, mely az altisztekre nézve a m. kir. honvédségi „Szolgálati Szabályzat” I. részében meg van szabva; ennél fogva „Ön” címmel szólítandó meg s nyilvánosan soha meg nem dorgálható.

A csendőrség kizárólag saját előjáróinak fegyelmi hatalma alatt áll, minek folytán ugy a hatóságoknak, valamint magánosoknak minden ügyben, mely a csendőr személyét illeti, a csendőr közvetlen tiszti előjárójához kell fordulniok.

A csendőr megjutalmazására vagy kitüntetésére vonatkozó előterjesztések a hatóságok vagy magánosok részéről, a szükséges

tárgyalás eszközlése végett a csendőrkerületi parancsnoksághoz adandók be.

A csendőrkerületi parancsnokság az ily javaslatokat, véleményezésével ellátva, a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel s azok végleges elintézése a honvédelmi miniszter által és pedig, a mennyiben a csendőrségi javadalmazásból való jutalomdíj forog kérdésben, a belügyminiszterrel egyetértőleg eszközlötetik.

A csendőr valamely állami hivatalnok, hatósági tisztviselő, városi vagy községi előljáró, valamint magánosok ellen irányzott panaszát, közvetlen előljárójának jelenti be, a ki azt jelentésbe foglalja. Ezen jelentés azután szolgálati uton a szakasz- és szárnyparancsnokság véleményével ellátva, a csendőrkerületi parancsnoksághoz terjesztendő fel.

Általános viselkedés szolgálatban és azon kívül.

4. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

A csendőrnek, úgy szolgálatban, valamint szolgálaton kívül is, komoly, előzékeny és tisztességtudó magaviseletet kell tanúsítani, valamint minden szavában és tetteiben

mindazt tapintatosan elkerülni, a mi szolgálati fellépését nehezítené és az intézmény jó hírnevének kisebbitésére szolgálhatna.

Minden tulkapás, vagy durvaság — szóval vagy tettel — lealacsonyítja őt és az intézményt is, megnehezíti feladatának teljesítését.

A csendőrtől fokozott tapintat, elővigyázat és körültekintés követeltetik, különösen ünnepélyek, négyülések és népcsoportosulások alkalmával, a mikor minden megmondolatlanság, hengegés, felesleges fontoskodás vagy szükségtelen beavatkozás csak kellemetlen, sőt veszélyes következményekhez vezethet.

A csendőrök kötelessége az intézmény jó hírnevét féltékenyen megőrizni, egymást kölcsönösen felügyelni és buzdítani, a mi által lehetségessé válik az egyéni hibáknak vagy rossz szokásoknak mindjárt kezdetükben való kiirtása és így a közérdekben annyira fontos csendőrségi szolgálatnak fokról-fokra való tökéletesítése.

Öltözködés szolgálaton kívül és szolgálatban. Magatartás és fellépés szolgálatban.

5. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

-A csendőr nyilvános helyen szabályosan öltözködve és oldalfegyveresen tartozik megjelenni

A szolgálatban álló csendőrnek teljesen fegyverkezve és felszerelve töltött karabéllyal (forgópisztolylyal) és feltűzött szuronynyal, kézi bilincscsel ellátva kell lennie.

A székesfőváros vagy törvényhatósági joggal felruházott városok belterületén azonban vagy olyankor, midőn nappal elővezetések foganatosítatnak — kivéve a 117. §. IX. pontjában megállapított eseteket — a karabélyról a szuronyt leendő.

Hogy a szolgálatban induló csendőr az örjáratí lapon kívül a szolgálat mineműsége szerint minő tárgyakat köteles magával vinni, az az általános szolgálati határozványokban és külön rendeletekben van meghatározva.

Magatartása és fellépése mindig katonás, járása oly mérsékelt legyen, hogy mindazi, a mi körülötte történik, biztosan észlelhesse.

Tartózkodás a hivatás teljesítéséhez nem tartozó foglalkozástól. A pontos kötelességteljesítés jele.

6. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó	felolvasandó	megtanulandó		

A csendőrség mindenkor tartsa szem

előtt, hogy első sorban a közrend, csénd és biztonság fenntartására és az állampolgárok személyének és vagyonának oltalmára van hivatva.

Ezen célt annál biztosabban fogja elérni, ha minden másnemű az ő hivatásától, idegen tevékenységtől távol tartja magát.

Nem csak a szolgálatteljesítések és feljelentések száma, hanem első sorban az által fog a csendőrség ébersége bebizonyulni, hogy körletében a rend, nyugalom és biztonság nincs veszélyeztetve, vagy hogy ott, a hol veszélyeztetett, e bajok gyorsan és biztosan segítve lett; illetőleg, hogy az előfordult törvénysértések szabatosan nyilván tartattak és a mennyire lehetséges volt, ki is derítették.

A csendőrség nem vesz föl jegyzőkönyvet.

Eljárás feljelentések esetében.

7. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó	felolvasandó	felolvasandó		

A csendőr őrsparancsnokságok, járőrök*) vagy egyes csendőrök, náluk tett feljelenté-

*) A mi jelen utasítás „A) Általános részben“ a járőrre nézve van előírva, az a 22. §. értelmében saját kezdeményezésből szolgálatilag fellépő csendőrre nézve is mérvadó.

sekről, vagy szolgálati ténykedéseikről sohasem vesznek fel jegyzőkönyvet.

A szóbeli feljelentésekkel vagy panaszokkal hozzájuk forduló feleket az illetékes hatósághoz utasítják; a hozzájuk beadott írásbeli feljelentéseket pedig azokhoz juttatják, illetve a járőrök vagy csendőrök e célból az őrsparancsnokságnak átadják.

A büntető bírósági eljárás alá tartozó ügyekre vonatkozó feljelentések esetében követendő eljárás a 100. és 101. §§-ban van szabályozva.

Szolgálati ténykedéseket a járőr vagy eljáró csendőr az őrsparancsnokságnak szóbelileg jelent és utóbbi az illetékes hatóságnak írásbeli jelentést tesz, illetőleg értesítést ad.

Közigazgatási intézkedést igénylő ügyekre vonatkozó, szó- vagy írásbeli feljelentések vagy észleletek esetében a csendőrség, ha a késelem veszélylyel járna és feltéve, hogy tekintettel a körülményekre és a feljelentőnek személyiségére a feljelentés alaposága nem valószínű, közvetlenül és azonnal jogosult és köteles megtenni mindazt, a mi a tényállás kiderítésére, törvénysértés megállítására, veszély vagy kár elhárítására szükséges.

A vám- és egyedárusági törvények és szabályok áthágására vonatkozó feljelentések esetében a feljelentő, ha feljelentését szóval teszi, a járásbeli pénzügyi hatóság-

hoz utasítandó, írásbeli ily feljelentés az őrsparancsnokság által ezen pénzügyi hatósághoz átteendő; különben pedig ezen esetekre vonatkozólag is a 4. bekezdésben foglalt szabály mérvadó, csak hogy ilyenkor a csendőrségnek még a tettesek és részesek kipuhatolása, valamint a hünjelek és egyéb bizonyítékok megszerzése, illetőleg biztosítása érdekében szükségeseket is meg kell tenni.

Magatartás szolgálatban. Dohányzás portyázás közben. Szolgálati ló kimélése.

8. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Főképző tanfolyamánál	Aliszti iskolásoknál
próba csendőröknel				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

A csendőrnek szolgálati működése közben, valamint a szolgálaton kívül is, ha hivatalos vagy magán lakhelyiségekbe belép, mindent, a mi őt ferde megítélés, guny vagy tréfa tárgyává tehetné, tehát a testnek természetellenes vagy nyegle tartását is, határozottan kerülnie kell.

A dohányzás szolgálati ténykedés alkalmával, vagy hivatalos helyiségbe avagy magánlakásba való belépés, illetve ott tartózkodás alatt tilos; de portyázás közben, a községeken kívül a szabadban vagy pihenők alkalmával a szobában meg van engedve.

Tilos továbbá a csendőrnak kutyát, portyázás vagy más szolgálati ténykedés alkalmával magával vinni.

A lovascsendőr a lovát kimélni tartozik és sürgős nyomozás vagy más szükség esetét kivéve — csakis lépésben szabad lovagolnia.

Mulatóhelyek felkeresése szolgálatban és azonkívül.

9. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

A csendőrnek, a szolgálatteljesítés ideje alatt, étkezés, italélvezés vagy multság kedvéért vendéglőbe, korcsmába vagy kávéházba belépni szigorúan tilos.

Aljas és rossz hirben álló csapszékét a csendőrnek szolgálaton kívül sem szabad látogatnia.

Portyázás vagy más szolgálati ténykedés közben azonban az 1. és 2. bekezdésben említett helyiségekbe is beléphet, ha erre a tett észleletek vagy fennforgó körülmények szolgálati indokot szolgáltatnak; de ott fegyverét letenni és huzamosabban tartózkodni, mint azt szolgálati feladata követeli, határozottan nem szabad és ha ily be-

lépés bármely oknál fogva megtörtént, ez bevonulás után az őrsparancsnokságnak kifejezetten bejelentendő.

Rosshirü személyekkel való érintkezés.

10. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

Rosshirben álló férfi- vagy nőszemélyekkel való bizalmas érintkezés tilos. Ily személyeket a csendőr-laktanyában látogatóként fogadni vagy megengedni, hogy azok mások által bevezetessenek, — nem szabad.

Erkölcsei hibák kerülése. Eljárás ittás csendőrrel.

11. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

Erkölcstelen életmód, szeszes ital túlélvezése, pénzben kártyázás, tivornyázás és adósságcsinálás oly hibák, melyeknek a csendőrnél semmi szín alatt sem szabad előfordulniok és egyáltalában meg nem tü-

rendők, hanem elnézés nélküli szigorral kiirtandók.

Ha netalán valamely csendőr önmagáról mégis annyira megfélemedeznék, hogy valahol ittasan jelenne meg, akkor bajtársainak kötelessége, őt minél gyorsabban a közönség szemei elől elvonní és felelősségre vonása véget jelentést tenni.

Magatartás előljárók és felebbvalók, továbbá polgári hatósági személyek irányában.

12. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamnál	Alt szti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

A csendőr a saját testületéhez tartozó előljárók és felebbvalók irányában való magatartására nézve, a m. kir. honvédségi „Szolgálati szabályzat” I. részének határozványaihoz alkalmazkodik; előljárójával szemben a legszigorubb fűlgelemre, a legpontosabb engedelmességre és tiszteletre kötelezett. A cs. és kir. közös hadsereg, a haditengerészet, a m. kir. és cs. kir. honvédség egyeneihez való viszonyát és magatartását illetőleg — a kölcsönös rendfokozati — és rangviszony határoz és e tekintetben is a m. kir. honvédségi „Szolgálati szabályzat” I. részének határozványai mérvadóok.

Polgári hatóság tagjainak a csendőr szolgálati érintkezés alkalmával mindenkor az állásukat megillető tiszteletet megadni, a köszöntést az előirt katonai tisztelegéssel teljesíteni és velük szemben szolgálaton kívül is, ha őket személyesen ismeri, vagy ők mint ilyenek különben is felismerhetők, előzékenyen és illedelmesen viselkedni tartozik.

A járás főszolgabíróját, a megye alispánját, a törvényhatóság főispánját, az őrskörletre illetékes kir. ügyészéég, járásbíróság és határszéli rendőrkapitányság s a rendőrhatósági jogkörrel bíró kirendeltség vezetőjét, a csendőr ugy szolgálatban, valamint szolgálaton kívüli találkozás alkalmával, katonai tisztelegéssel köszönteni köteles.

Személyes jelentkezés és bemutatás előljárók és felebbvalóknál. Bemutatás hatósági főnöknel.

13. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamnál	Altisztli iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

A saját testületéhez tartozó előljáróknál és felebbvalóknál, valamint a közös hadsereg, a haditengerészet, a m. kir. és cs. kir. honvédségbeli felebbvalóknál való személyes jelentkezésekre, illetve bemutatásokra

vonatkozólag, a csendőrségi egyénekre nézve a m. kir. honvédségi „Szolgálati szabályzat” I. részének rendelkezései és a kibocsátott különös rendeletek érvényesek.

Minden alkalommal, midőn a csendőr a közigazgatási hatóság székhelyén szolgálatilag tartózkodik, magát a főnöknek avagy helyettesének bemutatni és annak esetleges felhívásait átvenni tartozik.

Ha a csendőr szolgálatilag oly községbe érkezik, a hol a közigazgatási hatóság főnöke vagy területileg illetékes határrendőr kapitány szolgálati ügyben jelen van, magát nála szintén bemutatni köteles.

Sorozások alkalmával a járőrvezető, a katoná és honvéd-előknél jelentkezni, a polgári elnöknel pedig bemutatkozni köteles.

Az országgyűlési képviselő választásokhoz kirendelt csendőrség parancsnoka magát a választási elnöknel bemutatni tartozik.

Jelentkezés, illetve bemutatkozás minisztereknél és más polgári állásu magas személyeknél.

14. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

Ha csendőrségi állomásra a miniszter-elnök, honvédelmi vagy belügyi miniszter,

továbbá a honvédelmi vagy belügyi államtitkár, vagy a belügyminiszternek közbiztonsági ügyekben kiküldöttje hivatalosan megérkezik, ezen magas személyeknél tisztii állomásokon a jelenlévők közt rangban legidősebb csendőrtiszt, őrs-állomásokon pedig az őrsparancsnok (nem az érkezésnél, hanem a szálláson) diszben *jelentkezni* és az esetleges meghagyásokat kikérni tartozik.

Bármely más m. kir. miniszternek vagy államtitkárnak, csendőrségi állomáson való hivatalos megjelenése alkalmával, a fentemlített csendőrtiszt, illetve őrsparancsnok (szintén a szálláson) magát diszben *bemutatni* tartozik.

Az őrsparancsnok megjelenése a közigazgatási hatóságok főnökeinél, a kir. ügyészségnél és járásbiróságnál. Események bejelentése. Csendőr közvetlen igénybevétele.

15. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

A közigazgatási hatóság székhelyén levő őrsparancsnok, esetleg helyettese, a hatósági főnöknel, vagy távollétében helyettesénél, valamint a törvényhatóság főispánjánál is,

rendszerint csak a szükséghez képest és pedig az illető főnök által megállapítandó időközökben, megjelenni tartozik, hogy őrskörletének közbiztonsági viszonyairól neki jelentést tegyen és netaláni felhívásait átvegye.

Rendkívüli események az illetékes hatóságnak haladék nélkül bejelentendők.

Minthogy a fősolgabíró a csend, rend és közbiztonság fentartása fölött őrködni különösen hivatott, ugyanazért az őrsparancsnok oly eseményeket is, melyek más hatóságok illetékessége alá tartoznak, neki szintén bejelenteni tartozik.

Ha valamely felmerült ügy halasztást nem tűr és az őrsparancsnoknak vagy helyettesének felhívás már nem adható, az ilyen kivételes esetben a közigazgatási hatóság bármelyik, a hatóság területén levő csendőrshöz tartozó csendőrt közvellenül is felhívhatja szolgálattételre és az utóbbi ennek szabályosan megfelelni köteles.

A kir. ügyészség, valamint a járásbíró-ság székhelyén levő őrs parancsnoka, esetleg helyettese, a kir. ügyészség, illetve a járásbíró-ság vezetője által hivatalosan megállapítandó időközökben, nyomozási ügyekbeni felhívások vétele vagy értesítések adása végett, a kir. ügyészségnél, illetve a járásbíró-ságnál megjelenni tartozik.

Érintkezési mód polgári egyénekkal és ilyenek utbaigazítása.

16. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
probacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

A csendőr minden polgári egyénnel, annak állásához képest, illedelmesen — a magasabb osztályokhoz nem tartozókat „Ön”-nel szólítva meg — tartozik érintkezni.

Ha tőle bárki valami felvilágosítást, utbaigazítást vagy segílyt kér, az ilyen kérésnek, a mennyiben a viszonyok azt megengedik, készséggel feleljen meg; ha pedig azt nem teljesíthetné, erről a felkérőt röviden, illedelmesen világosítsa fel; de sohasem mutasson türelmetlenséget vagy készségihiányt és ne adjon nyersen elutasító feleletet.

Érintkezés polgári és katonai örközé-gekkel.

17. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
probacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

Polgári és katonai örközégekkel, a köz-

biztonság, rend és csend fentartása vagy helyreállítása, avagy nyomozás céljából való szolgálati érintkezéseknél, a szolgálat érdekét előmozdító jó egyetértés fentartandó; mire nézve az altisztek jó példát adni tartoznak.

Megvesztegethetlenség és igazságszeretet. Ajándék és ingyen-ellátás elfogadásának tilalma.

18. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

A megvesztegethetlenség és az igazságszeretetet képezik a csendőr legnélkülözhetlenebb kellékeit.

Ez alatt az értendő, hogy a csendőr ne csak pénzbeli vagy pénzértékű ajándékozás által ne legyen megközelíthető; hanem hogy magát sem rokonsági kötelek sem baráti viszony, sem pedig személyes rokon- vagy ellenszenv és egyáltalában semminemű melléktelket vagy magánérdek által kötelessége teljesítésétől el ne tántorítsa és mindenemű jelentését és nyilatkozatát csakis a leg-tisztább igazság szerint tegye meg.

Különösen és szigorúan meg van tiltva, szolgálatban egyáltalán, vagy éppen valamely szolgálat teljesítése indokából bármely feltől

ajándékot, jutaimat, vagy ingyen ellátást elfogadni és pedig még akkor is, ha ilyenek a legaggálytalanabb körülmények között kiállatnának.

Épenugy tilos, a szolgálati kötelesség teljesítését bármely igérettől függővé tenni.

Titoktartás.

19. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

A csendőr már a letett csendőr-eskünel fogva is mindennemű szolgálati ügyben a legszigorubb hallgatagságra és titoktartásra van kötelezve.

Írásbeli bizonyítványok kiállításának tilalma.

20. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

Csendőrségi személyeknek és parancsnokságoknak tilos, szolgálati ténykedésük-ből folyólag vagy szolgálati teendőikkel bármi összefüggésben álló ügyekre vonatkozólag, írásbeli igazolványokat, bizonyítványokat s eféléket felek számára kiállítani.

Becsületsértés, rágalmazás és hamis vád megtorlása.

21. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

Ha valamely csendőr becsületében megsértetett, vagy rágalmaztatott, vagy ellene csak magánindítványra üldözhető hamis vád vétsége követtetett el, a törvényes megtorlás igénybevételétől elállnia nem szabad.

Ily esetekben a sértett csendőr, ha polgári bíróság hatósága alatt álló egyén részéről ellene elkövetett és csak magánindítványra üldözhető ily vétségekről van szó, a mikor a panaszt a 3. §. értelmében szóbelileg előadja, egyuttal azon előljárónak, kinél a panaszt előadja, benyújtja az illető kir. ügyészséghez vagy járásbíróshoz címzett feljelentést, melyben a bűnvádi eljárás megindítását kéri.

Szolgálati fellépés. Segélykérés. Fegyverbecsület megóvása.

22. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

A csendőr rendszerint csak akkor lép fel szolgálatilag, ha szolgálati feladatokra kirendelve és teljesen felfegyverkezve van.

Sürgős esetekben azonban, ha tudniillik a késedelem veszélylyel jár és rögtönzött fellépése eredményre nyújt kilátást, a csendőr saját kezdeményezéséből akkor is jogosult, sőt köteles fellépni ha csak karddal van ellátva.

Minden körülmények között azonban fegyvere becsületét kell szem előtt tartania; ha tehát a helyzetet megfontolva, látja, hogy a fenforgó esetben egyedül vagy az esetleg közel levő polgári rendőri közegek, katonai őrség, járőr vagy ügyeletes igénybevételével célt nem érhet, a csendőrségi laktanyából kell segélyt hívnia.

Ha azonban a késedelem veszélylyel jár, valamint mindenkor, a mikor csak önmagára van utalva, kötelességének hű teljesítésétől sohasem szabad magát, csakis a saját biztonsága érdekében, elvonni.

Szolgálati fellépéskor használandó szavak és elővigyázat.

23. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

A csendőr, valahányszor egy vagy több egyénnel szemben nyomozó cselekményt teljesíteni, vagy egyébképen szolgálatilag teljes nyomatékkel fellépni készül, ezen szavakat: „A törvény nevében” bocsássa előre; ha azon egyén, ki ellen eljárnia kell, magyarul nem tud, e szavakat a csendőr által, a mennyiben arra képes, az illető egyén által birt nyelven ismétlendők.

A csendőr, mikor valaki ellen szolgálatilag gyalog fellép, ha a körülményekhez képest esetleg ellenszegüléstől vagy megtámadástól lehet tartani, még mielőtt az: „A törvény nevében” szavakat kimondja, magát a törvényszegőtől legalább 3—4 lépésnyire távol tartva, a karabélyt — balra fordított zárkapcsolvánnyal — kész helyzetbe vegye, a lóháton levő csendőr pedig — a helyzethez mérten — kardot rántson, vagy a forgópisztolyt ragadja meg oly célból, hogy minden ellentállást lehetőleg megelőzzön, vagy személye ellen intézett váratlan támadás esetére, a fegyverhasználatra minden pillanathban készen legyen.

A csendőr ilyenkor a törvénysértőt szakadatlan figyelemmel kísérelje és különösen ha egyedül van, ne engedje meg, hogy az bármi ürügy alatt hozzá közelebb lépjen. Ha lehetséges, a csendőr, a nélkül, hogy félelmet mutathatna, úgy álljon fel, hogy háta fedezve legyen.

Helyi és személyi ismeret szerzése.

24. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Alfiasati iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

A csendőr köteles arra törekedni, hogy azon járásban, amelyben működni hivatott, lehetőleg beható és részletes helyi és személyi ismereteket szerezzen, mert ezek által szolgálati kötelességeinek teljesítése lényegesen könnyíttetik.

Helyi ismeret alatt értendő: az örskörletnek pontos ismerése a terep minősége tekintetében az abban levő összes községeknek, helységeknek, nagyobb gyárak és más telepeknek, egyedül álló építményeknek és más tereptárgyaknak, szárazföldi és vízi közlekedéseknek (utaknak), erdőségeknek, ligeteknek, a biztonságra veszélyes egyének lakásainak, szálló- és buvó-helyeinek vagy rejtekeinek, végre az örskörlet őrzésének beosztásának ismerete.

Szükséges, hogy a csendőr képes legyen magát mindezek felől könnyen, helyesen, gyorsan és oly biztosan tájékozni, hogy nappal és éjjel minden irányban a legrövidebb utat választhassa és azt is tudja, mely oldalról lehet az illető tárgyat szükség esetében legelőbb és legbiztosabban megközelíteni.

Személyismeret tekintetében a csendőr ismerje egyáltalában a lakosság számát az egész örskörletben és az egyes községekben vagy helységekből, továbbá azok nemzetiségét, vallását, foglalkozását és életmódját, különösen pedig mindazon személyeket, kik közhivataluknál vagy szolgálatuknál fogva a csendőrséggel érintkezésbe jönnek, továbbá azokat, kik a lakoságnál különös tekintélynek örvendenek, vagy arra, illetőleg annak bizonyos osztályára vagy részére, nagy befolyással bírnak, valamint azokat is, kik a lakossággal sokat érintkeznek, tehát sok dolog felől felvilágosítást adhatnak; végül pedig legfontosabb, a közbiztonságra nézve veszélyes egyéneknek, valamint azoknak ismerése, a kikkel az előbbiek érintkeznek.

**Törvények, rendeletek, szabályrendeletek kiadása az őrsöknek. „Függelék“
I., II. és III.**

25. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Főképzítő tanfolyam-nál	Altisztii iskolásoknál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		felolvasandó

A csendőrnek tudnia kell, hogy a törvény minő tettekre és mulasztásokra szab büntetést; valamint ismernie kell mindazon törvényeket, szabályrendeleteket és rendeleteket is,

teket is, melyek a csendőrség szolgálatát is érintik; minden szolgálati működésnél pedig különösen a büntető törvénykönyvnek és a bűnvádi perrendtartásnak mindazon határozványait szem előtt kell tartania, melyek a közbiztonsági, nevezetesen a nyomozó szolgálat végrehajtására vonatkoznak.

E célból az említett törvények, ministeri rendeletek és hatósági szabályrendeletek a csendőrörsöknek is kiadatnak.

A bűnvádi perrendtartásból, az ezt életbeléptető törvényből és a büntető törvénykönyvből a legszükségesebb tudnivalók, ezen utasítás „Függelék“-ének I., II. és III. részében vannak összefoglalva.

III. FEJEZET.

A csendőrség szolgálati teendői.A) A szolgálati teendők beosztása.

Szolgálati teendők beosztása. Állomás-szolgálati könyvbe bejegyzés.

26. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

A csendőrség szolgálati teendői vagy *rendesek*, melyeket önállóan, tehát minden hatósági felhívás vagy megkeresés nélkül teljesíteni tartozik, vagy pedig olyanok, melyek általa *csakis vett hatósági felhívás vagy megkeresés folytán* teljesítendők; az utóbbiakhoz tartozik a segély szolgálat is, a mikor a tulajdonképeni hivatalos ténykedéssel a hatóság által kiküldött más egyén van megbízva, valamint a foglyok őrkísérésére is.

Minden szolgálat — akár önállóan, akár felhívás, illetve megkeresés folytán teljesített az, ha az iktatás tárgyát nem képezte — az eredmény a „Szolgálati könyv“-be bejegyzendő.

B) „Rendes“ szolgálati teendők.

A „rendes“ szolgálati teendők elősorolása.

27. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó		megtanulandó

A csendőrség *rendes* szolgálati teendői, a melyeket minden szolgálatban álló vagy szolgálatilag fellépő csendőr minden adandó alkalommal végezni tartozik, a következők:

1. Minden büntetendő cselekményt (bűntettet, vétséget vagy kihágást), a mennyiben ez lehetséges, közbelépés által meggátolni, véghez vitt büntetendő cselekmények felől tudomást szerezni, azokat nyomozni, kideríteni és az illetékes hatóságnak feljelenteni, mindennemű bűncselekmény elkövetőit ki-puhatolni, a törvények áthágóit figyelmeztetni, meginteni, megbüntetés végett feljelenteni, illetve a tetteseket és részeseket — az ezen §-ban vagy a jelen utasítás más helyein meghatározott esetekben — előve-zetni, illetőleg elfogni, az illetékes hatóság-nak átadni;

2. a védtörvényben és a honvédségről szóló törvényben (1889. évi VI. és 1890. évi V. t.-c.), továbbá büntető határozatokat

tartalmazó, egyéb törvényekben* és szabályrendeletekben foglalt rendelkezéseket és tilalmakat illetőleg: a tilalmakat áthágni készülőket vagy megkísérőket figyelmeztetni, illetve az áthágásokat megakadályozni, az áthágókat, illetve a törvényellenes mulasztásban találtakat pedig feljelenteni, az első pontban jelzett esetekben elfogni, illetőleg elővezetni és az illetékes hatóságnak az elfogást vagy elővezetést indokoló tényvázlattal átadni;

3. a közbiztonságot, rendet és csendet zavaró minden népcsoportosulást vagy összecsoportulást megakadályozni, szétoszlatásra felhívni, szétosztatni, a főcinkosokat, bujtogatókat kideríteni és a vétkesekkel szemben szabályszerűen eljárni;

4. a személy- és vagyonbiztonságot megátadás és erőszakoskodás ellen lehetőleg megvédeni és a személy- és vagyonbiztonságot veszélyeztetők ellen az 1. pont szerint eljárni;

5. tüzesetek, bárhol talált holttestek, az ember életét, testi épségét vagy nagyobb mérvben a vagyont sértett balesetek, elemi csapások vagy veszélyek felől tudomást szerezni, a tényállást kideríteni, a szükséghez képest eljárni és az illetékes hatóságnak a tapasztaltak és a tett intézkedések felől jelentést tenni;

6. közutakon, tereken és csődülések al-

* Az idevágó egyéb törvények jelen utasítás „Függelék”-ének I. részében vannak elősorolva.

kalmával, melyek a közrendet és közbiztonságot veszélyeztető jelleget öltenek, továbbá tűzvész, árvíz és egyáltalában minden közveszély színhelyén: a közbiztonságot, csendet és rendet fentartani és helyreállítani. kihágásoknak és rendtelenségeknek elejét venni, az előidézők és résztvevők, valamint az ellenszegülők irányában a vonatkozó szabályok, illetve a fenti 1. pont értelmében eljárni;

7. a személy- és vagyonbiztonság érdekében és a szerencsétlenségeknek megakadályozására fennálló szabályoknak megtartása fölött őrködni és az e részben észlelt áthágásokat, mulasztásokat és hiányokat illetékes helyen feljelenteni;

8. mindennemű házalásra felügyelni, nem engedélyezett házalást meg nem tűrni és az engedély nélkül, tilos módon vagy tilos tárgyakkal házalóval szemben szabályszerűleg eljárni.

9. utasokat kérésükre, a mennyiben az a szolgálat hátránya nélkül tehető, kétes biztonságu utvonalonon elkisérni;

10. katonai szökevényeket és magukat gyanus körülmények között kellőképen igazolni nem tudó katonákat elfogni és a legközelebbi közös hadseregbeli, illetőleg, honvédparancsnoksághoz bekisérni;

11. ujonc-szökevényeket elfogni és a közgazgatási hatóság elé állítani;

12. nyomozó levéllel üldözött vagy oly egyéneket, kik ellen elfogatási parancs van

kibocsájtva, elfogni és az illetékes hatóságnak átadni, továbbá kóborlókat, kémeket, rendőri felügyelet alá helyezett és kiutasított személyeket, szabadon bocsátott és feltételesen szabadságolt fegyenceket és kötött menetlevéllel kiutasítottakat, kiknek felügyelésére a közigazgatási vagy rendőri hatóság a csendőrséget felhívta: éber figyelemmel kíséрни és velük szemben az eredményhez képest szabályszerűen eljárni;

13. Erődítésekre, nyilvános közlekedési eszközökre és tárgyra, u. m.: vasutakra, távirda- és telefonhuzalokra, közutakra, az országutak és más utak mellett vagy köztereken levő fákra a más ültetvényekre, csatornákra, vízszabályozási töltésekre és művekre, zsilipekre, hidakra, továbbá nyilvános kutakra és emlékszobrokra; állami, megyei és községi határjelekre és címtáblákra, különösen a határszéleken, éber figyelmet fordítani, a mindezekben észlelt károkat és rongálásokat, különösen a vasutak, gőzhajók és más közlekedési eszközök körül talált hiányokat az illető hatóságoknak bejelenteni és az ily nyilvános intézetek, építmények és ültetvényekre nézve fennálló szabályok ellen vétőkkel szemben szabályszerűen eljárni;

14. mindennemű közlekedési vonalanknál és utaknál gondoskodni arról, hogy a forgalmi összeköttetés és zavartalan használat meg ne akadályoztassék és különösen arra felügyelni, hogy mindenki az utrendé-

szet, nemkülönben a folyam- és vízrendészet szabályaihoz alkalmazkodják; az ezen szabályok ellen figyelmeztetés után is vétőkkel szemben szabályszerűleg eljárni, illetőleg az ellenszegülőket a legközelebbi rendőrhatalósághoz elővezetni;

15. a községi éjjeli őrköt portyázás alkalmával ellenőrizni, az ez irányban mulasztással terhelteket feljelenteni és hatóságilag szabályozott zárórák betartását ellenőrizni.

A csendőr a fent elősorolt esetekben a körülményekhez képest figyelmeztetést, megintést, feljelentést, elővezetést, elfogást, szükség esetében (36. §.) megbilincselést alkalmaz.

Őrskörlet portyázása. Járőrvezető felelőssége.

28. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőrök-nél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

A mennyiben az őrs a hatóságok részéről más különös szolgálattételekre nem vételik igénybe, kötelessége felügyeleti körletét, a szakaszparancsnok által összeállított és a csendőr kerületi parancsnokság által jóváhagyott „Őrjáratí beosztás” szerint (őrjáratonként) átportyázni, mely alkalommal a

járőrök az előirt „rendes” szolgálati teendőket végezni tartoznak.

Ezen szolgálat nappal és éjjel — még pedig az időjárásra való tekintet nélkül — teljesítendő. A járőrök rendszerint két, a körülményekhez képest, esetleg több csendőrből is állanak.

A szolgálatba vezényelt csendőr — vagy ha többen vezényelvék, a járőrvezető — az előirt szolgálat végrehajtásáért felelős.

C) A „felhívás” vagy „megkeresés” folytán végzendő szolg. teendők.

„Felhívás” vagy „megkeresés” folytán végzendő szolgálati teendők kivitele és bejelentése.

29. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		felolvasandó

A csendőrség az arra hivatott hatóságok részéről hozzá intézett „felhívások”-nak és a kir. ügyészség, a járásbiróság bírása, a vizsgáló bíró vagy a kir. törvényszék vagy a kir. tábla által kiküldött bírása által, tisztí különítmény-parancsnokságokhoz intézett „megkeresések”-nek megfelelni tartozik és azoknak bírálatába bocsájtkozni nem

jogosult, mivel azok tartalmaért a felhívó felelős: kötelességében áll azonban, a felhívásra nézve netalán felmerülő aggályait előljáró parancsnokságának bejelenteni.

Más hatóságok részéről érkező „megkeresések” is pontosan teljesítendőek, mert azok tartalmaért is a megkereső felelős, mindazonáltal, ha azok teljesíthetése, illetőleg törvényessége ellen komoly aggály merül fel, a teljesítésre nézve a járás főszolgabírójának, ily járáson kívül, az előljáró szakasziparancsnokságnak utasítása kikérendő.

A m. kir. honvédségi „szolgálati szabályzat” I. R. 66. pontjának azon rendelkezése azonban, mely szerint oly katonai szolgálati parancs, mely nyilvánvalóan és világosan az esküvel fogadott kötelesség, az állam vagy a szolgálat érdeke ellen irányulna, vagy a büntető törvényben tiltott cselekményt követelne, nem teljesítendő, — a csendőrség számára a „felhívás”-okkal és „megkeresés”-ekkel szemben is, hasonlóan mérendő.

A „felhívás”, illetve „megkeresés” és „feljelentés” között szigorú megkülönböztetést kell tenni. Más hatóság, mint a kir. ügyészség vagy bíróság (nevezetesen közsegi előljáróság), illetve azok tagja vagy közege részéről közvetlenül a csendőrséghez intézett felszólítás a fenti értelemben való „felhívásnak” vagy „megkeresésnek” csak akkor tekinthető, ha az a felhívónak vagy megkeresőnek szolgálati teendői-

vel közvetlen összefüggésben áll (p. o. pénzügyőrségi közegeknél: a vám- vagy egyedarusági ügyek; vasúti alkalmazottaknál: a vasúti forgalmi szabályok megsértése). A csendőr ily alkalommal arról győződjék meg, vajjon a felszólító azon szolgálati ténykedésre, melyhez a csendőrség közreműködését vagy segédletét igénybe venni kívánja, — jogosult-e? (Lásd a 30. és 31. §§-at.)

Ha a jelzett feltételek fenn nem forognak, a csendőr a felszólítást csak feljelentésnek tekintse és ennek megfelelően járjon el.

Magánosok részéről történő felszólítások mindig csak feljelentéseknek tekintendők.

A „felhívás“ vagy „megkeresés“ folytán végzendő szolgálati teendők kivételére mindenekelőtt az abban foglalt utasítás, illetve utmutatás, különben pedig az általános szolgálati szabályok mérvadóak. Az ilyen szolgálati teendők eredménye azonnal a kivétel után vagy az, hogy a felhívás vagy megkeresés miért nem volt teljesíthető, az őrsparancsnokság által mindenkor a felhívást vagy megkeresést intézett hatóságnak vagy hatósági tagnak közvetlenül bejelentendő.

Ha valamely járőr vagy egyes csendőr, valamely hatóságtól, ennek tagjától vagy erre jogosított más egyéntől közvetlenül vett felhívást vagy megkeresést, a kérdéses

jelentést vagy értesítést a járőr vagy csendőr — sürgős szükség esetén — a felhívást vagy megkeresést intézethez közvetlenül és a szükséghez képest szóbelileg, illetve távsürgöny vagy távbeszélő útján intézi, a felhívás vagy megkeresés, valamint az elintézés felől azonban saját őrsparancsnokságának mielőbb jelentést tesz.

A bűnügyekben érkező felhívásoknak és megkereséseknek mikénti teljesítéséről a bűnügyi nyomozásokról szóló IV. fejezet még külön is intézkedik.

Járőr közvetlen igénybevétele bírósági és más hatósági személyek által.

30. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altisztí iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		megtanulandó

A kir. ügyészségek a vizsgáló és kiküldött bírók és járásbírók, az illető járás főszolgabírója vagy helyettese, ugyszintén az országos fegyintézetek, körületi börtönök és közvetítő intézetek igazgatóságai, továbbá a határvám és vesztegintézeti, a pénzügyi, adó, posta- és távirda, valamint más polgári hatóságok és a községi előjáróságok, valamint a bírósági végrehajtók — jogosultak, sürgős esetekben, azaz ha a késedelem veszélyvel járna, minden járőrt vagy

csendőr őrsökön beosztott *csendőrt* valamely határozottan kijelölendő szolgálati teendő végrehajtására, illetve segédletre s pedig rendszerint írásban, *közvetlenül* is felhívni, illetőleg megkeresni.

Segédlet polgári tisztviselő mellett.

Karhatalmi „Utasítás.”

31. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		megtanulandó

Ha hatósági eljárásnál, nyomós adatok alapján, ellenszegülésről kell tartani, akkor a hatóság vagy annak eljáró tagja vagy közege, a csendőrség támogatását segédletképen veheti igénybe.

Ha a csendőr, hivatalos eljárásban levő polgári rendőrhatalósági tag vagy közeg vagy más polgári tisztviselő, illetőleg más polgári hatósági tag vagy közeg mellé segédletül rendeltetik, akkor az illetőt csakis rendelkezéseinek kivételében támogatni és személyét erőszakoskodások ellen védeni tartozik, de magában a hivatalos eljárásban cselekvőleg részt nem vehet.

Ha ugyanilyen szolgálatnál csendőrtiszt veszi át a vezénylést, akkor részére ugyanazon szabályok mérvadóak, melyek a karhatalmi segédletet illetőleg, a honvédtisztek

számára a honvédségi Szolg. szab. I. rész XI. fejezete szerint fennállanak. (Egyébként lásd az 1896. évi Rendeleti Közlöny 35. számában az 1896. évi október hó 13-án 6707/eln. sz. a kelt körrendelettel kiadott „Utasítás“-t a karhatalomnak igénybevétele nézve.)

Segédlet adóvégrehajtásnál.

32. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolvasandó		felolvasandó		megtanulandó

Adóvégrehajtásnál csendőrségi segédlet csak akkor vehető igénybe, ha tetteges ellenszegülés fordult elő vagy ettől, nyomós adatok alapján, indokoltan lehet tartani.

Ily esetben azonban a csendőrnek, az előforduló zálogolásnál vagy a végrehajtás más mozzanatainál személyesen közreműködni szintén nem szabad, hanem csakis arról kell gondoskodnia, hogy a hatósági közegek feladatukat akadály nélkül teljesíthessék és személyüket erőszakoskodás ellen kell megvédenie.

Segédlet jövedéki törvények végrehajtásánál.

33. §.

Kezdő próbacsendőröknél	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
felolva- sandó		felolva- sandó		megta- nulandó

A jövedéki törvények végrehajtásánál a csendőrség segédlete szintén csak akkor vehető igénybe, ha tetteles ellenszegülés fordul elő vagy ilyenről indokolva tartani lehet. Ily esetekben a csendőrnek kötelessége, a pénzügyőrségi személyzetet, illetőleg az állam jövedéki érdekeinek képviselésére hivatott községi előljárósági személyt, hivatalos eljárása alkalmával megvédeni és arról gondoskodni, hogy a felek részéről a hivatalos ténykedés ellen szándékolt bárminemű törvényellenes cselekmény megakadályoztasék, illetve elháríttassék.

Megjegyezzetük, hogy ily alkalommal a pénzügyőrségi közegeknek, az előirt egyenruházat és fegyverzet által, mint ilyeneknek felismerhetőknak kell lenniök, ha pedig rendkívüli esetekben szolgálatukat polgári ruhában végzik, magukat szolgálati könyveikkel és a körülményekhez képest, különös igazoló okmányokkal is igazolni kötelesek.

D) Különleges eljárási és magatartási szabályok.

„Elfogás és elővezetés“.

34. §.

Kezdő próbacsendőröknél	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
felolva- sandó		felolva- sandó		felolva- sandó

A csendőrség mikor van hivatva valakit a bíróság vagy más hatóság elé állítás céljából „elfogni“ vagy pedig a bírósághoz, illetőleg hatósághoz „elővezetni“, — az jelen utasítás több helyén, nevezetesen a 27. és 117. §-okban van meghatározva.

Az „elfogás“ foganatosítása.

35. §.

Kezdő próbacsendőröknél	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
felolva- sandó	megta- nulandó	megta- nulandó		megta- nulandó

Az „elfogás“ a következő szavak használatával foganatosítandó: „A törvény nevében foglyom“; e szavak, ha az elfogandó magyarul nem ért, a csendőr által, ha erre képes, oly nyelven ismétlendők, melyet az elfogandó ért.

A szükséges elővigyázat szempontjából

elfogások alkalmával a 23. §. rendelkezései különösen szem előtt tartandók.

Elfogások és bekísérések alkalmával minden lárma, durvaság, fölösleges feltűnés vagy erőszak mellőzendő s kényszereszközök csak akkor és annyiban alkalmazandók, a mikor és a mennyiben a bekísérés más-képen teljesen lehetetlen.

Az elfogottak őrkísérésére nézve a III. fejezet rendelkezései mérvadók.

„Bilincs“ alkalmazhatása.

36. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	megta-nulandó	megta-nulandó		megta-nulandó

Az elfogott egyén ellen, a járőr vagy az őrsparancsnokság részéről, bilincs csak akkor alkalmazható:

a) ha ellentállása másképp meg nem törhető, illetőleg rakoncátlan magaviselete másképp meg nem fékezhető;

b) ha a csendőr ellen erőszakos támadást intézett vagy ilyenl veszélyesen fenyegetődzött;

c) ha szökéstől vagy a fogolynak mások általi kiszabadításától tartani lehet és ez másképp meg nem akadályozható, a mi különösen akkor is állhat elő, ha a fogoly éjnek idején, vagy erdőn vagy oly terüle-

ten kísérendő, a hol szökés a terepviszonyok által könnyítve van vagy közveszélyes egyének tartózkodnak;

d) ha lelki állapota miatt saját magának vagy másnak biztonságára szükséges, hogy ártalmatlanná tétessék.

A bilincsnek oly módon való alkalmazása, mely a megbilincseltnak fölösleges fájdalmat, vagy épen sérülést okoz, — nevezetesen a guzsláncznak a szükséges mérvén túl való megszorítása — szigoruan tilos.

A bilincs alkalmazásáról s annak okairól mindenkor jelentés teendő az őrsparancsnokságnál, — illetőleg azon hatóságnál, a melyhez az illető bekísértetett.

Az „elővezetés“ foganatosítása.

37. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolva-sandó	megta-nulandó	megta-nulandó		megta-nulandó

Az „elővezetés“ tulajdonképeni „elfogás“ nélkül, az elővezetendő egyén lehető kimélésével és mindannak mellőzésével, a mi nem okvetlenül szükséges az illető egyén előállításának biztosítására, az illető egyén

örizetbe vétele mellett akképen fogantatosítandó, hogy a csendőr az elővezetendőhöz a következő szavakat intézi: „A törvény nevében a (megnevezendő) hatósághoz elővezetés céljából őrizet alá veszem“, — mely szavak, ha a csendőr erre képes, az elővezetendő által értett nyelven ismétlendők.

„Elfogás“ és „elővezetés“ között tehát szigorú megkülönböztetést kell tenni.

Az „elővezetendőt“ nem szabad megbilincselni, feltűzött szuronnyal kísélni, megszőkése esetében nem szabad ellene fegyvert használni; az is megengedendő neki, hogy saját költségén, a kísérő csendőrrel együtt, kocsit, vasutat vagy hajót vegyen igénybe és egyáltalában személyes szabadsága nem korlátozandó nagyobb mérvben, a mint az a cél elérése szempontjából szükséges; a kellő elővigyázat azonban elővezetések fogantatosítása alkalmával sem tévesztendő szem elől.

Az e tekintetben felmerülő kivételes intézkedés az 5. § 1. bekezdésében van megállapítva.

Ha az „elővezetés“ alatt oly körülmény állana be, mely miatt az elővezetendőnek „elfogása“ indokolt, akkor az „elfogás“ fogantatosítandó és vele ezentúl mint „elfogottal“ kell elbánni. Elfogandó és továbbra mint fogoly kezelendő azon „elővezetendő“ egyén is, ki az elővezetésnek ellenszegül vagy azt bármilyen más módon megakadályozni törekszik vagy szökési kísérletet tesz.

Óvatosság a személyazonosságra nézve.
A tévesen vagy csak a kilétele miatt elfogott vagy elővezetés végett őrizet alá vett egyén, szabadon bocsájtása

38. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyamánál	Alfizeti iskolásoknál
próbacsendőröknel				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A csendőrség és így a járőr is, ha az *elfogandó* vagy *elővezetendő* egyént nem ismeri személyesen, különösen tehát akkor, a mikor felhívás, megkeresés, nyomozólevél, vagy elfogatási parancs alapján kell egy előtte ismeretlen egyént elfogni vagy elővezetni, kiváló figyelmet fordítson a személyazonosság megállapítására, nehogy tévedésből más egyént fogjon el, vagy vezessen elő.

Ha az illető egyén az elfogandóval vagy elővezetendővel való személyazonosságát tagadja, az ebbeli igazolásul szolgálható körülmények lehetőleg azonnal megállapítandók.

Ha *kétséget kizárólag* kiderül, hogy az illető nem ugyanazonos avval az egyénnel, ki elfogandó vagy elővezetendő, az elfo-

gás vagy az elővezetés céljából való őrizetbe vétel mellőzendő; a már elfogott, vagy őrizet alá vett ily egyén pedig azonnal szabadon bocsátandó; de az ily szabadon bocsátás és annak oka a bevonuláskor az őrsparancsnokságnak, utóbbi által pedig azon hatóságnak, melyhez az illető különben átadandó lett volna, mindenkor bejelentendő.

Éppen így kell eljárni, ha valaki jelen utasítás 116. §-a értelmében pusztán azért lett elfogva, illetőleg elővezetés végett őrizet alá véve, mivel kilétének igazolását megtagadta vagy arra képes nem volt, utóbb azonban kilétét kétséget kizáró módon igazolja.

Minden más esetben azonban a járőr nincsen jogosítva, az elfogott vagy őrizet alá vett egyént szabadon bocsátani.

Eljárás közszolgálatban vagy magánvállalatnál alkalmazottak elfogásánál vagy elővezetésénél.

39. §.

Kezdő	Haladó	Őrsőn	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
	próbacsendőröknél			
	megtanulandó	megtanulandó		megtanulandó

Ha közhivatalban vagy közszolgálatban álló vagy magánvállalatnál alkalmazott ily egyének elfogatása vagy elővezetése eszközöndő, a kinek rögtön helyettesítése a közbiztonság, vagy más közérdek folytán szükséges, nevezetesen ha vasutaknál, gőzhajóknál, bányáknál, huta, hengermű, gőzgép, vagy gyártuzemnél alkalmazottaknak, illetve ily munkásoknak, állami vagy közszéki egészségügyi, köz- vagy magán erdészeti szolgálatban állóknak elfogása vagy elővezetése foganatosítandó, akkor az illetőnek közvetlen előjárója a szükséges helyettesítés iránti intézkedés céljából, még az elfogatás vagy elővezetés eszközölése előtt értesítendő és a helyettesítés megtörténteig csakis a megszökhetés meggátlására szükséges intézkedések alkalmazandók.

Ha az előjárónak előleges értesítése — például mert a megszökés vagy a bűncselekmény nyomainak megsemmisítése vagy összebeszélés stb. különben nem volna megakadályozható — nem eszközölhető, akkor az elfogás vagy elővezetés céljából őrizetbe vétel ugyan közvetlenül teljesítendő, de egyúttal az illetőnek előjárója is rögtön értesítendő, és ha az elfogottnak vagy elővezetésre valóra a szolgálata helyéről való elvezetése — mint például egy pályőr elkísérése — a közérdek vagy közbiztonság veszélyeztetésével járna, az elvezetéssel addig kell várni, míg a szükséges helyettesítés iránt gondoskodás történt.

Nem szállítható egyén elfogása vagy elővezetése.

40. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
felolva-sandó		felolva-sandó		megta-nulandó

Ha a járőr által teljesítendő elfogás vagy elővezetés esetében az elfogandó vagy elővezetendő oly beteg, hogy nem szállítható vagy az elfogást vagy elővezetést akadályozó és elháríthatlan körülmények merülnek fel, a járőr a község-elöljáróság útján arról gondoskodik, hogy az elfogandó vagy elővezetendő beteg egyén és környezete kellőképpen őriztessék és bevonuláskor az őrsparancsnoknak erről jelentést tesz.

Ha azonban az elfogott beteg egyén veszélyes gonosztevő, a járőr a közvetlen őrizet céljából helyt marad és az őrsparancsnokságnak a községi elöljáró által előállítandó küldönc, esetleg távsürgöny vagy távbeszélő útján, további intézkedés végett jelentést tesz.

Felhívás folytán eszközöndő elfogatás vagy elővezetésnél követendő eljárás. Átadás. Igazolás.

41. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		megta-nulandó

Ha valamely személy bíróság, katonai, közigazgatási vagy rendőri hatóság felhívása vagy megkeresése folytán elfogandó vagy elővezetendő, akkor az őrsparancsnok az elfogás vagy az elővezetés foganatosításával megbízott járőr tagjainak nevét a felhívás vagy megkeresés külzetére, a járőrzevető megjelölésével, reá írni tartozik; az elővezetendő vagy elfogott pedig a járőr által *közvetlenül* a felhívást vagy megkeresést intézett vagy pedig a felhívásban megjelölt hatóságnak, illetve e hatóság az átvételre hivatott tagjának vagy közegének adandó át, amely az elővezetett vagy elfogottnak átvételét a felhívás vagy megkeresés külzetén elismeri. Átadáskor az elfogás vagy elővezetésnek céljából való őrizethe vétel napja és órája is bejelentendő.

Ha a hely, a hová az ily egyén átadandó, nem fekszik ugyanazon vagy valamely szomszéd őrs körletében és odavezető

vasut vagy gőzhajó állomása nem érhető el a saját vagy szomszéd őrskörletben, az elfogást vagy elővezetést eszközöző járőr, az elfogottat vagy elővezetendőt tovább kísérés végett az utvonal mentén fekvő legközelebbi őrsnek adja át — átvételi elismervény mellett — a felhívással vagy megkereséssel együtt, melynek külzetére az utóbbi őrs parancsnoka, a továbbkíséréssel megbízott járőr tagjainak nevét is reáírja: a továbbiakra nézve pedig az első bekezdés rendelkezései mérvadóak. A felhívás vagy megkeresés, melyen a fogolynak vagy elővezetendőnek átvétele a hatóság által elismertett, azon őrsparancsnokságnak küldendő vissza, melyhez az intézve volt.

A csendőrség által felhívás nélkül elfogottaknak vagy elővezetendőknek átadása.

42. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Áltiszti iskolásoknál
	próbacsendőröknél			
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A kit a csendőrség felhívás vagy megkeresés nélkül *saját kezdeményezéséből* elfogott vagy elővezetendőnek talált, az rendszert a saját őrsparancsnoksághoz kísé-

rendő be, mely a fogolynak vagy elővezetendőnek az illetékes hatóság elé állítása, illetve az ahhoz való további átkísérése iránt intézkedik.

„Iltékes hatóság“ alatt: *büntető bírósági* eljárás alá tartozó esetekben és pedig a törvényszék vagy esküdttbíró hatásköre alá tartozóknál, a vizsgáló bíró, vagy a közelebb fekvő járásbíró; *járásbíró* elé tartozóknál a legközelebbi járásbíró; *közigazgatási* vagy *rendőri hatóság* elé tartozóknál, a területen illetékes közigazgatási, illetve rendőri hatóság — értendő. Községi előjárás elé kísérésnek csak az ezen utasításban kifejezetten meghatározott vagy oly esetekben van helye, melyek a községekről szóló 1886. évi XXII. t.-c. III. fejezete értelmében a községek hatásköréhez tartoznak.

Ha a hatóság, melynek az elfogott vagy elővezetendő egyén átadandó, az elfogás vagy az elővezetés céljából való őrizetbe vétel helyéhez közelebb fekszik, mint az őrsparancsnokság az elfogást, illetve elővezetést eszközöző járőr az elfogottat, vagy elővezetendőt, az őrsparancsnoksághoz való bekísérés nélkül — oda és pedig a föle őrizetbe vett tárgyakkal együtt, átvételi elismervény ellen, — *közvetlenül* adja át és az elfogás vagy elővezetés okát és körülményeit szóbelileg jelenti fel; e feljelentésről az átvevő hatóság jegyzőkönyvet vesz fel az átadó csendőr járőrrel. Utólag a tényvázlat vagy jelentés a hatóságnak beküldendő.

Az elfogottnak vagy elővezetendőnek, valamint a járőrnek kikérdezése az őrsparancsnok által.

„Jelentés.“ „Értesítés.“ „Tényvázlat.“

43. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamnál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

Ha az elfogatást vagy elővezetést eszközlő járőr az általa elfogottat vagy elővezetettet az őrsparancsnoksághoz kíserte be, ez utóbbit és pedig az őrsirodában, kikérdezni tartozik a következők felől:

a) a hol, mikor (nap és óra), ki által lett elfogva, illetve elővezetés végett őrizetbe véve?

b) volt-e már büntetve? és ha igen, mely bíróság vagy hatóság által, mikor és mily büntetéssel?

c) vannak-e a testen sérülések, sebhelyek vagy bántalmazásból származó más nyomok? és ha igen, azok mikor, ki vagy mi által és miként okoztattak?

d) van-e jelen elfogatása vagy elővezetése alkalmából panasza az őt elfogott vagy elővezetett, illetve átkisért csendőrök vagy más egyének részéről, irányában tanusított bánásmód miatt és ha igen — részletesen előadva — mily törvény vagy

szabályellenes bánásmód lett ellene elkövetve?

e) a csendőrség által saját kezdeményezéséből elfogott vagy elővezetett egyén, a terhére rótt bűncselekménynek általánosságban történt közlése után, a fentiek kivül, megkérdezendő a bűncselekményre, tettestársakra, részesekre, bűnjelekre, elidegenített idegen tárgyak hovátételére és netáni más bizonyítékokra, valamint arra nézve is, a mit netalán védelműl, kitételnek vagy más, az eljárásra nézve lényeges körülmények igazolásául, előadni kíván, ha pedig az elfogás vagy elővezetés *felhívás, megkeresés, nyomozó levél* vagy *elfogatási parancs* alapján történt, az elfogottal vagy elővezetettel csak az közlendő, mily alapon történt az elfogás vagy elővezetés és ha azonosságát az elfogandó vagy elővezetendő egyénnel tagadja, megkérdezendő, hogy mit tud annak igazolásául előadni.

Azután pedig kikérdezendő az elfogatást vagy elővezetést eszközlő járőr vagy csendőr és az esetleg megjelent tanúk vagy sértettek. A kikérdezés módjára és határaitra nézve, a IV. fejezet és nevezetesen a 111—113. §-ok rendelkezései mérvadók.

Az elfogottnak vagy elővezetettnek kikérdezése, ha csak lehet, két nem a csendőrséghez tartozó egyén, — lehetőleg községi előljárósági tag vagy közeg, mint bizalmi férfiak jelenlétében, történjék.

Ha az elfogott vagy elővezetett egyén

az ő azonosságát avval az egyénnel, ki a felhívás megkeresés, nyomozó-levél vagy elfogatási parancs szerint elfogandó vagy elővezetendő, tagadja vagy ha e tekintetben egyébképen kétely merül fel, akkor a szükséges megállapítások, a mennyiben ez azon idő alatt, a míg az illető a csendőrség őrizete alatt tartható, (44. §.) lehetséges, haladéktalanul és kellő alapossággal eszközözlendők.

Mindezek alapján szerkeszti az őrsparancsnok, és pedig a mikor az illető egyén *felhívás, megkeresés, nyomozó-levél* vagy *elfogatási parancs* alapján lett a csendőrség által elfogva vagy elővezetve, a „Jelentést“ vagy „Értesítést“; oly esetekben pedig, mikor az illető a csendőrség által nem felhívás, megkeresés, nyomozó-levél vagy elfogatási parancs alapján hanem *saját kezdeményezéséből*, a 116. §. I—IX. pontjai alapján lett elfogva vagy elővezetve a „Tényvázlatot.“*

Ebben a „Jelentés“-ben, „Értesítés“-ben vagy „Tényvázlat“-ban, mely azon hatóságnak szóljon, a melynek az elfogott vagy elővezetett egyén átadandó, mindig kiteendő, hogy ezen egyén hol, mely napon és órában, ki vagy kik által és mi okból lett elfogva, illetőleg elővezetés végett őrizet alá véve, továbbá az 1-ső bekezdés c) és d) pontjaiban foglalt kérdésekre mily vá-

* „Tényvázlat“ mintáját lásd a „Függelék“ IV. részében I. alatt.

laszt adott; végre az is, hogy a fogoly meg volt-e bilincselve és ha igen, miért és meddig?

Ezen „Jelentést“, „Értesítést“ vagy „Tényvázlatot“ az átkiséréssel megbízott járőr viszi, kézbesítés végett, magával és ha ez utóbbi a foglyot vagy letartóztatottat továbbkísérés végett más csendőrszéknek adja át, ezen „Jelentést“ vagy „Értesítést“ vagy „Tényvázlatot“, a kézbesítés eszközlése végett, szintén átadja.

Ha pedig a fentebb jelzett kikérdezések alapján *nyilvánvaló és kétségtelen*, hogy a saját kezdeményezéséből történt elfogásra vagy elővezetés céljából való őrizetbe vételre törvényes ok nem forgott fenn vagy már nem forog fenn, vagy ha a 4. bekezdésben említett esetben *kétséget kizárólag* kiderül, hogy az illető egyén *nem ugyanazonos* avval, a ki a felhívás, megkeresés, nyomozó levél, vagy elfogatási parancs szerint elfogandó vagy elővezetendő, az illető egyén az őrsparancsnokság által azonnal szabadon bocsátandó; de erről és az egész eljárásról azon hatóságnak teendő jelentés vagy adandó értesítés, a melyhez indokoltság esetében az illető előállítandó lett volna.

nőke által, a bekisérő csendőrök távollétében, kihallgatandó az iránt, vannak-e a testén sérülések, sebhelyek vagy tettleges bántalmazás más nyomai és ha igen, azok mikor, ki vagy mi által és miként okoztattak, — valamint az iránt is, van-e jelen elfogása, illetve elővezetése alkalmából, panasa az őt elfogott, elővezetett vagy átkisért vagy más csendőr egyén ellen és ha igen, — részletesen előadva, — mily törvény- vagy szabályellenes bánásmód lett ellene elkövetve.

Ezen kihallgatás a vizsgálóbíró és a járásbíró által mindenkor jegyzőkönyvileg a közigazgatási vagy rendőri hatóság által rendszerint szóbelileg, jegyzőkönyvileg azonban akkor eszközöltetik, ha a bekisért, a csendőrség részéről szenvedett tettleges bántalmazásról vagy más törvény- vagy szabályellenes bánásmódról panaszódik.

Ha a kihallgatott a csendőrség részéről szenvedett bántalmazásról panaszódik, vagy testén lévő sérülést, sebhelyet vagy tettleges bántalmazás más nyomát állítja vagy ilyenek rajta a kihallgató által személyesen észlelhetnek, az illető a törvényszéki- vagy a fogházorvos, szükség esetében más hatósági orvos, illetve a közigazgatási vagy rendőri hatóság rendelkezésére álló orvos által, azonnal és tüzetesen megvizsgálandó, az orvosi lelet pedig a kihallgatási jegyzőkönyvhez csatolandó. Ha pedig orvos

azonnal rendelkezésre nem áll, a kihallgatást eszközölt tisztviselő személyesen győződik meg az állítólag a csendőrség részéről szenvedett bántalmazás netán látható nyomairól és észleletét a jegyzőkönyvbe beveszi; mihielyt utóbb orvosi rendelkezésre áll, az illetőnek alapos orvosi megvizsgálása foganatosítandó és az orvosi lelet a kihallgatási jegyzőkönyvhez utólag csatolandó.

A kihallgatási jegyzőkönyv másolata, ha a csendőrség részéről elkövetett bántalmazás vagy más törvény- vagy szabályellenes eljárás panaszoltatott, az orvosi bizonyítvánnyal együtt az illető csendőröknek előljáró szakasz vagy tiszti különítmény parancsnoksághoz tétetik át, a csendőrök elleni további eljárás végett.

Az átadó járőrnek (járőrvezetőnek) „Órjáráti lapján“ a bekisértnek átvétele az átvéző fogházfelügyelő, illetőleg a fogházfelügyelői teendőkkel megbízott által elismereendő. (Lásd 77. §-t.)

A közigazgatási és rendőri hatóságok egyszersmind a „fogolyátvételi naplóba“ is bevezetik az elfogott vagy elővezetett egyén átvételét, valamint röviden azt is, hogy az átvett egyén adott-e elő a csendőrség bánásmódja miatt panaszt és ha igen, ki ellen?

A csendőrség feladata törvénysértések megakadályozása tekintetében. Elővigyázat.

46. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A csendőrség törvénysértések megakadályozásában az által is működjek közre, hogy:

1. csavargókra, vagy más gyanus vagy rendőri felügyelet alatt álló, vagy kitiltott egyénekre, koldulásokra szorosan felügyel, illetőleg az ilyeneket feltartóztatja és szűkség esetében a rendőri hatóságnak elővezeti;

2. észrevett körülményekkel, viszonyokkal vagy előkészületekkel szemben, melyek a törvények áthágására vezethetnének, vagy önmaga lép fel akadályozólag vagy azokat azonnal feljelenti;

3. általa észrevett bűncselekmények elkövetését, bevégzését, folytatását, — ha lehetséges közbelépés által megakadályozza, vagy legalább az ember életét, testi biztonságát vagy tulajdonát fenyegető kárt vagy hátrányt enyhíteni igyekezik.

Ily esetekben a csendőr, különösen ha egyedül van, kellő elővigyázatot tanusítson. Gyorsan fontolja meg, mily, a sikert lehe-

tőleg biztosító módon járjon el. A menyire a körülmények engedik és az eredményre veszélyeztetése nélkül lehetséges, vegye figyelembe azt is, vajjon és mily támogatásra számíthat közelben levő csendőrök vagy más egyének részéről; mindenkor azonban kötelessége a csendőrnek, különösen akkor, ha a késedelem veszéllyel járna, bátorsággal, elszántsággal és kötelességszerű önfeláldozással közbelépni és személyes biztonságára való tekintetek sohase tartóztassák őt vissza kötelességének teljesítésétől.

Óvatosság. Figyelő állás. — Gyors elhatározás és fellépés.

47. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A portyázó csendőr általában minden helyzetben a legnagyobb óvatosságra, és minden fő- és mellékkörülménynek higgadt, de gyors megfontolására köteles; egyrészt tartózkodjék minden elhamarkodástól, de másrészt ismerje fel helyesen azon pillanatot, melyben sikerrel léphet fel.

Ha a csendőr valami neki gyanusnak látszó dolgot vagy körülményt vesz észre, de annak mibenléte felől még nincsen tiszt-

tában, akkor óvatosságból, a kellő tájékozás megszerzése végett, egy ideig a tény helyszínéhez lehetőleg közel és észrevétlenül foglaljon figyelő állást.

Mihelyt oly körülmény merül fel, mely miatt a késedelmes beavatkozás veszélyt okozhatna, rögtön fel kell lépnie, hogy a fenyegető kár vagy hátrány közbelépése által lehetőleg megakadályoztassék vagy legalább enyhíthessék.

A portyázás előirt irányának megváltoztatása. Aggályos területek gyakoribb átportyázása.

48. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A csendőrnek rendes portyázásoknál az előirt portyázási iránytól alapos ok nélkül eltérnie nem szabad, ha azonban ezen szolgálata közben, készülöben levő vagy már elkövetett büntetendő cselekménynek jut tudomására, nemcsak jogositva van, de kötelességében is áll, az előirt irányt a kérdéses büncselekmény megakadályozása, illetőleg kinyomozása céljából a szükséghez képest megváltoztatni; ily esetekben azonban erről az őrsparancsnokságnak szolgálati jeggyel, esetleg távsürgöny vagy táv-

beszélő útján, ha csak lehet, mielőbb jelentés teendő.

Elrendelt üldözéseknél vagy nyomozásoknál az irány csakis általában jelölhető ki, minthogy a csendőrt csak az utközben tett észleletek és fölfedezések vezethetik célhoz.

Portyázás közben a csendőrnek minden irányban éber figyelemmel kell lennie és minden neszre, zajra, látható vagy hallható jeladásra, vagy lövésre, kiáltásra, vagy segítségnyújtásra figyelve, az illető irányban kell sietnie, hogy az észleltnek okát megtudja.

Erdőket, hegytorkolatokat, vizmosásokat, agyag-, homok- és más gödröket és rejtékül szolgálható egyéb zugokat ki kell kutatnia, visszatérőben pedig rendszerint más utat kell követnie. Általában az országutak és más jártabb utakhoz nem kell ragaszkodnia, hanem mellékutakra, ösvényekre, sőt egészen járatlan helyekre is ki kell térnie.

Különösen oly utak és területek, a hol közbiztonsági zavarok gyakrabban fordulnak elő, a járőrök által lehetőleg gyakran portyázandók át és megfelelő pontokon lesállítások is tartandók.

Minden veszélyes jelenségnek megfigyélése és a fenyegetettek figyelmeztetése.

49. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknel				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A csendőr kötelessége egyáltalában minden veszélyes jelenségre felügyelni.

Ha bármely jelenséget észlel, mely miatt kár vagy veszély bekövetkezésétől tartani lehet, ezek bekövetkezésének tőle lehetőleg eljéjét venni tartozik.

Ha például azt észlelné, hogy valamely háznak, más épületnek vagy egy részének összeomlásától, bedőlésétől, erősebb szél vagy vihar esetében vagy ilyen külbefolyás nélkül tartani lehet; ha valahol tűzzel, világító eszközzel, parázszzsal, tüzes hamuval stb. való vigyázatlan elbánást vesz észre; ha valaki gyáraknál, malmoknál vagy vízműveknél olyast visz véghez, a mi az építményekre, azok lakóira vagy szomszédságára nézve veszélyessé válhatnék; ha járványos vagy ragályos betegség jelei vagy nyomai, ha személyeknél az elmeháborodás és állatoknál a víziszony jelei mutatkoznak stb., az illető érdekelt egyének, valamint a szomszédok is az őket fenyegető veszélyre figyelmeztetendők és az

észlelték a községi előjárásnak rögtön tudtul adandók, a közigazgatási hatóságnak pedig bejelentendők.

Elemi csapás vagy más szerencsétlenség által fenyegetettek figyelmeztetése és segélynyújtás.

50. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknel				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A csendőr szolgálatteljesítés közben azon helyzetben van, hogy elemi csapásokat vagy hason szerencsétlenségeket, gyakran már keletkezésükben, észrevehet. Ebből reá azon kötelesség hárul, hogy a rendelkezésre álló minden eszköz felhasználásával, a veszély által fenyegetetteket figyelmeztesse, nekik minden kitelhető segélyt és támogatást nyújtson és egyáltalában személyesen is mindent megtegyen, a mi a veszély elhárítására vagy következményeinek enyhítésére szolgálhat, végre, hogy ily alkalommal is, a rend és biztonság fentartásáról, illetve helyreállításáról gondoskodjék.

A csendőr ily esetben kivételesen jogosult — sőt tartozik is, — akár nappal, akár éjjel minden veszélyeztetett házba behatolni, a bennelakókat a fenyegető veszélyre figyelmeztetni s tőle telhetőleg segítségükre lenni.

Kötelessége továbbá nemcsak a veszélyeztetett emberélet és vagyon megmentésére minden kitelhetőt személyesen is megtenni, hanem arról is gondoskodni, hogy a megmentett személyek, különösen gyermekek vagy betegek és egyébként gyámoltalanok, alkalmas helyen biztonságba helytessenek; vagyon-tárgyakban pedig kár ne essék.

Gyanus helyiségek megfigyelése. Gyanus egyének igazolványainak megvizsgálása.

51. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A járőr portyázás közben a magánosan és rosz hírben álló csárdákra és más gyanus helyiségekre különös figyelmet fordítson. Az azokban talált idegeneket, a menyinyiben ezek neki jogosan gyanusoknak tetszenek, igazolványaik előmutatására szólítsa fel és velük a körülményekhez és szabályokhoz képest járjon el.

Ütközben levő utasokra nézve mindazon rendőri szabályok figyelemmel tartására köteles a csendőr, melyek az idegenekre nézve fennállanak; megjegyeztetvén, hogy az utlevél és utazási okmányok iránt fenn-

álló rendőri szabályok a szabad és háboríthatlan utazást a monarchia határain belül védik, minélfogva bármily rendű és állású utasokat, csakis az utazási igazolványaik előmutatása végett, egyéb alapos gyanu nélkül, megállítania nem szabad.

A járőrök megismertető jelzései.

52. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Minden csendőrkerületi parancsnokság által saját területére nézve bizonyos jelzések határozandók meg, melyek által a járőrök és csendőrök egymást nagyobb távolságról is felismerni képesek; ezen jelzések különösen arra szolgálnak, hogy azok alkalmazásával a külszolgálatban álló csendőrök, járőrök vagy osztagok részére a netalán közelben levő járőrök vagy csendőrök támogatása biztosítható.

Ezen jelzések előre megállapított valamely kiáltásból, vagy a jelsípval adandó füttyből, vagy — de csak a legszélsőbb esetben — jel- (riasztó-) lövésből álljanak.

Ily jelzés hallatára minden csendőr azon helyre tartozik sietni, a honnét a jelzés hallatszott.

Munkások felügyelése.

53. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva- sandó	felolva- sandó		felolva- sandó

A csendőr kiváló figyelmet fordítson a munkásosztályra vonatkozó mindazon eseményekre és jelenségekre, melyek a közcsend és rend háborítását vonhatnák maguk után; de különösen figyeljen gyárakban, nagyobb iparvállalatoknál és nyilvános vagy magán munkahelyeken foglalkozó, valamint a mező- és erdőgazdasági és a földmunkások, összebeszélésekre célzó és fenyegető jelleget öltő gyülekezeteire; a netalán nyilvánuló elégtelenség vagy előfordult rendetlenség okait puhatozza ki és minderről, valamint készülöben levő nagyobb mérvű munkabeszűntetés vagy munkáselbocsátás felől, a közigazgatási hatóságnak azonnal jelentést tegyen.

A csendőrnek munkásokkal szemben való fellépése tiszteletet és bizalmat gerjesztő s olyan legyen, mely őket a közcsend és közbiztonság fenntartásának szükséges voltáról és az államhatalomnak erre vonatkozó komoly akaratáról meggyőzi és nekik a csendőrségben támpontot is mutat az izgatók csábítgatásai vagy megfélemlítési kísérletei ellen és így saját valódi érdekeik megvédésére.

Vásárok, bucsuk stb. felügyelése. Kicsinyes beavatkozás kerülése. Tömegek szétszórása.

54. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva- sandó	felolva- sandó		felolva- sandó

Országos vásárok, bucsuk, nyilvános multságok stb. felügyelésénél a csendőr mindenekelőtt a helyi rendőrségi közegeket köteles támogatni és csak akkor lép közbe, ha a helyi rendőrség a netalán támadt zenebona vagy kihágás elnyomására elégtelen s a közbelépés iránt megkeresi; a rendes szolgálati teendőket azonban ily alkalommal is teljesíti.

Nyilvános multságoknál, a multság színhelyén vagy helyiségeiben való feltűnő járkálást és minden kicsinyes beavatkozást vagy kihívó magaviseletet, a csendőr gondosan kerülni tartozik

Népgyűléseknél vagy nagyobb embertömegek más alkalomból való összejövetelénél a csendőrség a közigazgatási hatóság külön intézkedései szerint jár el.

Minden esetben, a mikor a járőr vagy csendőr ily alkalommal közbelépni kénytelen, a főtényezőket eltávolítani, a többi embert pedig jóakaró reábeszélés és megintés által nyugalomra és szétszórásra bírni

igyekezzék; ha ez nem sikerül, az összegyűlteket, illetőleg az embertömeget „a törvény nevében“ szétoszlásra hívja fel és az esetet, valamint a főtenyezőket feljelenti, utóbbiakat pedig — ha arra törvényes ok van — az illetékes hatóságnak (39. §.) való átadás végett elfogja, esetleg elővezeti.

Ugy a harmadik bekezdésben említett esetekben, valamint egyáltalában csődülések alkalmával a járőr gyorsan fontolja meg, vajjon — kudarc veszélye nélkül — képes lesz-e az összecsődülést megakadályozni, illetve a sokaságot szétoszlalni; ellenkező esetben az őrsparancsnoksághoz, a helybeli katonasághoz, vagy a községi előljárósághoz kell támogatás, illetve segédkezés végett fordulnia.

Talált holttesttel követendő eljárás.

55. §

Kezdő	Haladó	Örsön	Főképzítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
megtanulandó		megtanulandó	megtanulandó	

Ha csendőr utközben, vízben, vagy bárhol holttestet talál, a legközelebbi környéket és a helyi viszonyokat is tüzetesen szemügyre venni és észleleteit, nevezetesen pedig azt is, hogy a hulla mily helyzetben találtatott, pontosan feljegyezni tartozik; a hullán vagy mellette talált ruházati

és egyéb tárgyak pedig szintén pontosan számba veendőek és feljegyzendőek.

Ha valaki a hulla közelében találta, tőle — ha ő éppen nem is látszik gyanusnak — az esetre és körülményeire nézve lehetőleg pontos adatok szerzendők és a folytatandó nyomozásnál egyáltalában mit sem szabad elmulasztani, a mi a halál okára és módjára nézve a hatóságnak bármilyen felvilágosítást nyújthatna. A hullának egyelőre a talált helyzetben biztos megőrzése végett szükséges intézkedések is megteendőek; ha azonban a hullának változatlan állapotban való megőrzése azon a helyen, a hol találtatott, nem biztosítható, vagy a hullának a feltalálás helyéről való eltávolítása más fontos okból elkerülhetlenül szükséges, akkor arról kell gondoskodni, hogy a hulla a legközelebbi községi előljárósághoz; városokban a rendőri hatósághoz olyképpen szállíttassék, hogy azon a szállítás által vagy közben sérülések vagy egyéb változások ne keletkezzenek és hogy az a községi előljáróságnál, vagy rendőri hatóságnál biztosan és változatlanul megőriztessék.

Ha a körülményekből bizton megállapítható, hogy a halál nem idéztetett elő büntetendő cselekmény által és az elhalt nem ismeretlen egyén, csak a közigazgatási hatóságnak, más esetben azonban ezen felül az illetékes kir. ügyészségnek; ha pedig járásbiróság közelebb van, ennek kell jelentést tenni; ezek a jelentések sürgősség esetében közvetlenül a járőr-

vezető vagy egyes csendőr által, esetleg szóbelileg, vagy távirat, távbeszélő útján teendők meg.

Ha valamely feltalált különben, halottnak látszó egyénről még nem egészen kétségtelen, hogy meghalt, a mint ez megfagyottaknak, vízbe- vagy máskülönben megfuladtaknak látszóknál, földszakadás vagy beomlás által betemetetteknek, vagy gőzkazán szétrobbanása által sérülteknél szokott leginkább előfordulni, a megmentés mindenesetre még megkísérlendő, a miért a csendőr rögtön orvosi segítyről gondoskodják, ennek megérkezéig pedig az előírt megfelelő életrehozatali kísérleteket tegye meg.

Egyáltalában mindennemű, akár rossz szándék, baleset vagy öngyilkossági kísérlet, akár mulasztás vagy hanyagság okozta sérülések vagy szerencsétlenség alkalmával, a csendőrség minden tőle telhető segítyt nyújtson; az esetet előidézett okot, illetőleg annak okozóját nyomozza ki, az eset felől pedig az illetékes hatóságnak tygen jelentést.

Eljárás véres fegyver, gyilkoló és másféle eszközök feltalálása esetén. Egyéb talált tárgyak beszolgáltatása.

56. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Ha a csendőr véres fegyvert, fegyveralkatrészeket, vagy töredékeket, gyilkoló eszközöket, véres öltönydarabokat vagy más oly tárgyakat talál, melyek büntetendő cselekmény elkövetésére mutatnak, a legközelebbi környéken azonnal nyomozást indít az iránt, hogy az illető tárgyak mi módon kerülhettek oda és hogy nem követtetett-e el azokkal összefüggésben valamely bűncselekmény?

Az ilyen talált tárgyak, — ha a nyomozás eredménye a felmerült gyanút nem igazolja — eredeti állapotukban, azaz úgy, a mint azok találtattak, az illetékes rendőri hatóságnak beszolgáltatandók, ellenkező esetben a büntügyi nyomozásra vonatkozó szabályok értelmében (lásd a IV. fejezetet) kell eljárni.

Talált készpénz, ékszerek és más tárgyak vevény mellett a rendőri hatóságnak adandók át, ugyszintén közönséges és tolvajkulcsok és más eféle tárgyak is.

Tüzesetnél az oltás, mentés és biztosítás körüli eljárás.

57. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		megta-nulandó

Tüzesetnél a csendőr addig, míg az arra hivatott hatósági személy részéről intézkedés történik, a fennálló tűzoltó rendészeti szabályok szem előtt tartásával a körülményeknek megfelelően intézkedik és cselekszik.

Az intézkedésre hivatott hatósági személyt és a tűzoltás vezetőjét támogassa és arra ügyeljen, hogy ezeknek rendelkezései mindenben pontosan teljesíthessenek.

Az élet- és vagyonmentés tekintetében (50. §.) a tőle telhető tevékenységet kifejezteni, a csendőrnek különös kötelessége.

A felügyelet és gondoskodás azonban a tűz eloltása után is folytatandó és arra, hogy a tűzoltás vezetőjének, a tűz újabb kiütésének meggátlása végett tett intézkedései pontosan foganatosíttassanak, különösen kell ügyelni.

Tüzeset nyomozásánál követendő eljárás.

58. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		megta-nulandó

Tüzesetnél mindenek előtt lehetőleg kipuhatolandó és megállapítandó, vajjon a tűz elemi csapás, véletlenség, vétkes gondatlanság, vagy pedig pedigré szándékos gyújtás folytán keletkezett-e?

Minden tüzesetnél, a tűz keletkezési módján kívül, kinyomozandó: mely napon, nap-szak és órában, mely és hol levő tárgyon és annak melyik részén ütött ki a tűz, kinek tulajdona volt a kigyuladt tárgy, volt-e biztosítva és mennyire; mennyi a kár és vajjon emberélet vagy állat nem veszett-e el?

Szándékosnak látszó gyújtogatás, gyújtogatási kísérlet vagy gondatlanságból okozott tűzvész esetében a fentebbieken felül még mi puhatolandó ki és állapítandó meg, az a IV. fejezet 132. §-ában van meghatározva.

Eljárás vizáradás idején.

59. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva- sandó	felolva- sandó		megta- nulandó

Vizáradás idején a csendőr arra ügyeljen, hogy a szükséges óvintézkedések alkalmazása idejekorán foganatba vétessék, magától értetődően, hogy az alább felsorolt teendők a csendőrség által, az illetékes hatóságnak rendelkezése alapján, hajtathatnak végre és a csendőrség ily rendelkezés hiányában csak akkor intézkedik saját kezdeményezéséből, ha a késedelem veszélylyel járna.

A fontosabb intézkedések abban állanak, hogy mihelyt a folyók és patakok már áradni kezdenek, a töltések és partszabályozási művek, hidak, pallók és más átkeles művek jó karba helyeztessenek; hogy hágcsók, ladikok, csolnakok, dereglyék és más mentő eszközök készen tartassanak és ezek kezelésére kellő ügyességgel bíró egyének kijelöltessenek. Ilyenkor továbbá a vizen való áthajtás, vagy átgázolás megtiltandó, illetve jelek felállítása vagy kitzzése, vagy felállított örök által megakadályozandó és a lakosság a szükséghez képest éjjeli virrasztásra is felszólítandó.

Ha az előntés veszélye növekszik, a csendőr a legközelebb érintett lakosoknak

és azok ingóságainak biztos helyre szállításáról és az elszállított lakosok elszállításáról is gondoskodik.

Ha az árvíz valamely helyiséget vagy vidéket már ellep, mindenekelőtt arról kell gondoskodni, hogy a szomszéd helyiségekkel való összeköttetés lehetőleg fentartassék.

Malmokra és egyéb vízművekre is kellőképen fel kell ügyelni, hogy ily esetekben a zsilipeknek, a műszaki hatóság vezetése mellett való megnyitása által, a víznek kellő lefolyása lehetővé tétessék. Téli időben arra is kell vigyázni, hogy befagyott vizek jegén a közlekedés csakis a hatóság által bizottságilag kiszemelt és meghatározott pontokon történjék.

Közutak, terek felügyelése. Utrendészeti szabályok betartásának ellenőrzése.

60. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva- sandó	felolva- sandó		felolva- sandó

A csendőrnek portyázása közben arra is kell felügyelni, hogy utcákon, utakon és tereken semmi olyas ne történjék, a mi rendtelenséget, vagy kárt okozhatna vagy a szemérmert sértené.

Ide tartozik különösen az utrendészeti szabályoknak betartása feletti felügyelet, melyek szerint a járművek mindig az ut azon oldalán tartoznak haladni és azon oldal felé kitérni, mely hatóságilag van meghatározva; a fuvarosok folyton lovaik, illetőleg igavonó marháik mellett kötelesek maradni és a kocsikon aludniok, valamint az utakon és utcákon etetniök nem szabad.

Az utrendészeti szabályoknak betartása, nevezetesen a teherkocsik megterhelése, a kerekek méretei, dörzsfékek vagy egyéb fékező eszközök alkalmazása tekintetében stb. ellenőrzendő.

Azon fuvaros, a ki az utrendészeti szabályokhoz figyelmeztetés után is alkalmazkodni vonakodik, illetőleg ellenszegülő magaviseletet tanusít, a közigazgatási hatósághoz feljelentendő, ha pedig ismeretlen és kiléte meg nem állapítható, a legközelebbi közigazgatási vagy rendőri hatósághoz elővezetendő.

Felügyelet nélkül talált vagy eltévedt gyermekek stb. biztonságba helyezése; állatkinzás megakadályozása.

61. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Eltévedt vagy elkóborolt gyermekeket a csendőr vezesse haza vagy a községi előljárásának adja át. Figyelmeztetőleg és a körülményekhez képest, akadályozólag lépjen fel és járjon el: ha gyermekeket, magukkal tehetetlen, hülye, elmebeteg vagy részeg egyéneket vizparton, meredek mellett, tűz körül vagy más oly helyen talál felügyelet nélkül, hol veszélynek vannak kitéve; továbbá ha gyermekek vagy felnőttek állatokkal pajkoskodnak, azokat kinozzák vagy ingerlik. Fontosabb vagy feltűnőbb ilyen esetekben pedig szerencsétlenségek jövőbeni megelőzése vagy durva visszaélések megszüntetése végett, ezenfelül a közigazgatási hatóságnak jelentés teendő; esetleg a községi előljáróság is értesítendő.

Az erdő-, a vadászati-, a fegyver és vadászati adóra, a mezőgazdasági, erdőgazdasági és más munkásokra vonatkozó stb. törvények betartásának ellenőrzése.

62. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A mennyiben a csendőrség az erdőtörvény, a vadászatra és halászátra, a fegyver-

és vadászati adóra, a mező- vagy erdőgazdaságra, a mezőgazdasági és más munkásokra, a cseléd és gazda közötti viszonyra vonatkozó vagy más törvények és nevezetesen az illető törvénynek a vadászati tilalomra és a madarak kimélésére vonatkozó rendelkezései értelmében, — ily tárgyú törvényáthágások megakadályozására, feljelentésére vagy egyéb közbelépésre hivatva van, ebbeli törvénysértésekre is különös figyelmet fordítson, a törvényt megsértőkkel szemben törvényszertien járjon el és az ily törvénysértéseket az illetékes hatóságnak mindenestre jelentse fel.

Helyi rendészeti és a községi előjáróságok rendőri hatásköréhez tartozó ügyekbe való beavatkozás.

63. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbasendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

Helyi rendészeti és a községi előjáróságok rendőri hatóságához tartozó ügyekben a csendőrség csak felügyelő és a községi közegyeket támogató tevékenységet van hivatva teljesíteni, mert a helyi rendészet kezelése elsősorban a község feladata, mely ezt saját közgei által teljesíteti.

A csendőrség a saját főfeladatától,

tudniillik a közrend, csend, biztonság fenntartásától vonatnék el, de a községgel és annak közgeivel is szükségtelen összeütközésekbe keverednék, ha a községi rendészet ügyeibe az első bekezdésben kijelölt mérvben felül beavatkoznék.

Még fokozottabb mérvben áll ez a rendezett tanácsú városok helyi rendészeti és az ily városok rendőri hatóságának hatáskörébe, a törvény által utalt egyéb rendőri teendőire nézve.

Ha tehát a csendőrség, illetőleg a csendőrrjárőr p. o. községi utak, hidak, átjárók megrongált vagy hiányos állapotát, meg nem óvott mélyedések létezését, kutak vagy itatók fertőzését, épületek, kályhák, kémények tűzveszélyes állapotát stb. vagy egyáltalában a helyi rendészeti intézkedések egyéb hiányosságát, aggályos voltát, az ebbeli törvények vagy szabályok áthágását vagy mellőzését veszi észre, erről a községi előjáróságot és pedig a járőr szóbeli uton, vagy a járőr jelentése alapján az őrsparancsnokság, szó- vagy írásbeli uton értesíti. Ha pedig a községi előjáróság az ily bajok orvoslására hajlandónak nem mutatkozik, vagy késedelmezést tanúsít, erről a csendőr őrsparancsnokság a közigazgatási hatóságnak, rendezett tanácsú városokban előfordult ily esetről az előjáró szakasparancsnokságának tesz jelentést.

A csendőrség és így a csendőrrjárőrök

is a községi előjáróságokat, ha ezek a reájuk háramló teendőket saját erejükből, saját közegeik által ellátni nem képesek, támogatni és segítségükre lenni kötelesek, nevezetesen nagyobb mérvű balesetek vagy elemi csapások alkalmából.

Egyáltalában pedig a községi előjáróságok, illetőleg azok közegei és a csendőrség között jó egyetértés tartassék fenn és ez által a kölcsönös támogatás, a melyre mindkét részről szükség van, biztosíttassék.

A fegyverhasználati jog általában.

64. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	megtanulandó	megtanulandó		megtanulandó

Azon esetek, melyekben a csendőr fegyverét használni jogosított és köteles, a „Szervezeti utasítás” 11. §-ában vannak meghatározva.

De a csendőr ezen esetekben is fegyverét csak akkor, illetve azután használja, a mikor a veszély elhárítására, az engedelmesség biztosítására, az ellenszegülés megtörésére, a megszökés megakadályozására vagy az egyéb törvényes cél elérésére alkalmas és megengedett *enyhébb* eszköz rendelkezésre *nem* áll, illetve miután minden ily enyhébb eszköz alkalmazása ered-

mény nélkül maradt s ekkor is még a *lehető kimélettel* járjon el.

A „lehető kimélet” alatt az értendő, hogy a fegyvert használó csendőr *szándékának csak arra szabad irányulnia*, hogy a támadót, illetőleg ellenszegülőt a támadás folytatására vagy az ellenszegülésre, a megszökni törekvő veszélyes gonosztevőt pedig a megszökésre *képtelenné* tegye.

Ennélfogva és a mennyiben azt a viszonyok engedik, előbb a kevésbé veszélyes fegyver (kard vagy szurony) használandó, a mire nézve határozó befolyással még az is bír, vajjon az, a ki ellen a fegyver használandó, szintén fegyverrel és pedig milyennel, vagy testi sertést okozható milyennemű más eszközzel van ellátva.

Ellenszegüléseknél vagy valamely csendőrre intézett támadásnál, utóbbinak mindenekelőtt arra kell törekednie, hogy az illető személyt az ellenállásra, illetve támadásra, esetleg megszökésre *képtelenné* tegye, a mihez képest lehetőleg azt is számba kell vennie, hogy milyennemű fegyver és mily irányban használandó, hogy az illető ember élete lehetőleg kiméltessék és más személyek élete vagy testi épsége se veszélyeztessék.

A fegyverhasználati jog minden túlgásáért a csendőr szigorú felelősségre vonatik.

Ha valamely ellenszegülő, a fegyvernek

vele szemben alkalmazott használata következtében megsebesítettett, akkor a csendőr azonnal az illetőnek a lehetőség szerinti orvosi ápolásáról gondoskodni, de addig is őt első segélyben részesíteni tartozik.

A fegyverhasználati jog részletesebb körülírása.

65. §.

Kezdő	Haladó	Őrsőn	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknel				
	megtanulandó	megtanulandó		megtanulandó

A csendőrnek, a mikor fegyverhasználatra jogosult és köteles, fegyverét csak *katonai módon* szabad használni.

A kard vágásra és csak kivételesen, szükség esetén szurásra, a feltűzött szurony szurásra, a karabély és a forgópisztoly lövésre szolgál.

A fegyvereknek minden más, nem katonai alkalmazása a csendőrnek tilos; dulakodás alkalmával azonban, szélső szükség esetében előfordulhat, hogy a karabély agya (tusa) vagy a kard markolata használtatik lökésre vagy ütésre.

Kevésbé veszélyes fegyver rendszerint a kard, nevezetesen azért, mert annak hatását a csendőr biztosabban kiszámíthatja, míg ellenben a feltűzött szurony és a ka-

rabély mint löfegyver vagy a forgópisztoly, rendszerint veszélyesebb fegyvereknek tekintendők, mert ezek alkalmazásánál az eredmény, kivéve a szuronynak csak a végtagok (karok, lábszárak) ellen való irányításánál, veszélyesebb szokott lenni és pedig annál is inkább, mert az leginkább a fegyvert alkalmazónak ügyességétől függ, a melyre pedig izgatott lelki állapot mellett nem lehet mindenkor számítani.

Vajjon valamely adott esetben, a mikor löni nem szükséges, kard vagy szurony használandó-e, az a körülményektől és nevezetesen attól függ, melyik módon lehet a célt könnyebben, biztosabban és mégis kevésbé veszélyes következményekkel elérni.

Ha egy vagy több fel nem fegyverzett egyén támadja meg a csendőrt, készül őt megfogni vagy megütni és a körülmények engedik, rántson kardot és mérjen azzal egy vágást lehetőleg a támadó arcába, szükség esetén végtagjaira vagy fejére. Ha a kard használata mint p. o. szűk, alacsony helyiségben, nem lehetséges, vagy nem mutatkozik célszerűnek vagy a csendőrnek nincsen ideje kardot rántani, a feltűzött szuronnyal intézzen dőfést, és pedig lehetőleg az illetőnek combjára, karjára, szükség esetén arcába; a *test törzsére* való dőfés, karddal való vágás vagy szurás, ép úgy általában a lövés, csak szélső szükség esetében vagy az alantabb kiemelt esetekben van megengedve.

Ha a csendőr egy vagy több, karddal, löfegyverrel, fejszével, vasvillával, cséphadarróval vagy egyéb veszélyes eszközzel *lefegyverzett* egyén által vagy egyáltalán olyképen támadtatik meg, hogy élete vagy testi épsége veszélyeztetettnek látszik vagy lefegyverzéstől kell tartani, akkor a kardot, a felütött szuronyt vagy a löfegyvert (lövésre) a szükség határain belül, tekintet nélkül és teljes komolysággal használni jogosult.

Az *enyhébb eszközök*, a melyek a csendőr által a fegyverhasználatot megelőzőleg — ha lehetséges — alkalmazandók, a következők:

1. ellenszegülés vagy megkísérlett támadás esetében:

- a) parancsoló hangon intézett intés,
- b) elfogás,
- c) megbilincselés és szükség esetén kényszereszközökkel való elszállítás (esetleg kocsin vagy más szállítóeszköz segítségével);

2. megkísérlett megszökés esetében:

- a) parancsoló hangon intézett intés,
- b) a megszökőnek üzőbe vétele,
- c) netalán közel levő egyéneknek felhívása, a szökésben levőnek elfogásában való közreműködéshez.

A csendőrségi „Szervezeti utasítás” 11. §-ának magyarázata.

66. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyamnál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknel				
	megtanulandó	megtanulandó		megtanulandó

A fegyverhasználati jog a csendőrségi „Szervezeti utasítás” 11. §-ában körülírt eseteinek részletesebb magyarázatául szolgálnak a következők és pedig:

A szervezeti utasítás 11. §-ának bevezető szavaihoz: „A szolgálatot teljesítő csendőr fegyverének használatára mindenki ellen jogosítva van.”

„Szolgálatteljesítőnek” a csendőr nemcsak akkor tekintendő, a midőn vezénlyés folytán teljesen felszerelve áll szolgálatban, hanem akkor is, ha a jelen utasítás 22. §-a értelmében — bár csak karddal is ellátva — szolgálatilag fellép.

A csendőr csak „fegyverét”, az az *csendőrségi* fegyvert van jogosítva használni; más fegyver, p. o. vadászfegyver, (nem csendőrségi) forgópisztoly, kés, tör stb. használata nem eshetik a jogos „csendőrségi fegyverhasználat” fogalma alá.

A csendőr a fegyvert „mindenki” ellen, tehát társadalmi állás és személykülönbség

nélkül és így tekintet nélkül arra, vajjon az illető gazdag vagy szegény, ur vagy pór, használhatja.

1. „A ki a csendőrt erőszakosan megsérti vagy megtámadással veszélyesen fenyegeti.“

„Erőszakos megsértés“ alatt csakis „tényleges bántalmazás“ értendő és pedig akár valóságos fegyverrel (pisztoly, puska, kard, tőr stb.) vagy az életet avagy a test épségét veszélyeztető más eszközzel (bot, szurony, fa- vagy vasvilla, kés, balta, fejszével), akár pusztán kézzel, (ütés, lökés) vagy kövel való dobálással; *csak szóbeli* megsértés, szidalmazás, káromlás, a fegyverhasználatra *semmi szín alatt* sem jogosít.

„Támadással való veszélyes fenyegetés“ alatt oly magaviseletet kell érteni, melynél-fogva, a helyzet összes körülményei folytán attól kell tartani, hogy a csendőr erőszakos megtámadása azonnal be fog következni, p. o. mikor valaki fegyverrel vagy az életre, illetve a testi épségre veszélyes más eszközzel, vagy akár csak pusztán kézzel, de kétségtelenül támadó szándékkal, a csendőrnek neki megy, vagy annak fegyverét megragadja oly célból, hogy a csendőrt megrohanja, megüsse, megsebesítse, vagy mikor valaki löfegyverrel a csendőrt célba veszi, követ, ellene való dobásra, vagy más tárgyat ellene való ütésre emel stb..

Minden ily esetben, ha a körülmények engedik, a fegyverhasználatot, annak bekövetkezésére való előzetes figyelmeztetés előzze meg.

A „támadással való szóbeli fenyegetés“ önmagában nem képezhet okot jogos fegyverhasználatra, mert nem tekinthető közvetlenül veszélyesnek.

Erőszakos megtámadás vagy ilyennel való veszélyes fenyegetés esetében is szem előtt tartandó a 64. §. 2-ik bekezdésének rendelkezése, melynek értelmében fegyvert használni nem szabad, ha a szándékolt támadás elhárítására vagy a megtörtént támadás ismétlésének megakadályozására a támadónak vagy fenyegetőnek támadásra képtelenné tételére, de egyuttal az illetőnek ily esetben mindenkor eszközrendő elfogására és előállítására is más megengedett enyhébb eszköz áll rendelkezésre.

Megjegyeztetik különben, hogy a *jogos védelem* a csendőrnél is kizárja a cselekmény beszámítását, a miért a csendőr, ha a *jogos védelem korlátai között* — bár nem a „Szervezeti utasítás“ 11. §. 1. pontjának feltételei alatt — őlt vagy sebesített meg valakit, és pedig akár csendőrségi fegyverrel, akár más fegyverrel vagy eszközzel — nem büntethető.

„Jogos védelem“ az: mely akár a saját, akár másnak személye vagy vagyona ellen intézett, vagy azt fenyegető, jogtalan és közvetlen megtámadásnak *elhárítására szük-*

séges és így „jogos“ védelem csak akkor vélelmezhető, ha az illető személyeknek, az időnek és a helynek minőségéből, a megtámadás módjából vagy más körülményekből alaposan következtethető, hogy a csendőrzés az élet, a testi épség, a személyes szabadság vagy a vagyoni ellen intézeti jogellenes megtámadásnak magáról vagy másokról elhárítása végett, *csak a szükséges védelemmel* élt.

A jogos védelem határainak hirtelen meglepetés, megzavarodás vagy ijedtségből való túlhágása nem büntetettik; gondatlanságból eredő ily túlhágás azonban, a körülményekhez képest, mint az élet biztonsága vagy a testi biztonság elleni vétség, büntetettik.

2. „Ha a tetten ért gonosztevő vagy alapos gyanuval terhelt egyén felfegyverkezve lévén, az előzetes felszólítás dacára magát önként meg nem adja, vagy esetleg védett helyzetéből előjönni vonakodik“.

„Gonosztevők“ alatt csak a büntetett elkövetett egyének értendők, nem pedig az oly egyének, kik csak csekélyebb sulyu büntetendő cselekménnyel terheltetnek.

„Alapos gyanuval terhelt egyén“ alatt azt kell érteni, kire nézve alapos gyanu létezik, hogy „gonosztevő“ a fenti értelemben, nem pedig oly valakit, ki csekélyebb

sulyu büncselekmény bár alapos gyanujával van terhelve.

„Felfegyverzett“ nemcsak azon egyén, kinél fegyver (lőfegyver, kard, tör), hanem az is kinél más oly eszköz van, melylyel emberhalál vagy sulyos testisértés könnyen előidézhető, p. o. nagyobb kés, fejsze, bárd, vasvilla stb.

3. „A ki figyelmeztető utasításainak — öt szolgálata teljesítésében meggátolandó — tettelesen ellenszegül“.

Ezen pont esete akkor forog fenn, ha a csendőrzés szolgálati teendőinek meghiusítását célzó tettelesen ellenszegülést kell megfékezni, tehát ha valaki a csendőrzést egy bizonyos, már megkezdett vagy kilátásba helyezett szolgálati teendő foganatosításában, előző figyelmeztetés és utasítás dacára, tettelesen ellenszegülés által megakadályozni törekszik.

Csupán szóbeli vagy oly ellenszegülések, melyek más megengedett módon is megtörhetők, vagy hatálytalanokká tehetők, fegyverhasználatra okot nem szolgáltathatnak.

4. „A ki, mint veszélyes gonosztevő, a csendőrség által letartóztatandó vagy letartóztatás végett üldöztetik, elfogatik vagy őrizet alá adatik és, bár erőszakos ellentállás nélkül, de a megállításra célzó fenyegető reákiáltás dacára elfut, ha visszatartóztatására más mód nem létezik“.

E pont alapján csak azon „veszélyes gonosztevő“ ellen alkalmazható a fegyver, ki a csendőrség által elfogtatván, vagy neki mint fogoly megőrzés, illetve őrkisérés végett átadatván, vagy elfogás végett üldöztetvén vagy egyébképen elfogandó lévén, bár erőszakos ellentállás nélkül, de a megállításra célzó fenyegető rákiáltás dacára elfut, azaz megszökni vagy az elfogás elől menekülni igyekszik.

„Veszélyes gonosztevőnek“ az az egyén tekintendő, ki az illető hatóság által, mely őt a csendőrségnek őrkisérés vagy megőrzés végett átadta, vagy az elfogás iránt felhívást vagy megkeresést intézett, *ilyenek megjelöltetett* vagy az a *büntettes*, ki egyáltalán mint a közbiztonságra *különösen veszélyes* egyéniség ismeretes, vagy a ki *súlyos* büntett, p. o. gyilkosság, rablás, gyújtogatás, emberölés, betöréses lopás stb. elkövetésével terheltek.

Más foglyot vagy elfogatandó egyént, ki nem „veszélyes gonosztevő“, ha elfut, vagy másképen menekülni törekszik, a

csendőr serényen üldözni tartozik és igyekezzék az ilyeneket is elfogni, de az ilyenek ellen a szökés megghiúsítása végett fegyvert használni nem szabad.

„Veszélyes gonosztevő“ ellen szökési kísérlet megghiúsítása végett is csak akkor szabad a fegyvert használni, ha visszatartóztatására, illetve elfogására más mód nincsen és ha ő a visszatartásra célzó és fegyverhasználattal fenyegető reákiáltás dacára a megszökési kísérletet folytatja; de ily esetekben is mellőzendő a fegyverhasználat akkor, ha ez által előreláthatólag más — nem részes — ember élete veszélyeztetnék, a miért az ily menekülő veszélyes gonosztevőre löni nem szabad, ha a lövés célt tévesztve, más ártatlan embert érhette.

Ha tehát a csendőr által letartóztatott, neki őrkisérés vagy őrizet végett átadott vagy általa elfogás végett üldözöbe vett veszélyes gonosztevő, bár erőszakos ellentállás nélkül, elfut, illetve szökést vagy az elfogás előli menekülést kísérel meg, a csendőr *erős, parancsoló hangon* „a törvény nevében“ szavak előrebocsajtásával, kiáltson reája, hogy álljon meg, mert különben ellene fegyvert használni és reálöni fog, egyidejűleg azonban gyorsan siessen a megszökő után, hogy ezt lehetőleg elérje és megfoghassa. Ha azon a tájékon, a merre a megszökő menekül, ember látható, arra is reákiáltani kell, hogy

állja a gonosztevő útját és fogja meg; ha pedig a csendőr azon meggyőződésre jut, hogy a megszököttest sem maga, sem mások segítségével nyomban kézrekeríteni nem képes, akkor álljon meg és ha a lövés által más ártatlan ember élete nem veszélyeztetik, megfelelő helyzetből célozzon nyugodtan és lőjjön.

Ha a csendőr a menekülő gonosztevőt annyira megközelíti, hogy szuronydöféssel vagy kardvágással elérheti, de minden erejének megfeszítésével sem képes azt annyira megközelíteni, hogy kézzel megfoghassa és nincsen más mód a szükevény elfogására, a fenyegető reákiáltásnak, ha lehetséges ismétlése után, szuronydöfést vagy kardvágást is alkalmazhat a megszökő további menekülésének megakadályozására.

Helytelen lenne, ha a csendőr az utolérés valószínűsége nélkül az üldözést saját *kimerüléseig* folytatná, vagy nagyobb távolságra engedné menekülni az üldözöttest, mielőtt reá löne, mert a kimerülés által elvesztené a nyugodt és biztos célzás lehetőségét, nagyobb távolságra pedig a lövés találása bizonytalan.

5. „A ki háboru vagy ostromállapot idején magát gyanussá teszi és a felhívásra kielégítő válasz nélkül elszalad.“

Ezen pont rendelkezései az oly egyének

elleni fegyverhasználatra vonatkoznak, kik magukat *háboru idején*, ellenséges viszonyok között az állam hadereje ellen elkövetett bűncselekményben, pl. kémkedésben teszik gyanusakká.

Erélyesség fegyverhasználat alkalmával.

67. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyamánál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	megtanulandó	megtanulandó		megtanulandó

Habár minden fegyverhasználat alkalmával a lehetőleg kiméletesen kell eljárni és emberéletben vagy a testi épségben nem szabad *szünetlenül* vagy *meggondolatlanságból* a feltétlenül szükségesnél nagyobb kárt okozni, másrészt mégis a fegyvert a szükség határán belül, férfiasan és erélyesen kell alkalmazni oly célból, hogy az ellenfél azonnal támadásra képtelenné tétessék, az ellenszegülés megtöressék, veszélyes gonosztevőnek szokási kísérlete alkalmával pedig a szökés, illetve menekülés folytatása lehetetlenné tétessék.

Ismételt gyenge szurkálás a szuronynyal, vagy gyenge vágás a karddal, lövés célzás nélkül vagy csak megijesztés céljából rendszerint eredménytelen, sőt az ellenszegülőt még inkább felhátorítja és ingerli, — tehát feltétlenül mellőzendő.

Eljárás nagyobb embertömegek által okozott veszélyes rendzavarás esetében.

68. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél	felolvasandó			

Ha a csendőr-őrsparancsnokság nagyobb embertömeg által okozott és *veszélyes jellegű* oltott rendzavarás alkalmával az illetékes hatóság részéről segédletül felhívatik, illetőleg ez iránt megkeresetik, vagy ha másképen jut ily veszélyes rendzavarás tudomására, az összes legénység — a tartaléklőszer neki történt kiosztása után — az őrsparancsnok vezénylete alatt a rendzavarás színhelyére kivonul és megfelelő távolságban az embertömegtől, lehetőleg fedett háttal, feláll.

Az embertömeg „a törvény nevében” és a következményekre és a különben bekövetkező fegyverhasználatra való figyelmeztetés mellett, szétoszlásra hivatandó fel; egyszersmind pedig az őrsparancsnok — ha elegendő számú csendőr fölött rendelkezik — néhány ügyes, erős csendőrt jelöl ki arra, hogy a főcinkosokat és főlárzmázókat elfogja.

Ha a felszólítás eredménytelen marad, a szétoszlátás szuronytámadás alkalmazá-

sával kísérlendő meg, mely alkalommal a főcinkosok, a bujtogatók és a legféltelenebb rendzavarók elfogandók.

Ha azonban az embertömeg fegyverekkel, vagy más, a testi biztonságot veszélyeztető eszközökkel és tárgyakkal a csendőrség ellen támadólag lép fel és ez utóbbi ez által a legszélsőbb szorongattatásba jutna, akkor és pedig ha lehetséges a bekövetkezendő fegyverhasználatra való előzetes figyelmeztetés mellett, az őrsparancsnok szabályszerű vezénylésére, a lőfegyvert kell alkalmazni; ily alkalommal főleg a főcinkosok, bujtogatók és a legveszélyesebb ellenszegülők veendő célba, a mire a parancsnok külön is figyelmeztethet. A levegőbe vagy célzás nélkül löni tilos.

Gyermekek, asszonyok, aggok úgy a szuronytámadásban, valamint a lőfegyver alkalmazásakor lehetőleg kimérendők.

Ha kivételesen annak elkerülhetlen szüksége állana be, hogy a csendőrség visszavonuljon, a mi mindenkor fölülte aggályos, akkor ez csatározó módon és jól irányított egyes lövéseknek az előrenyomuló néptömeg elleni folytatólagos megtétele mellett, törtenjék.

Különben pedig és nevezetesen akkor, ha a csendőrség zavargások alkalmával közgazgatási tisztviselőnek vezetése, vagy tisztnek vezénylete alatt lép fel, a m. kir. honvédségi „Szolgálati szabályzat” I. részének 72. §-a szerint kell eljárnia.

III. FEJEZET.

A fogoly-örkiséret, fogoly-örizet és tolonc-kiséret szabályozása.

Fogoly- és fegyenc-örkiséret, az átvétel-nél való eljárás.

69. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Áltiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	előlva-sandó	felolva-sandó		megta-nulandó

A csendőrség felhívására vagy megkere-sésre foglyok, rabok, fegyencek vagy más-különbén közveszélyes személyek örkisére-sére is köteles. Ily esetben azon átveendő egyének, kik különösen veszélyesek vagy akikre nézve fokozott elővigyázat szükséges, az átvevő csendőrnek az átadó hatóság által külön megjelölendők.

A csendőr a kísérendő foglyot az átvétel-kor *megmotozni* és a felől meggyőződni tar-tozik, vajjon nincsenek-e szökés elősegítésére szolgálható eszközök, vagy fegyverül hasz-nálható tárgyak birtokában.

Nőszemélyeknél az ilyen motozás, a mennyire lehetséges, megbizható nőszemé-lyek által végeztetendő.

A fogolynak pénze vagy más értéktárgya a hatóság által a csendőrnek elismervény mellett adandó át.

Végül a csendőr a foglyok átvételénél arra is tartozik figyelemmel lenni, vajjon élelemmel és az évszaknak megfelelő ruhá-zattal el vannak-e kellőképen látva? és ha gyalog kísérendők, menetképesek-e? Ez irányokban észlelt hiányosságokra pedig a csendőr a hatóság főnökét vagy helyette-sét figyelmeztetni, illetve tőle megfelelő orvoslást kérni köteles.

Az, vajjon a szállítás vasuton, hajón, kocsin vagy gyalog történjék-e sohasem tehető az örkisérendő fogoly akaratától füg-gővé, hanem azt mindig az átadó hatóság határozza meg.

Az örkiséret az átadó hatóság részéről kísérelővel és, ha az örkiséret előrelátha-tólag költséggel jár, a szükséges költség-előleggel is ellátandó. A költségelőleg elszá-molásá az „Örs-gazdászati-kezelési utasítás” szerint történik.

Felügyelet a fogolyra őrskísérés közben.

70. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	feloiva- sandó	feloiva- sandó		megta- nuló

Az őrskísérő csendőr a kísérendőt mindenkor megfelelő közelből kövesse, oly célból, hogy őt netaláni szökési kísérlet esetében azonnal utólérhesse; de avval beszélgetésbe, vagy más közlekedésbe sohase bocsátkozzék.

Az őrkísérés tartama alatt a fogoly szakadatlanul szemmel tartandó és minden szökési kísérlete megakadályozandó; arra jogosított hatósági személy kivételével, senkinek sem szabad megengedni, hogy a fogolyhoz közeledjék, vele szóba álljon, jelek által vagy másképen közlekedjék; különösen megakadályozandó az, hogy a fogoly tettes társakkal vagy részesekkel beszéljen vagy ilyenekkel jelek útján vagy másképen érintkezzenek.

A szintén a csendőr felügyelete alatt és lehetőleg elkülönített helyiségben végzendő étkezésnél a fogolynak kést és villát használni és szeszes italt élvezni nem szabad.

A csendőr ne tűrje, hogy a fogoly utközben bárki által tetőlegesen vagy másképen bántalmaztassék, kigunyoltassék vagy szidalmaztassék.

A fogolynak természeti szükségét szintén csak a csendőr jelenlétében és lehetőleg elkülönített helyiségben szabad végeznie.

Arra is ügyeljen az őrkísérő járőr, hogy a fogoly öngyilkosságot el ne kövessen.

Ha a fogoly kivételesen csak egy csendőr által kísértetik, a mi azonban veszélyes egyéneknek, a mennyire lehet, kerülendő, akkor az őrkísérő csendőr részéről fokozott vigyázat szükséges.

Fogolykíséret vasuton vagy gőzhajón.

71. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	feloiva- sandó	feloiva- sandó		megta- nuló

A 69. §-ban említett egyének őrkísérésekor a karabélynak és a lovas csendőrök forgó pisztolyának töltve kell lennie.

Vasuton és hajón csak a karabélyszekrényben legyenek töltények, a szurony pedig közvetlenül a vasuti kocsiba felszállás előtt a hüvelybe rejtendő; a vasuti kocsiról leszálláskor, valamint a hajóból való kiszálláskor, a szurony ismét feltűzendő.

Az őrkíséret az őrkísérendővel vasuton és hajón, ha csak lehetséges, külön kocsiszakaszbán, illetőleg hajórészen, de mindenestre a többi utasoktól elkülönítve foglaljon helyet.

Örkisérendő foglyok megbilincselése.

72. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		megta-nulandó

Az örkisérendő foglyok megbilincselésére nézve a 36. §. rendelkezései mérvadók; oly foglyok azonban, kik az átadó hatóság vagy parancsnokság által „különösen veszélyeseknek“ jeleztettek, örkisérés közben mindenkor megbilincselendők.

Több fogoly kísérése.

73. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		megta-nulandó

Ha az örkiséretre több fogoly kísérése bizatik, akkor különösen arra kell tekintettel lenni, hogy a foglyok egymástól lehetőleg elkülöníttessenek és a közöttük való összebe-szélés mindenképen megakadályoztassék.

Eljárás menetképtelen fogollyal.

74. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		megta-nulandó

Ha a fogoly utközben azt állítja hogy az utat gyalog folytatni képtelen, akkor ez a legközelebbi helyhatóságnak bejelentendő és a fogoly lehetőleg orvosi vizsgálat alá vonandó, a további intézkedés pedig, a körülményeknek megfelelően, a hatósággal egyetértőleg teendő meg.

Fogolykiséret közben orvosi segélynyuj-tás és elhelyezés.

75. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		megta-nulandó

Ha a fogoly utközben megbetegszik, a megkivántató elővigyázat mellett, lehetőség szerint orvosi segélyben részesítendő. Meg-hálás szükségének esetében a fogolynak megfelelően biztos elhelyezése és őrzése céljából a kellő intézkedések megteendők és mindkét esetben a községi előljárássággal egyetértőleg és annak közreműködése mellett kell eljárni.

Örkiséret segélykérese.

76. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		megta-nulandó

Ha utközben előre nem látott bajok fordulnának elő és az örkiséret a tovább-szállítás biztosságára nézve aggodalomba ejtetnék, a legközelebbi község előljárósága, megbízható emberek kirendelése által nyújtandó, megfelelő támogatás iránt megkeresendő.

Fogolykiséret a legközelebbi örsig, vagy valamely hatóságig. A fogolyátadás módja.

77. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		megta-nulandó

Ha a fogoly az átvevő csendőrök (csendőr) által, csak a legközelebbi csendőr-örsig kísérendő, akkor az örkiséret az állomáson való megérkezéskor közvetlenül az őrszlaktanyába megy, a hol azután a fogolynak, tárgyaknak stb. átadása, a kísé-

levél alapján, eszközrendő és az átvevő őrsparancsnok az átvételt úgy ezen okmány külzetén, valamint az őrjáratlapon is, az átadó járőrvezetőnek (csendőrnek) bizonnyítani tartozik.

Ha pedig a fogoly valamely bíróságnak vagy más hatóságnak adandó át, az örkiséretnek mindjárt megérkezésekor közvetlenül az illető hatósághoz, illetve annak fogdahelyiségéhez kell vonulnia, a hol az átadás az első bekezdésben előirt módon történik.

A foglyok és holmijuk átvételét ily esetben fogházfelügyelő, vagy az átvételre hivott más közeg tartozik igazolni.

Az örkiséret az átadás megtörténte után ha más meghagyása nincsen a legrövidebb uton állomáshelyére bevonul és előljáró parancsnokságának jelentést tesz.

Fogoly holmijának felügyelése és a hatóság által kiszolgáltatott tárgyak átadása.

78. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Az örkisére csendőrök a foglyok holmijára is felügyelni tartoznak.

Azt, hogy a foglyok utközben akár ru-

hanemüeket, akár bármily más tárgyakat eladjanak, elajándékozzanak, elcseréljenek, eldobjanak vagy megsemmisítsenek, vagy bármi idegen tárgyat magukhoz vegyenek, nem szabad megengedni.

Ha a foglyoknak, az idő viszontagsága elleni oltalmul a hatóság által köpenyek, takarók, vagy más effélék adattak, az őrkiséret ezen tárgyak jókarban tartásáról gondoskodni és azokat a foglyok átadáskor szintén átadni tartozik. Ha azonban az őrkiséret a magyar korona országainak határain túlmege, ezen tárgyak ott, a hol a foglyok valamely más állambeli hatóságnak vagy őrkiséretnek adatnak át, ennek visszaküldés végett elismervény mellett, szintén átadandók; ha pedig az átadó őrkiséret azon helyre, a hol az ily tárgyakat átvette, szállítási eszközön tér vissza és az átvevő hatóság vagy őrkiséret nem kéri a tárgyaknak a fogolynál való ideiglenes meghagyását, ezen tárgyak a fogolytól elveendők és az átadó hatósághoz visszaszállítandók.

A csendőrség által letartóztatott foglyok kísérése.

79. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

A csendőrségnek őrkiséret végett átadott egyénekekkel való elbánás tekintetében a 69—78. §§-ban előirtak, hasonszerűen alkalmazandók akkor is, ha a csendőr (járőr) felhívás, megkeresés, nyomozó-levél vagy elfogató parancs folytán, vagy saját kezdeményezéséből elfogott vagy saját őrsén őrkiséret végett átvett egyént kísér a bírósághoz, más hatósághoz vagy csendőr őrsparancsnoksághoz.

A csendőr-járőr által saját kezdeményezéséből elfogottak ruháinak és tárgyainak átvizsgálására nézve a 122. §. rendelkezései mérvadók.

Ha ilyenkor az elfogott egyén azt kívánja, hogy saját költségén vasuton, hajón vagy kocsin szállíttassék, ezen kívánsága, ha a költséget azonnal fedezni bírja, teljesítendő; feltéve, hogy ez nem mutatkozik bármi okból aggályosnak és az elfogó, illetve az őrkiséret járőr egyéb szolgálati teendőivel megegyeztethető.

Foglyok őrzése.

80. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

Foglyok ideiglenes őrzésére és bírósági főtárgyalásokhoz szolgáltatételre csendőrök csak kivételesen, szükség esetében és csak

rövid időtartamra alkalmazhatók és pedig foglyok ideiglenes őrzésére csak akkor, ha személyes büntetésekről van szó.

Ha a csendőrré foglyok őrzése bizatik, akár rendes fogdában, akár pedig más helyiségben, akkor általa a katonai fogoly őrségekre nézve a m. kir. honvédségi „Szolg. szab.” I. rész 80. §-ában foglalt határozványok a lehetőséghez képest betartandók

Különösen nem szabad senkinek sem megengedni, hogy a bíróság vagy illetékes más hatóság engedélye vagy az arra hivatott hatósági egyén jelenléte nélkül, valaki a fogolyhoz belépjen, vagy vele az ajtón vagy ablakon át beszélgessen; épp oly kevésbé szabad irás útján vagy jelek, intések, pillantások stb. által való értekezést tűrni.

A csendőr bármilynemű, a fogolyörzés közben tett észleleteit, valamint a fogolynak minden hozzája intézett kérelmét és kívánását, mihelyt az őrhelyének elhagyása nélkül teheti, különben pedig felváltása után, a hatóságnak tudomására hozni tartozik; de a csendőrnek a fogolylyal beszélgetésbe bocsátkozni soha nem szabad.

Tolonc-szállítmány kísérése.

81. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamnál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Tolonc-szállítmánynak — és pedig csak *nagyobb csoportnak* — őrkísérését a csendőrség csak a vasuti vagy hajó-állomástól a legközelebbi községig teljesíti az esetben, ha erre a szakasz-parancsnokságtól külön meghagyást kap.

IV. FEJEZET.

Bűnügyi nyomozás és nyomozó
cselekmények teljesítése.A) Területi hatáskör nyomozó
cselekmények teljesítésére.A csendőrség illetékessége bűnügyi
nyomozásokra egyáltalában.

82. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva- sándó	felolva- sándó		megta- nulandó

Bűnügyi nyomozó cselekménynek rendszerinti teljesítésére a csendőrség csak azokon a területeken van hivatva, a melyek sem a fő- és székváros, sem a törvényhatósági joggal felruházott, sem a rendezett tanácsu városok bel- és külterületéhez *nem* tartoznak.

A rendezett tanácsu városokban azonban az egyéb közbiztonsági szolgálatot, úgy mint eddig, a m. kir. csendőrség teljesíti.

Nyomozó cselekmények teljesítése a
rendezett tanácsu városoknak bel- és
külterületén.

83. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva- sándó	felolva- sándó		megta- nulandó

Rendezett tanácsu városok bel- és külterületén a csendőrség a kir. ügyészségnek, a vizsgáló vagy kiküldött bírónak, vagy a járásbírósnak *felhívására* teljesít nyomozó cselekményeket. Saját kezdeményezéséből akár feljelentésre, akár saját észlelete alapján azonban csak akkor és annyiban, a mikor és a mennyiben a késedelem veszélyrel jár; egyéb esetekben pedig a feljelentést vagy saját észleleteit a nyomozás vagy egyes nyomozó cselekmények elrendelésére illetékes kir. ügyészséggel, járásbíróssággal vagy városi rendőri hatósággal közli. Eppen így közli a városi rendőri hatósággal, ha elhalaszthatlan, egyébként a városi rendőrség hatáskörébe tartozó nyomozó cselekményeket teljesített és ugyanoda adja át haladéktalanul az általa a város bel- vagy külterületén saját kezdeményezéséből előállítás végett elfogottakat, vagy elővezetés végett őrizet alá vettek, az őrizetbe vett és lefoglalandó bűnjelkekkel és egyéb tárgyakkal együtt, kivéve, ha az elfogottat vagy elővezetendőt és az említett tár-

gyakat közveleltül a vizsgálóbírónak vagy járásbírósnak vagy más hatóságnak kell átadni, a minek megtörténtéről azonban a városi rendőri hatóság is mielőbb értesítendő.

Eljárási illetékesség rendezett tanácsu városok területén.

84. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél	felolvasandó			

A törvények azon rendelkezései, melyek szerint a *csendőrség*, a fő- és székváros és a törvényhatósági joggal felruházott városok kivételével, Magyarország egész területén, tehát a rendezett tanácsu városok bel- és külterületén is a *közbiztonsági szolgálat* ellátásával, a rendezett tanácsu városok és a községek pedig e mellett bizonyos helyi rendészeti teendőkkel vannak megbízva, — a B. P. és jelen Utasítás által csak annyiban érintettek, a mennyiben ez utóbbiak által a rendezett tanácsu városokban is a *bűnügyi nyomozás*, a 83. §-ban jelzett kivételekkel, a városi rendőri hatóságokra és azok közegeire ruháztatott.

Csendőrség igénybe vétele segédletül, a városi és községi rendőri hatóságok által.

85. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
	megtanulandó			

A csendőr-őrök, valamint ezek altisztjei és legénysége bűnügyi nyomozások tekintetében a fő- és székváros, továbbá a törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsu városok rendőri hatóságainak, valamint a községi előjáróságnak *nincsenek alárendelve* és nem képezik ezeknek rendőri közegeit; mindazonáltal sürgős szükség esetében az említett rendőri hatóságok a saját területükön levő csendőrséget egyes nyomozó cselekményekhez segédletül igénybe vehetik, illetve e segédlet kiállítása iránt a csendőr-őrsparancsnoksághoz, esetleg az ennek előjáró szakasz-, szárny- vagy kerületi parancsnoksághoz megkeresést intézhetnek, de az ily segédletül kirendelt csendőr-egyének csak arra vannak hivatva, hogy az eljáró rendőri hatóság tagját vagy közegét teendőinek kivételében támogassák és személyét erőszakoskodások ellen megvédjék; magában a hivatalos eljárásban azonban cselekvőleg részt nem vesznek. (31. §. 2-ik bekezdés.)

Nyomozás és nyomozó cselekmények teljesítése a nagy- és kisközségek bel- és külterületén.

86. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

A községi előljáróságok rendőri hatósága alatt álló területen a nyomozás, illetőleg egyes nyomozó cselekmények teljesítésére, az 1881. évi III. t.-c. szerint a m. kir. csendőrség van hivatva és a községi előljáróságok nyomozást, illetőleg egyes nyomozó cselekményeket csak akkor teljesíthetnek, ha erre őket a kir. ügyészség, a vizsgáló- vagy küldött bíró, a járásbiróság vagy az illetékes főszolgabíró utasítja.

Saját kezdeményezéséből bünygyi nyomozást csak akkor teljesíthet a községi előljáróság, ha veszély van a késedelemben és a m. kir. csendőrség nincs jelen s annyi idő sincs, hogy ez kellő időben értesíthető legyen.

A községi előljáróság büntetendő cselekményeket a csendőrséggel közölni tartozik.

87. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Ha a községi előljáróság valamely büntetendő cselekményt észlel vagy előtte ilyen miatt feljelentés vagy magánindítvány tetetik, — ha nincs veszély a késedelemben — köteles a feljelentést a helyben, vagy legközelebb levő csendőr-őrssel, illetőleg járőrrel, vagy amennyiben az közelebb van, a főszolgabíróval, a járásbirósággal, esetleg kir. ügyészséggel közölni.

A községi előljáróság közreműködése a csendőrség által teljesítendő nyomozó cselekményeknél.

88. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Ha a csendőrség akár felhívásra vagy

megkeresésre, akár saját kezdeményezésére nyomozást teljesít, abba a községi előljáróság nem avatkozhatik be.

Ha azonban olyan intézkedés szüksége merülne fel, melyet a jelen Utasítás 114. §-a értelmében a csendőrség önmaga nem fogantatosíthat (p. o. haldokló terhelt, sérült vagy tanúnak jegyzőkönyvi kihallgatása, szemlérelől jegyzőkönyv felvétele, házkutatásnak vagy személymotoszásnak oly esetekben való végzése, melyekben a csendőrség ezen cselekményeket önállóan fogantatosítani a 120. és 122. §-ok értelmében nem jogosult) és a teljesítendő ily nyomozó cselekmény oly sürgős, hogy a vizsgálóbírónak, kir. járásbírósnak vagy főszolgabírónak intézkedéséig, az eljárás céljának veszélyeztetése nélkül, nem halasztható: akkor a csendőr-őrs vagy járőr az illető terület községi előljáróságát megfelelő közreműködésre szólítsa fel.

A községi előljáróságok utasítva vannak arra, hogy ilyen esetekben a csendőrség felosztásának eleget tegyenek.

Csendőrség eljárása a fő- és székváros, a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városok, valamint idegen szolgabírói járás területén.

89. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altisztai iskolásoknál
próbacsendőrök-nél	felolvasandó			

Ha csendőrijárőrök a fő- és székváros a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városok, vagy idegen szolgabírói járás területén bármely okból, szolgálatilag is jogosultan megjelennek, jogosítva és kötelezve vannak az észlelt büntetendő cselekményeknek véghezvitelét folytatását vagy ismétlését megakadályozni, és a személy- vagy vagyónbiztonságot *közvetlenül* fenyegető veszélyekkel szemben a csendőrségi szabályokban előírt módon eljárni, de észleleteikről és netán tett intézkedéseikről a területen illetékes rendőri hatóságot, haladéktalanul értesíteni tartoznak.

Csendőrijárőrök ily idegen területen *tetten kapott* vagy *nyomon üldözött* egyéneknek elfogása vagy elővezetése tekintetében úgy járnak el, mint a saját területen, de az elfogottat, illetőleg elővezetendőt — az őrizetbe vett bűnjelekkel és egyéb

tárgyakkal együtt haladéktalanul a területen illetékes rendőri hatóságnak, — a községi előjáróságoknak azonban csak a jelen utasításban kifejezetten meghatározott esetekben, — átadni tartoznak.

Nyomozó cselekmény teljesítése ugyan-ezen területeken.

90. §.

Kezdő próbacsendőröknel	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altszti iskolásoknál
	felolva- sándó	felolva- sándó		megta- nulandó

Ha annak szüksége merül fel, hogy a csendőrség (járőr) büntetendő cselekmény miatt reá tartozó nyomozó cselekmény, pl. elfogás céljából, a fő- és székváros, törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsu város vagy idegen főszigabirói járás területére lépjen, akkor erre a csendőrség (járőr) jogosult, ha a halasztás veszélylyel jár; de ezen esetben rendszerint a csendőr-örsparancsnokság részéről a szolgálati könyvecskébe bevezetendő külön utasítással küldendő ki.

Ily kiküldetés azonban csak *kivételesen* és akkor történhetik, ha a nyomozás vagy a szükséges nyomozó cselekmény megkezdés útján az idegen rendőri hatóság által, akár a büncselekmény bonyolultabb természete, akár a nyomozás különös érdeke

vagy a sürgősség miatt, előreláthatólag nem lenne oly sikeresen teljesíthető, mint ha azt a kiküldött járőr teljesítené.

A tettesnek nyomon üldözése esetén az üldöző csendőr-járőr az első bekezdésben említett területeken az örsparancsnokságtól vett utasítás nélkül is eljárhat.

A kiküldött vagy nyomon üldöző járőr az idegen területen való működés megkezdése előtt, ha az idegen terület rendőri hatóságának székhelyén vagy annak közvetlen közelében teljesítendő a szolgálati működés, rendszerint az eljárás céljának közlése mellett bemutatkozni tartozik az idegen terület rendőri hatóságának főnökénél (kivéve a községi előjáróságot) és a nyomozást, ha ezt a rendőri hatóság főnöke kívánja, az ez által melléje rendelt hatósági tag vagy közeg közreműködésével vagy legalább ennek jelenlétében köteles teljesíteni.

Az idegen örs körletébe szolgálatilag lépő járőr rendszerint ezen körlet csendőr-örsparancsnokságánál is jelentkezésk, mielőtt szolgálati működését ott megkezdi.

Az esetben, ha a bemutatkozás, illetőleg a jelentkezés által előállható késedelem azzal a veszélylyel jár, hogy a miatt az eredmény meghiusulhat mint p. o. ha a nyomon üldözött tettes továbbszökésétől vagy fontos bűnjelek megsemmisítésétől alaposan lehet tartani, a bemutatkozás, az eljárás eredményének közlésével, a rendőri hatóság főnökénél s a

jelentkezés az idegen körlet őrsparancsnokságánál utólagosan is, de a nyomozó cselekmény befejeztével haladéktalanul megtehető.

Ha a járőr az idegen területen való szolgálati működést az idegen rendőri hatóság és csendőr-őrsparancsnokság *székhelyén kívül* első helyen végzi be és nem szükséges, hogy más célból, p. o. az elfogott egyén átadása végett, különben is az idegen rendőri hatóság vagy őrsparancsnokság székhelyére menjen, még az esetben is, ha a szolgálati működés megkezdése előtt sem mutatkozott be, illetőleg jelentkezett az idegen területen a rendőri hatóságnál illetőleg őrsparancsnokságnál, — azoknál való bemutatkozás, illetőleg jelentkezés nélkül vonul be saját őrsére, saját őrsparancsnokságának tesz az idegen rendőri hatóság területén tett szolgálati működéséről jelentést és ez utóbbi értesíti az idegen rendőri hatóságot és csendőr-őrsparancsnokságot.

Az a rendőri hatóság, illetve csendőr-őrsparancsnokság, a melynek területére a kiküldetés történt, vagy melynek területére az idegen csendőrrjárőr nyomon üldözés végett átlépett, ezeknek működése elé akadályokat nem gördíthet és köteles azt a szükséges támogatásban részesíteni.

Ha azonban a kiküldetést vagy átlépést bármely okból saját hatóságára sérelmesnek vagy az illető járőr eljárását szabályellenesnek találja, joga van a miatt az illetőnek előljáró csendőr szakasz- vagy tisztii különítmény-parancsnokságánál panaszt emelni.

B) Igazságügyi hatóságok, rendőri hatóságok és közegek és a csendőrség nyomozó közegei.

Igazságügyi hatóságok, melyek a csendőrséget nyomozás, vagy egyes nyomozó cselekmény teljesítésére felhívhatják, illetőleg megkereshetik.

91. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Bűnügyekben a csendőr-őrsparancsnoksághoz, a járőrhöz, valamint a csendőrőrsökhöz beosztott altisztekhez és legénységhez, a következő igazságügyi hatóságok intézhetnek felhívást:

1. a kir. ügyészség az egész nyomozásnak vagy egyes nyomozó cselekményeknek teljesítése iránt;

2. a járásbiróság bírója, a vizsgálóbíró és a kir. törvényszék vagy kir. ítélőtábla által kiküldött bíró, egyes nyomozó cselekmény teljesítése vagy a bűnvádi eljárás céljait elő-

mozdító vagy biztosító intézkedések megtétele végett.

Tiszti különítmény-parancsnokságokhoz ily esetekben megkeresést intéznek.

Mindezen hatóságok a csendőrséget a bűnvádi eljárás alatt segédletül, illetőleg valamely nyomozó cselekmény teljesítésénél való közreműködésre is igénybe vehetik.

Sürgős szükség esetében a felhívás, illetőleg megkeresés *szóbelileg* is intézhető, utóbbi esetben azonban a felhívott, illetőleg megkeresett kérheti, hogy a felhívás, illetőleg megkeresés tartama vele utólag írásban is közöltessék.

A fennebbi esetekben a csendőrség köteles a felhívásnak, illetőleg megkeresésnek feltétlenül (lásd a 29. §-t) eleget tenni. A megnyíben elháríthatlan akadály merülne fel, azt az illető hatóságnak azonnal jelenteni kell.

A felhívás, illetőleg megkeresés alapján tett minden lényegesebb intézkedésről, valamint annak eredményéről az illető hatósághoz mielőbb jelentés² teendő, illetőleg „értésítés²” adandó. (L. a 2. és 28. §-okat.)

Rendőri hatóságok és rendőri közegek.

92. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	A tiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

„Rendőri hatóságok“:

1. A székesfővárosban a m. kir. államrendőrség (a főkapitányság és a kerületi kapitányságok); törvényhatósági joggal felruházott, valamint rendezett tanácsú városokban a városi rendőrség; a vármegyék járásában a főszolgabírószág; a községekben a községi előljáróság;

2. állásuknál fogva ezen hatóságok főnökei, vezetői;

3. ezen hatóságoknak azon tagjai is, kik a bűnügyi nyomozásokban önálló intézkedésre vannak jogosítva.

Rendőri közegek:

A fentebb felsorolt hatóságoknak alárendelt rendőrségi hivatalnokok és az állami, törvényhatósági, városi és községi rendőrök, valamint a m. kir. csendőrségnek szolgálat-tételre a csendőr-őrsökre vagy különítményekhez beosztott altisztjei és legénysége.

A főszolgabíró nyomozó cselekményekre irányuló felhívásának teljesítése.

93. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A *főszolgabíró* mint nyomozó rendőri hatóság, oly nyomozó cselekményeket, me-

lyeket a csendőrörsökön beosztott altisztek és legénység, mint a B. P. 85 §-a értelmében rendőri közegek, a B. P. rendelkezéséhez képest teljesíteni jogosultak, valamint bűnügyekben való puhatolásokat és adat-szerzéseket a területén állomásozó csendőr-örsök által teljesíthet. E célból a területén levő csendőr őrsparancsnokságokat és *sürgős szükség* esetén az azokhoz tartozó csendőraliszteket és legénységeket is, tehát első sorban a szolgálatban álló járőröket, *közvetlenül* felhívhatja, illetve a tisztí különítmény-parancsnokságot megkeresheti. Különben arra is jogosult, hogy általa teljesítendő nyomozó cselekményekhez a területén levő csendőrséget segédletül vegye igénybe (Lásd 85. §.)

Nyomozó cselekmények teljesítése más rendőri hatóságok megkeresésére.

94. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbcsendőröknel				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A fő- és székvárosnak, továbbá a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városoknak rendőri hatóságai, valamint a csendőr-örsnek területére nézve nem illetékes főszolgabíró, egyes nyomozó cselekménynek, — ideértve az elfogatást

vagy elővezetést is, — teljesítése végett rendszerint azon rendőri hatóságot keresik meg, melynek területén a kívánt nyomozás vagy nyomozó cselekmény teljesítendő. Az illető csendőr-őrsparancsnokságot *közvetlenül* csak akkor kereshetik meg, ha a *késedelem veszélytel* jár.

A felhívás vagy megkeresésben kívánttal összefüggésben levő nyomozó cselekmények teljesítése és a felhívás vagy megkeresés áttétele az illetékes hatósághoz vagy csendőr-őrsparancsnoksághoz.

95. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbcsendőröknel				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Ha a 92., 93. és 94. §-ok értelmében érkezett felhívás vagy megkeresésben megjelölttel összefüggő vagy abból folyó más sürgős nyomozó cselekmény szüksége merülne fel, a csendőrség köteles aze, a mennyiben ilyenre a következő §-ok értelmében külön felhívás vagy megkeresés nélkül jogosult, nyomban teljesíteni; ha pedig a felhívás vagy megkeresés folytán teljesítendő nyomozó cselekmény más őrsparancsnokság vagy más rendőri hatóság

területén volna foganatosítandó, a felhívást vagy megkeresést vett csendőr-őrparancsnokság vagy járőr (utóbbi az őrparancsnokság útján) köteles azt az eljárásra illetékes őrparancsnoksághoz vagy rendőri hatósághoz haladéktalanul átteni és ezt a felhívónak bejelenteni, illetve a megkeresőt erről értesíteni.

A csendőrségnek nyomozó közegei.

96. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskoláskor-nál
próbacsendőrök-nél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

A nyomozást, illetőleg egyes nyomozó cselekményeket rendszerint a szolgálatba kivezényelt járőr, sürgős szükség esetén pedig a saját kezdeményezéséből szolgálatilag fellépő csendőr (22. §) teljesíti.

C) A nyomozás teljesítése.

Nyomozó cselekmények teljesítése hivatalból üldözendő bűncselekmények esetén.

97. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskoláskor-nál
próbacsendőrök-nél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Mihelyt a csendőrség valamely *nem* „csupán magánindítványra“ üldözhető bűncselekményről*) saját észlelése alapján tudomást szerez vagy bárminő más uton oly értesülést nyer, melynek alapossága nem valószínűtlen, — köteles feljelentés, illetőleg külön felhívás vagy megkeresés nélkül is, a szükséges nyomozást *hivatalból* haladéktalanul teljesíteni, különösen első sorban kipuhatólni, hogy csakugyan követett-e el bűncselekmény és ha igen, milyen; továbbá hogy a bűncselekmény elkövetésével ki vagy kik gyanúsíthatók alaposan? E puhatólódzás eredményéhez képest a tényállás felderítése, illetőleg megállapítása,

*) A csak magánindítványra üldözhető bűncselekmények jelen Utasítás „Függelék“-ének I. részében vannak elősorolva; ugyanott van előlüntetve, ki jogosult a magánindítvány megtételére.

továbbá szükség esetében a bűncselekmény nyomainak épségében tartása és a tettes vagy a részes elrejtőzésének és megszökésének megakadályozása végett, a megfelelő intézkedéseket illetőleg lépéseket a 109—135. §-okhoz képest haladék nélkül meg kell tenni.

Teendők magánindítványi bűncselekmény esetén.

2

98. §.

Kezdő	Haladó	Örson	Előkészítő tanfolyamnál	Alfiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

„Csak magánindítványra“ üldözhető bűncselekmények*) esetében nyomozás csak akkor teljesíthető, ha az erre jogosított indítványát három hónap alatt azon naptól számítva, melyen a bűncselekmény és ennek elkövetője tudomására jutott, akár a csendőrségnél, akár a kir. ügyészségnél, bíróságnál, rendőri hatóságnál vagy közegnél előterjesztette. Ily indítvány megtétele előtt, ha az indítványtételre jogosult ismeretlen vagy nyomban nem értesíthető,

*) A csak magánindítványra üldözhető bűncselekmények jelen Utasítás Függelékének I. részében vannak clósorolva.

csak azok az *elhalaszthatlan* intézkedések teendők meg, melyek a bűncselekmény nyomainak fentartására, illetőleg a bűncselekmény folytatásának vagy ismétlésének megakadályozására, továbbá a bűncselekményből származható kár vagy hátrány elhárítására szükségesek.

Ha *kétség* merül fel az iránt, hogy valamely bűncselekmény hivatalból vagy magánindítványra üldözhető-e, első sorban azok az adatok puhatolandók ki, melyek alapján ez megállapítható. Ennek megtörténteig szintén csak a halaszthatatlan puhatolódzások, illetve nyomozó cselekmények teljesítenők.

Ha a puhatolódzás, illetve nyomozás során kiderül, hogy az elkövetett bűncselekmény csak magánindítványra üldözendő, erről az indítvány tevésére jogosított értesítendő és míg ez indítványt nem tesz, nyomozás nem folytatható, illetőleg nem teljesíthető; ha pedig a magánindítványra jogosult kijelentette, hogy a terheltnek megbüntetését nem kívánja, akkor a további puhatolódzás, illetve a nyomozás abbahagyandó.

...ndók, ha a magánindítvány elkéset-
ten terjesztett elő.

99. §

Kezdő próbcsendőröknél	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Iskolásoknál
	felolva- sandó	felolva- sandó		felolva- sandó

Ha a csendőség véleménye szerint a magánindítvány elkésetten, azaz az indítványozási határidő*) letelte után terjesztett elő, a nyomozás nem teljesítendő, illetőleg abbahagyandó és a magánindítvány az illetékes kir. ügyszéphez, kir. járásbíróhoz, illetőleg közigazgatási hatósághoz terjesztendő be.

Eljárás, ha a terhelt ismeretlen vagy távol van, illetőleg szökevény.

100. §.

Kezdő próbcsendőröknél	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Iskolásoknál
	felolva- sandó	felolva- sandó		felolva- sandó

Bűncselekmény miatt a nyomozás akkor is teljesítendő, ha a tettes, illetőleg a részese ismeretlen vagy távol van, sőt csendőri

*) Az „indítványozási határidő“ tartalmáról a „Függelék“ I. részében.

ségnél közbűncség, bűncselekménynek minősülje esetleg az ismeretlen tettes, illetőleg részese, valamint azoknak a helyét meghatározni.

Feljelentés és magánindítvány elfogadása és eljárás azok alapján.

101. §.

Kezdő próbcsendőröknél	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
	felolva- sandó	felolva- sandó		felolva- sandó

Csendőr-örsparancsnak, vagy annak minőségben levő és minden csendőr is köteles, minden hozzá intézett szóbeli vagy írásbeli feljelentést és magánindítványt nemcsak a személyaktájában, hanem bárhol és bármikor, és pedig az előbbi minden-az utóbbi pedig csak az erre jogosultnak elfogadni és ez alkalommal a feljelentőnek, a sértettnek, valamint az esetleges gyanúsítottaknak is nevét, állását és lakását, továbbá a cselekmény elkövetésének helyét, idejét és adatait feljegyezni.

A hivatalból üldözendő bűncselekmény miatt tett feljelentést még attól is elfogadják, kit a bűncselekmény egyáltalán

... hogy a büntető törvények értelmében megjelölt „magánindítványra jogosult“-nak a „Függelék“-nek I. részében

nem érdekel, vagy a ki, a jelen utasítás 113. §-a szerint a bűnper során mint tanu ki nem hallgatható.

Ha a feljelentés az őrsparancsnokság vagy a járőr, illetőleg csendőr előtt ismeretlen egyéntől származik, vagy névtelenül tételik, ez esetben kiváló gonddal kell azt megvizsgálni s a nyomozás megindítása előtt alapos tájékozás szerzendő a feljelentés valószínűsége és megbízhatósága iránt.

A magánindítványra jogosult részéről a csendőrségnél akár szóval, akár írásban tett feljelentés vagy panasz magánindítványnak tekintendő.

Szóbeli magánindítvány esetében a magánindítványra jogosult által a „Függelék” IV. részében foglalt II. számú minta szerint szerkesztendő „Nyilatkozat” állítandó ki.

Bűncselekmények feljelentése az őrs által.

102. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altszti iskolásoknál
próbacsendőröknél	felolvasandó			

Mihelyt a csendőr-őrsparancsnokság valamely bűncselekmény elkövetéséről akár feljelentés, akár magánindítvány, a járőr, vagy egyes csendőr jelentése, akár saját észlelet útján, vagy bármi más módon

értesül, köteles azt, a tudomására jutott adatok felsorolása és az esetleg megszerzett s a nyomozás folytatásához nem szükséges bűnjelnek, valamint az írásbeli feljelentésnek vagy magánindítványnak, nyilatkozatnak bemutatása mellett „Jelentés” vagy „Értesítés”, ha pedig egyuttal a terhelt mint fogoly vagy mint elővezetendő egyén átkisértetik, „Tényvázlat” alakjában (43. §.) az illetékes hatóságnak feljelenteni.

Fontosabb vagy bonyolultabb bűncselekménynek — az említett jelentést, értesítést vagy tényvázlatot megelőzőleg is, — tudomásvétele után haladéktalanul, a lehető leg-rövidebb uton (távüregny, távbeszélő, küldönc által) a következő bekezdésben meghatározott hatóságnak bejelentendők.

A „Jelentés” vagy „Értesítés”, illetve „Tényvázlat” beküldendő:

a) ha a kir. törvényszék vagy esküdtet bíróság hatáskörébe utalt bűncselekmény (lásd a „Függelék”-ben a II. alatti „Táblázatos kimutatás”-t) látszik fenforogni, az *illetékes* kir. ügyészséghez, a mennyiben pedig egy vagy több terhelt elfogatott, vagy ha a 114. §-ban felsorolt cselekmények elrendelése illetőleg foganatosítása szükséges, a *legközelebbi* járásbíróhoz vagy vizsgálóbíróhoz, illetőleg, ha a főszolgabíró gyorsabban elérhető, ez utóbbihoz;

b) járásbíróhoz elé tartozó vétség vagy kihágás esetében az *illetékes* kir. járásbíró-

sághoz, ha pedig a terhelt elfogatott, vagy elővezetés végett őrizet alá vétetett, a *legközelebbi* járásbíróshoz, kihágás esetében azonban egyáltalában csak akkor, ha a tettes vagy részes kipuhatoltatott.

A csendőr őrsők a terheltet valamint a tanúk nevén és lakhelyén kívül, a meny nyiben az kitudható, azok főbb és a személyazonosság megállapításához szükséges személyi viszonyait t. i. korát, foglalkozását, családi állapotát, esetleg guny vagy mellék nevét akkor is jelentsék be, ha a nyomozás eredményét nem tényvázlatban, hanem egyszerű jelentésben jelentik be;

c) közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó kihágás esetében az *illetékes* főszolgabíróhoz vagy városi rendőri hatóságához.

A jelen §. nem érinti a csendőr-örsparrancsnokságnak azt a kötelességét, hogy *minden* bűncselekményről — és pedig akkor is, ha a tettes vagy részes ki nem puhatoltatott — a 15. §. harmadik bekezdése értelmében a főszolgabíróhoz jelentést tegyen.

A járásbíróshoz tartozó azon kihágásokról, melyek rendezett tanácsu városok területén követték el és a csendőrök által észleltettek, de a bíróságnak azért, mert a tettes vagy részes ki nem puhatoltatott, fel nem jelentettek, — (fennebbi *b*) pont) a városi rendőri hatóság értesítendő.

Ha az elfogott vagy elővezetendő terhelt az illetékes hatóságnak egyuttal átadandó (41. és 42. §§.) vagy már átadott, akkor a „Jelentés“, „Értesítés“ vagy „Tényvázlat“ ugyanezen hatósághoz juttatandó (43. §.)

A „Jelentés“, „Értesítés“ vagy „Tényvázlat“ miként szerkesztendő és állítandó ki.

103. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamánál	Alttiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Minden ilyen „Jelentés“, „Értesítés“ vagy „Tényvázlat“ velős rövidséggel szerkesztendő ugyan, de a valódi tényállás lényegét minden oldalról, tehát a gyanúsított védelme érdekében is, az igazságnak megfelelően, elfogulatlan tárgyilagossággal kell magában foglalnia.

Egyebekben a „Tényvázlat“ szerkesztésére nézve a 43. §. rendelkezései szem előtt tartandók.

Nyomozás folytatása a feljelentés után.

104. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A csendőrség a feljelentés megtétele után is köteles, a nyomozást a 97. és következő §-ok rendelkezéseihez képest mindaddig *folytatni*, míg a kir. ügyészségtől, illetőleg a kir. járásbírószágtól vagy közigazgatási hatóságtól ellenkező felhívást, illetőleg megkeresést nem kapott vagy a mig az, a 141. §. értelmében, abban hagyandó. Az elért eredményről az illetékes hatóságnak folytatólagosan is, jelentéseket kell beküldeni.

Utbaigazítás kérése a nyomozásnak mi-ként teljesítése tekintetében.

105. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

Ha a csendőrségnek kétsége van arra nézve, hogy a nyomozást folytassa-e vagy mily irányban teljesítse, a nyomozást elrendelő hatóságtól; a mennyiben pedig a

nyomozást saját kezdeményezéséből teljesíti, törvényszék és esküdttbírószágtól hatáskörébe utalt bűnügyekben a kir. ügyészségtől, a kir. járásbírószágtól, közigazgatási hatóság elé tartozókban pedig a közigazgatási hatóságtól, kell utbaigazítást kérnie.

D) A nyomozás teljesítésénél szemelőtt tartandó általános szabályok.

A nyomozás részrehajlatlansága.

106. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Mind a felhívás vagy megkeresés folytán, mind a hivatalból végzendő nyomozó cselekményeknél a csendőrség azt tekintse legfőbb feladatának, hogy a valódi tényállást minden oldalról, tehát a gyanúsított védelme érdekében is az igazsághoz képest felderítse.

Ennélfogva a csendőrségnek az első nyomozó cselekménytől kezdve mindazokat a körülményeket, melyek a gyanúsítottnak nem bűnössége vagy bűnösségének enyhébb foka mellett szólnak, ép oly gondossággal kell kideríteni, mint a terhelő és súlyosító körülményeket és bizonyítékokat.

A védők a védetteik javára szolgáló vagy mások bűnösségére mutató körülményeket az eljáró csendőrszolgálatnak szóval vagy írásban tudomására hozhatják.

Ezeket az adatokat az eljáró csendőrszolgálat, ha szükséges felderíteni és megállapítani tartozik. A szükségességet a csendőrszolgálat (eljáró csendőr egyén) ítéli meg.

A nyomozás határai és gyorsasága.

107. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

A nyomozás célja: a tényállást annyira felderíteni, hogy annak alapján a kir. ügyész-ség, illetőleg a vádemelésre jogosított hatóság vagy személy lehetőleg teljes és megbízható tájékozást szerezhessen a felől: vajjon a bíróságnál vádat emeljen-e vagy nem, illetőleg, vajjon a közigazgatási hatóság elé tartozó ügyekben a büntető eljárás megindíttassék, illetőleg folytatassék-e vagy nem? Ennélfogva a csendőrszolgálatnak óvakodni kell attól, hogy a nyomozás tulságos részletekbe menjen és hosszabb ideig elhúzódjék, különösen pedig iparkodni kell arra, hogy azokban az esetekben, a melyekben a gyanúsított fogva van, a nyomozás a lehető gyorsasággal teljesíttessék.

E) A járőr által teljesítendő nyomozásnál rendszerint követendő eljárás.

Teendők, ha a járőr bűncselekmény elkövetéséről értesül.

108. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Ha a járőr saját észlelete vagy előtte tett feljelentés, illetőleg magánindítvány útján vagy bármi más módon bűncselekmény elkövetéséről értesül, az alábbiak értelmében puhatolódzik, nyomoz és jelentést tesz.

A bűncselekmény nyomainak biztosítása.

109. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		megtanulandó

A puhatolódzás, illetőleg nyomozás rendszerint a bűncselekmény elkövetésének helyén kezdendő meg.

Azokban az esetekben, melyekben a bűncselekménynek nyomai maradtak, a nyomozó járőr a bűncselekmény olyan nyomainak, melyek a bűnvádi eljárás szempontjából jelentőséggel bírnak, — ezek között például: a láb-, kéz-, keréknyomoknak is — épségben tartásáról, nemkülönben arról is gondoskodni tartozik, hogy a tett színhelyén talált állapot és a bűnjelek súlyosabb vagy olyan természetű esetekben, melyeknél a bírói, illetőleg szakértői szemle foganatosításának szüksége valószínű, a hatóság tagjának megérkezéséig lehetőség szerint változatlanul megővösanak.

A tett színhelyén talált állapotnak, illetőleg a bűncselekmény nyomainak feljegyzése.

110. §

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyamnál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

Ha a tett színhelyén talált állapot vagy a bűncselekménynek hátrahagyott nyomai bármi okból addig se tarthatók fenn vagy őrizhetők meg, míg a hatóság tagja megérkezik, igyekezzék a járőr az általa látottakat és tapasztaltakat jól megfigyelve, olyképen feljegyezni, hogy az adatok legalább

a tájékoztatásra alkalmasak legyenek és a mennyiben a tett színhelyén tanuk vannak jelen, vagy ilyenek megszerezhetők, az általuk észlelték megjegyzésére és saját feljegyzéseinek esetleges igazolására ezeket is hívja fel.

A bűncselekménynek olyan nyomairól, melyeknek megsemmisítésétől kell tartani, méretek veendőek fel s azok feljegyzendőek.

A terheltnak és a tanuknak kikérdezése.

111. §

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyamnál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

A puhatolódzás, illetőleg a nyomozás folyamán a járőr kikérdezheti a gyanúsítottat s ezenfelül tanuk gyanánt mindazokat, a kikről feltehető, hogy a bűncselekményről és a bűnvádi eljárásra nézve fontossággal bíró ténykörülményekről közvetlen észleleten alapuló tudomásuk van, nevezetesen tehát a sértetteket is.

E végből a járőr a tanukat személyesen felkeresi, vagy szükség esetén a községi előjáróság útján meghívhatja.

Ha a kikérdezés a község belterületén történik, a gyanúsítottnak, vagy fontosabb vagy bonyolultabb bűnügyekben, a tanuk-

nak kikérdezését lehetőleg a községházánál kell teljesíteni és intézkedni kell az iránt, hogy a gyanúsított kikérdezésénél, ha csak lehet, két bizalmi férfi jelen legyen.

A gyanúsított védője a csendőrség által teljesített nyomozó cselekmények alatt, a gyanúsítottak vagy a tanúknak kikérdezésénél jelen nem lehet.

A terhelt kikérdezésénél szem előtt tartandó szabályok.

112. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknel				
	megtanulandó	megtanulandó		megtanulandó

Mindegyik terheltet lehetőleg külön-külön kell kikérdezni.

A terhelt kikérdezésének nem az a célja, hogy őt mindenképen beismerésre bírassék, hanem az, hogy a csendőrség a felmerült gyanunak alapossága vagy alaptalansága felől tájékozást szerezzen és a gyanúsítottnak alkalmat adjon, hogy a terhérről bűncselekménnyel szemben védelmét is előadhassa.

A terhelt a törvény értelmében *nem köteles* vallomást tenni, tehát a vallomásnak vagy beismerésnek kieszközölése végett *nem szabad* sem ígéretet, biztatást, ámitást, fenyegetést, erőszakot vagy kényszert hasz-

nálni, sem a terheltet éjjeli kihallgatással vagy más módon célzatosan kifárasztani.

Ha a csendőrségnek bármely tagja ezen tilalom dacára mégis ilyen visszaélést követne el, *szigorú felelősségre* és amennyiben hivatalos vagy szolgálati hatalommal való visszaélés büntetével, nevezetesen pedig azzal terheltetnék, hogy vallomás vagy beismerés kicsikarása céljából fenyegetést, tetteges bántalmazást vagy más erőszakot használt, *hadtörvényszéki* vizsgálat alá vonatik.

Ha a terhelt a kikérdezésnél kijelenti, hogy nem bűnös, de a vádra nézve nem kíván részletesebben nyilatkozni, arra kell őt felvilágosítólag *figyelmeztetni*, hogy az illetén viselkedése az eljárás folytatását nem akadályozza és hogy saját védelme érdekében célszerű lesz, ha nem tanusít teljes tartózkodást.

A terheltet más terhelttel vagy tanuval eltérő vallomások egymásnak szembemondása céljából, a járőr *nem* szembesítheti. A felismerés vagy személyazonosság megállapítása céljából való szembeállítás azonban, ha szükségesnek mutatkozik, fogantatható.

A terhelt beismerésének megtörténte után is, rendszerint meg kell szerezni a terhelt bűnösségének egyéb bizonyítékait is.

Ha gyanuok merül fel arra nézve, hogy a terhelt a beszámíthatóságot kizáró vagy korlátozó elmezavarban vagy öntudatlan-

ságban szenved, ez a 43. §. szerint szerkesztendő „Jelentés“, „Értesítés“ vagy „Tényvázlat“-ban külön felemlítendő, esetleg még ezek beterjesztése előtt a kir. ügyészség, járásbiróság hatáskörébe utalt ügyekben a járásbiróság és közigazgatási hatóság hatáskörébe utalt ügyekben a közigazgatási hatóság utasítása kikérendő, ennek beérkezéséig pedig csak a legszükségesebb nyomozó cselekmények teljesítendők.

A tanuk kikérdezésénél szem előtt tartandó szabályok.

113. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyamánál	Altszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	megtanulandó	megtanulandó		megtanulandó

Mindegyik sértettet és tanut lehetőleg egyenként, a másiknak távollétében kell kikérdezni.

Tanuk gyanánt ki nem kérdezhető:

a) a lelkész arra nézve, amit vele a gyónásban vagy egyébként a titoktartás egyházi kötelessége alatt közöltek;

b) a védő arra nézve, amit terhelt vele mint védőjével tudatott;

c) a közszolgálatban levő vagy abból kilépett egyén, ha a tanuságtétellel meg-

sértené a hivatali vagy szolgálati titoktartás kötelességét és e kötelesség alól őt az illetékes felelbbvaló hatóság fel nem mentette.

A tanulás kötelessége alól mentesek és ha felelni nem hajlandók, a sértetteket is beleértve, ki nem kérdezhető;

1. a terheltnek fel- vagy lemenő ágbeli rokona vagy sógora, unokatestvére vagy ennél közelebb oldalrokona, házastársa vagy jegyese, házastársának testvére, testvérenek házastársa, örökbecfogadó vagy nevelőszülője, örökbecfogadott vagy nevelt gyermeke, gyámja, gondnoka, gyámoltja vagy gondnokoltja, még pedig a házastársi vagy sógorsági viszonyban levőkre nézve tekintet nélkül arra, hogy fennáll-e még az a házasság, melyen ez a viszony alapszik;

2. az ügyvéd, a közjegyző, az orvos, a sebész, a gyógyszerész, a szülésznő és segédjök arra nézve, a mit valaki a hivatásukkal járó bizalomnál fogva titoktartás kötelességével bizott rájuk, hacsak a megbízó őket a titoktartás alól fel nem mentette.

Az 1. és 2. pontban felsorolt egyének kikérdezésük előtt vagy a mikor a kérdéses viszony kiderül, *figyelmeztetendők*, hogy nem kötelesek tanuságot tenni. Az ilyen tanu a kikérdezés folyamán is kijelentheti, hogy nem kíván felelni; de más tanu vagy sértett sem kényszeríthető arra, hogy a csend-

őrség előtt vallomást tegyen, a miért a 112. §. harmadik és negyedik bekezdésénél rendelkezései a tanuk és sértettek kikérdezésére nézve is mérvadók.

A tanuknak, illetőleg sértetteknek egymással, valamint a terhelttel való szembesítése, illetőleg felismerés vagy személyazonosság-megállapítás céljából szembeállítás tekintetében a 112. §. hatodik bekezdésének rendelkezése tartandó szem előtt.

Oly nyomozó cselekmények iránti intézkedés, melyeknek foganatosítására a csendőrség hatósági rendelkezés nélkül jogosítva nincsen.

114. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolások-nál
próbacsendőröknek				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Ha bírói vagy szakértői szemle, továbbá bűnjeleknek és egyéb bizonyító tárgyakkal hatósági lefoglalása vagy előzetes letartóztatásnak, hazkutatásnak, illetőleg személymotozásnak bíróság vagy rendőri hatóság által való elrendelése, valamely sértettnek vagy tanunak eskü alatti kihallgatása szükséges; erről a járőr bevonulásakor tegyen az őrsparancsnokságnak azonnal jelentést, ha pedig a *késedelem veszélylyel jár s így a most emittett intézkedés addig sem ha-*

lasztható, a járőr a legrövidebb uton, — a mennyiben lehetséges, táviró vagy távbeszélő útján — forduljon a legközelebbi járásbíróshoz, törvényszék székhelyén pedig vagy ha a vizsgálóbíró különben közelebb elérhető, ehhez; végre ha sértettnek, tanunak vagy terheltnek legalább jegyzőkönyvi kihallgatása, lefoglalásnak, hazkutatásnak, személymotozásnak vagy előzetes letartóztatásnak a rendőri hatóság által eszközölhető elrendelése *halaszthatlanul* szükséges és járásbíró, illetve vizsgálóbíró helyben nincsen, a helyben lévő főszolgabíróshoz és ha ilyen sincsen helyben, az illető terület községi elöljáróságához (88. §.)

Ha a csendőr őrsparancsnokság a járőr jelentéséből, vagy büntetendő cselekménynek más egyén általi feljelentése, vagy másképen tudomására jutása alkalmából az előző bekezdésben említett, a csendőrség által önön hatalmából nem foganatosítható, nyomozó cselekményeket *halaszthatatlanul* szükségeseknek tart a tényvázat beterjesztése *előtt* vagy ezzel egyidejűleg úgy jár el, a mint az előző bekezdésben a járőr számára előírva van.

A járőr további kötelességei a nyomozás körül.

115. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamnál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Akár felhívásra vagy megkeresésre, akár saját kezdeményezésre végzett puhatolódzás illetőleg nyomozás esetén, köteles továbbá a járőr legjobb tehetsége szerint mindannak kipuhatolására törekedni, a mi a büntetendő cselekmény teljes felderítésére vezethet s a tettes és részes kilétéről és hol tartózkodásáról tájékozásul szolgálhat.

Ezért különös kötelessége a járőrnek, bűnjelek létezésére, a tettes és részes kilétére és tartózkodására vonatkozó adatok után puhatolódzni s azoknak miként és hol leendő felalálhatása után kutatni.

F) A járőr által csak kivételesen, illetőleg bizonyos korlátok közt foganositható nyomozó cselekmények.

A járőr által teljesítendő nyomozó cselekmények igen sürgős esetekben.

116. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamnál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Ha valamely bűneset kiderítése oly sürgős, hogy a késedelem veszélylyel jár, akkor a járőr — a tettesnek vagy részesnek kinyomozása és kézrekerítése, továbbá a bizonyítékok megszerzése s a büntetendő cselekmény nyoma megsemmisítésének meggátlása érdekében — a büntetendő cselekmény feljelentése vagy a további intézkedésre hivatott hatóság rendelkezése előtt is az elhalaszthatlanul szükséges nyomozó cselekményeket foganosithatja, sőt foganosítani köteles, nevezetesen elfogást vagy elővezetést eszközölhet, az elfogott vagy elővezetendő egyénnek ruháit és egyéb tárgyait átkutatathatja, házkutatást tarthat, tárgyakat hatósági lefoglalhatás céljából őrizet alá vehet de csak mindenkor a következő §-okban megengedett esetekben és körülmények között.

Elfogás, elővezetés.

117. §.

Kezdő próbcsendőröknél	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
	megta- nulandó			

A járőr elfogást vagy elővezetést fogana-
tosítani tartozik, ha erre illetékes hatóság
(a kir. ügyészség vagy ennek tagja, a járőr-
bírószék vagy ennek bírója, a vizsgálóbíró
vagy a kir. törvényszék avagy a kir. ítélő-
tábla által kiküldött bíró, a járőri főszolga-
bírószék vagy ennek tagja) által felhivatott
vagy rendőri hatóság által, a községi előjár-
róságokat kivéve, ez iránt megkeresett
vagy előjáró csendőrségi parancsnokság által
erre utasított.

Felhívás, megkeresés és illetve utasítás
nélkül is a járőr elfogni köteles azt:

I. a ki ellen a rendőri hatóság, a vizs-
gálóbíró vagy a büntető bíróság által elő-
zetes letartóztatás, illetőleg vizsgálati fogság
van elrendelve, vagy a ki ellen nyomozó
levél vagy elfogató parancs van kibor-
csátva;

II. a ki büntetésének töltése közben vala-
mely letartóztatási helyről megszökött;

III. a ki jogerős ítélettel kiutasítva vagy
kiltitva van s ezen tilalmat a rendőri hatóság
engedélye nélkül megszegi;

IV. a ki a bíróság által valamely helyen

való tartózkodásra utasított vagy vala-
mely helyen való tartózkodástól eltiltatott
és ezen rendelkezést, illetve tilalmat meg-
szegte;

V. a ki tetten kapatik.

Tettenkapásnak tekintendő:

1. ha a csendőr vagy más valaki a
tettest vagy a részest a bűncselekményen
rajta éri;

2. ha a csendőr vagy más valaki, mint
szemtanu vagy szemtanu által figyelmez-
tetve, a tettest vagy részest, azonnal a bűn-
cselekmény elkövetése után, elfogta vagy
üzöbhe vette.

Vétség esetében azonban a tettenérés
csak akkor ok az elfogásra, ha szabadság-
vesztés-büntetéssel büntetendő vétségről van
szó és a tettes kiléte meg nem állapítható.
Ha a vétségen ért tettesnek kiléte ismeretes,
ő csak az alábbi VI. a)–i) pontok alatt
foglalt feltételek egyikének fenforgása eseté-
ben fogható el;

VI. ha a késedelem veszélyllyel jár, azon
büntett vagy szabadságvesztéssel büntetendő
vétség elkövetésével nyomatékosan gyanusi-
tott egyént:

a) a ki gyilkossággal, emberöléssel,
rablással, betöréses lopással, gyújtogatással
vagy más hasonló súlyos bűntettel terhelt-
tetik;

b) a ki a bűncselekmény elkövetése után
megszökött vagy megszökési előkészületeket
tesz, vagy a ki elrejtőzött;

c) a ki azon éretik, hogy bűnjelt elrejtteni, megsemmisíteni vagy magától eldobni igyekszik, vagy a ki a bűncselekmény nyomait megsemmisíteni, megváltoztatni törekszik, vagy ki tettestársát, részesét, az orgazdát, bűnpártolót vagy más a bűncselekményre vonatkozólag hamis vallomástételre bírni igyekszik;

d) ki a megkísérlés büntetendő cselekményt befejezni akarja vagy azzal fenyegetődik, hogy azt végrehajtja, vagy hogy más büntetendő cselekményt követ el s a bűncselekmény elkövetését vagy folytatását más képen megakadályozni nem lehet;

e) a ki csavargó és rendes lakással és foglalkozással nem bír;

f) ki rovott előéletű vagy a csendőrség előtt szokásos büntetesként ismeretes, vagy rendőri felügyelet alatt áll;

g) a ki kilétét és személyazonosságát igazolni nem képes, vagy az igazolást megtagadja;

h) a ki a csendőrt hivatalos eljárása közben bántalmazza vagy veszélyesen fenyegeti;

i) a ki oly természetű bűncselekményt követ el, mely közbotrányt okoz és az előidézett rendetlenséget vagy rendzavarást csak a tettes vagy részes elfogatásával lehet megszüntetni;

VII. *kihágás* esetébert csak azt a *tettenkapottat* foghatja el a járőr;

1. ki oly természetű kihágáson éretik

tetten, mely közbotrányt okoz, vagy ha az előidézett rendetlenség, esetleg rendzavarás csak a tettes elfogatásával szüntethető meg;

2. ki a kihágást a csendőrség részéről történt megintés után is folytatja;

3. a ki a járőrnek ellenszegül, vagy azt hántalmazza;

4. ki magát a járőr felszólítására igazolni nem képes, vagy az igazolást megtagadja.

VIII. Végül elfoghatók a járőr által mindazok:

1. a kik tiltott mesterséggel vagy tiltott játékkal foglalkoznak;

2. olyanok, kik csoportosan csavarognak és ölésre, testi sértésre vagy lopásra alkalmas eszközökkel vannak ellátva;

3. házalók, kik házalási engedéllyel nem bírnak;

4. kik éjjel gyanút ébresztő körülmények között és oly eszközök birtokában találtaknak, melyek bűncselekmény elkövetésére alkalmasak; végül

5. kikenél oly tárgyak vannak, a melyek törvényszerű birhatása vagy használata iránt alapos kétség vagy gyanu forog fenn.

A fentebb III. és IV. alatt említett esetekben, az V. pontnak, a VI. pont *b)*, *c)*, *d)*, *e)*, *f)*, *g)* és *i)* betűinek azon eseteiben, a melyekben az illető csak vétséggel terheltetik, a VII. pont 1., 2. és 4. számainak, valamint a VIII. pont 1—5. számainak

eseteiben, az illetők elfogása helyett csak „elővezetés“ (37. §.) alkalmazandó, ha formászerű elfogás nélkül megszökéstől, a bűncselekmény nyomainak megsemmisítésétől, összebeszéléstől, vagy az eljárás céljának más módon való meghiusításától tartani alapos ok nincsen.

IX. *Elővezethetők* a jelen utasítás több helyén ilyenekül megjelölt egyének kivül azok az egyének is, kiknek elfogására elegendő ok ugyan nincsen, kik azonban *gyanus körülmények miatt* a közbiztonságra nézve *veszélyeseknek* látszanak, nevezetesen:

a) idegen illetőségű, csavargó koldusok, vagy engedély nélkül adományokat gyűjtő egyének;

b) oly egyének, kik szolgálat- vagy munkakeresés ürügye alatt csavarognak, a nélkül, hogy munkát vállalnának;

c) bohócok és mindennemű mutatványosok, utcai vagy korcsmai zenészek, kik előadási engedéllyel nem bírnak, vagy az engedélyt áthágják és magukat rendetlenül viselik vagy kihágást követnek el;

d) hamis vagy *gyanus* utlevéllel vagy igazolvánnyal ellátott, vagy oly egyének, kik a hatóság félrevezetése vagy zsarolás céljából álneveket használnak, vagy más hamis körülményeket adnak elő, vagy ugyan azon célból álruhában vagy más módon átalakulva jelennek meg;

e) kik jogosulatlanul katonai vagy közhivatalnoki egyenruhát viselnek;

f) kik az a)-tól e)-ig felsorolt egyéneknek üzletszerűleg lakást adnak, vagy azoknak felfedezését, elfogását vagy elővezetését meg-hiusítani igyekeznek;

g) kik másokat csavargásra, koldulásra huzdítanak vagy arra tanítanak, vagy a koldulás eredményében részt vesznek;

h) a ki a csendőrt szolgálata közben többek előtt durván s lealacsonyítólag szidalmazza vagy sértegeti és evvel ismételt figyelmeztetés dacára fel nem hagy.

Az őrsparancsnok elé állított egyének szabadon bocsájtása vagy az illetékes hatóság elé vezetése.

118. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknel				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

Az elfogás és elővezetés mikénti fogantatására, az elfogottak és elővezetettek hová való előállítására és az irányukban kövendő további eljárásra nézve a 34 – 44. §-ok mérvadóak.

A 117. § IX. pontja értelmében elővezethető egyének a csendőr őrsparancsnok-ság elé állítandók és ott igazolásra hivat-dók fel. Ha az illetők magukat igazolják, szabadon bocsátandók, azonban a feljelen-tés az illetékes hatósághoz megteendő, ha

pedig magukat igazolni nem tudják, vagy az igazolást megtagadják, a további eljárásra illetékes hatóság elé vezetendők.

Teendők, ha valakit magánegyén ad át a járőrnek.

119. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Ha valamely gyanúsított egyén magánegyén által adatik át a járőrnek, ez utóbbi — akár szükségét látja az elfogásnak vagy elővezetésnek, akár nem — állapítsa meg az átadott egyén nevét, lakását, a bizonyító adatokat, valamint azt, hogy ki az átadó egyén és mily okból és körülmények között eszközölte az előállítását.

Ezután, ha az átadottnak elfogását vagy elővezetését jelen utasítás értelmében indokoltnak látja, azt foganatosítsa, ellenkező esetben az illetőt szabadon bocsájtja, de erről az őrsparancsnokságnak mielőbb, legkésőbb bevonuláskor jelentést tesz.

Ha a magánegyén által átadott egyénen külérőszak és sérelmek nyomai látszanak, vagy az ilyenek miatt panaszkodik, erről a járőr az őrsparancsnokságnak, illetőleg a 42. §-ban említett más illetékes hatóságnak jelentést tenni tartozik.

Házkutatás.

120. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	megtanulandó	megtanulandó		megtanulandó

Tettenkapás esetében (117. §. V. pont) a járőr a büntett vagy nem csupán pénz-büntetéssel büntetendő vétség gyanújával *terheltnék* házát, lakását, valamint az általa birt, illetőleg használt más helyiségeket és a bennök talált tárgyakat, abban az esetben pedig, ha a tettenkapott a bűncselekményt másoknak a házában, lakásában vagy egyéb helyiségeiben követte el, vagy üldözés közben a most említett helyiségekbe menekült vagy ott fogták el, — az utóbbi felsorolt helyiségeket is, — az elrendelésre jogosított hatóság határozata nélkül átkutathatja, ha alaposan vélelmezhető, hogy az átkutatás a tettes vagy részes kézrekerítésére vagy bizonyíték felfedezésére vezet.

Ezenfelül a járőr *másoknak* házát, lakását vagy egyéb helyiségeit is átkutathatja, ha:

a) megszökött fogoly kézrekerítése. végett szükséges;

b) a járőr segélykiáltásra jelent meg;

c) ha a házzal vagy a helyiséggel rendelkező kívánja, de az utóbbi esetben is csak azon helyiségekben teljesíthető ház-

kutatás, melyek kizárólag annak rendelkezése alatt állanak, ki által a járőr behivatott és csakis azokkal szemben, kik a behívónak családjához és háztartásához tartoznak, vagy a kik a lakással rendelkező által ott a lakásban akkor elkövetett büntetendő cselekménnyel vádoltnak;

d) a házzal vagy a helyiséggel rendelkező rendőri felügyelet alatt áll, illetőleg a csendőrség előtt mint szokásos büntetett ismeretes, vagy elővezettetése, illetőleg elfogása el van rendelve.

Végül korcsmák, csárdák, kéjházak és azok a nyilvános, vagy a közönségnek nyitva álló helyiségek, melyekben tiltott szerencsejátékok üznek, vagy a melyek büntetettek rendszerint rejtekhelyeül szolgálnak, és pedig kihágás esetében is, bírói határozat nélkül, bármikor átkutatathatók

A házkutatás önálló megtartásának feltételei.

121. §.

Kezdő próbacsendőröknél	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
	megtanulandó	megtanulandó		megtanulandó

Az előző §-ban meghatározott esetekben is azonban a házkutatás a csendőrség által *önállóan* csak akkor tartandó meg, ha *veszély* van a késedelemben és tartani lehet

attól, hogy addig is, míg az illetékes hatóság intézkedhetik, a terhelt megszökik, vagy a keresett tárgynak nyoma vész.

Azon esetben tehát, ha jelenségek vagy biztos gyanuok szólnak a mellett, hogy valamely házban vagy helyiségben bűntett vagy vétség elkövetésével gyanúsított egyén van elrejtözve, vagy hogy azokban olyan bűnjelek vagy tárgyak vannak, melyeknek kézrekerítése vagy megtekintése fontossággal bír, első kötelessége a csendőrségnek fenti esetekben puhatólódzás, megfigyelés és észlelések alapján lelkiismeretesen meggyőződést szerezni: vajjon forog-e fenn elegendő gyanuok és veszély a késedelemben a házkutatás rögtöni megtartására? Ha igen, az általa megtartandó, de még ez esetben is a csendőrség, — a mennyiben lehetséges — a lehető legrövidebb uton értesítse a házkutatás szükségéről a községi előljárást és igyekezzék arra, hogy az előljárásnak két tagja a házkutatás alkalmával jelen legyen.

Ha pedig a csendőrség a házkutatást nem tartja halaszthatatlanul sürgősnek, a legrövidebb uton tegyen jelentést a legközelebb lévő vizsgálóbirónál, illetőleg ha a járásbiróság közelebb van, ez utóbbinál, vagy a közelebb lévő főszolgabírósnál, törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsu városokban pedig a városi rendőri hatóságnál és egyidejűleg lehetőleg intézkedjék, hogy a hatósági tag

megjelenéséig a házkutatás alá veendő helyiségből senki meg ne szökhessenék és onnan tárgyak el ne vitethessenek vagy ha ezek megtörténnének, erről hitelt érdemlő tanuság legyen szerezhető.

Terhelt ruháinak és tárgyainak átvizsgálása.

122. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	megtanulandó	felolvasandó		megtanulandó

A csendőrség által külön felhívás vagy megkeresés, illetőleg külön hatósági elrendelés nélkül is átvizsgálhatók azon *elfogott, elfogandó* vagy *elővezetendő* egyéneken, vagy ennek közvetlen bírálatában lévő ruhák és egyéb tárgyak, a kit büntetett vagy fogház-büntetéssel büntetendő vétség nyomatékos gyanuja terhel:

1. ha nagy valószínűség szerint fegyvert, támadásra vagy ölésre alkalmas eszközt vagy szert, bűnjelt, gyanus vagy bizonyítékul szolgáló tárgyat rejt magánál;

2. ha a bekísérendő vagy előállítandó egyén öngyilkosságot kísérelt meg vagy ilyennek elkövetésével fenyegetődzik, végül

3. ha rendőri felügyelet alatt áll, vagy a csendőrség előtt szokásos büntetteskép ismeretes.

A csendőrség által felhívásra, megkeresésre, nyomozó-levél, vagy elfogató parancs alapján, illetőleg a saját kezdeményezéséből elfogott és hatóság elé kísérendő egyénnek ruhái és egyéb tárgyai ezenfelül átvizsgálhatók oly célból, hogy meggyőződés szereztessék: nincsenek-e nála szökésre vagy ennek elősegítésére szolgálható eszközök vagy fegyverül használható tárgyak?

Házkutatás és átvizsgálás foganatosításánál szem előtt tartandó szabályok.

123. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	megtanulandó	megtanulandó		megtanulandó

Ha a járőr a 120. §-ban felsorolt esetekben házkutatást foganatosít, illetőleg ha a 122. §. eseteiben az elfogott vagy előállítandó egyéneken levő ruhákat átvizsgálja, a törvénynek következő rendelkezéseit kell szem előtt tartania:

A házkutatás és átvizsgálás lehetőleg két tanunak és pedig, a mennyiben lehetséges, községi előjárósági tagoknak vagy közegeknek jelenlétében, a lehető legnagyobb kimélettel és rendszerint csak akkor foganatosítandó, midőn az illető a kívánt tárgy előadására; illetőleg a keresett egyén hollétének tudatására eredmény nélkül szólított fel.

Mellőzhető az előleges felszólítás, ha az illető a csendőrség előtt szokásos büntettkép ismeretes, ha a késelem veszélylyel jár, vagy ha a közönség számára nyitva álló helyiség kutatandó át.

A házkutatás rendszerint a házzal vagy helyiséggel rendelkezőnek vagy megbizottjának jelenlétében foganatosítandó.

Ha az, a ki ellen a házkutatás foganatosítandó, távol van, és megbizottja sincs jelen, felnőtt családtagjai vagy szomszédjai közül kell valakit meghívni. Ez utóbbi a házkutatás foganatosításánál mindazokat a jogokat gyakorolhatja, melyek azt illetik, a ki ellen a házkutatás foganatosítandó.

Házkutatásoknál a gyanúsított védője jelen lehet.

Egyebekben a csendőrségi szolgálati utasítás — eltekintve a 113. §. b) pontjától a védőnek sem enged több jogot annál, amennyi a terheltén kívül álló harmadik személyt megillet.

A járőrnek a házkutatás alkalmával csak akkor szabad zárt helyiséget vagy készüléket feltörni vagy zárat felnyitni, ha sem a velők rendelkező, sem megbizottja nincs jelen, vagy ezek a felnyitást megtagadták. Ha a feltörés vagy felnyitás a tulajdonosnak vagy megbizottjának távolléte miatt történt, az illető helyiség vagy tárgy a kutatás megtörténte után ismét elzárandó.

A 120. §. esetében a házkutatás bármikor megkezdhető és foganatosítható.

Ha a járőr házkutatás vagy átvizsgálás alkalmával tárgyakat vesz őrizet alá, erről külön jegyzéket készítsen s azt vagy az érdekeltekkel, vagy a tanukkal, illetőleg a községi előljárásnak a házkutatásnál közreműködött tagjaival vagy közegeivel is irassa alá.

Az őrizet alá vett tárgyakat, a mennyire minőségük engedi, külön borítékba, vagy megfelelő tartóba kell tenni és a járőr tagjainak, továbbá — a lehetőséghez képest — a jelen volt községi előljárási tagoknak vagy közegeknek továbbá az érdekeltnek, illetőleg megbizottjának vagy a meghívott családtagnak vagy szomszédnak pecsétjével is le kell zárni.

A járőr a tárgyakat rendszerint magával viszi, esetleg megőrzésük iránt másként intézkedik.

A házkutatásról és átvizsgálásról az igazságügyi hatóságnál teendő jelentés.

124. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Alttiszt iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

Megtartott házkutatás, valamint a ruhák és tárgyak átvizsgálása a 43. és 102. §§-ok értelmében szerkesztendő „Jelentés”-ben, „Értesítés”-ben vagy „Tényvázlat”-ban min-

denkor felemlítendő és kiemelendő: hogy a házkutatás és átvizsgálás mikor, hol, kinél, miért, kiknek jelenlétében fogatosított, továbbá felsorolandók mindazok a helyiségek, tartályok és tárgyak, melyekben kutatás tartott; végül a kutatás eredménye is részletesen leírandó.

Ha a házkutatás és átvizsgálás alkalmával bűnjelek vagy gyanus tárgyak vétettek őrizet alá, az őrsparancsnokság ezeket a jelentésben részletesen egyenként és oly jelzéssel sorolja fel, hogy azoknak egyedisége, minősége, tehát azonossága és miként történt megtalálása iránt kétely ne foroghasson fenn. E célból különös figyelemmel kell lenni a tárgyaknak netalán létező olyan jeleire vagy jellegére, melyek azoknak azonosságát kétségen kívül helyezik.

Ha a házkutatásnál vagy a ruhák átvizsgálásánál tanuk egyáltalában nem voltak alkalmazhatók, e körülmény és annak indokai a „Jelentés“-ben, „Értesítés“-ben vagy „Tényvázlat“-ban külön kiemelendők.

Tárgyak őrizet alá vétele.

125. §

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknel				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

A csendőrség a bíróságnak vagy a főszolgabírónak felhívása, illetőleg megkeresése nélkül — nem házkutatás (124. §.) alkalmával is — csak oly bűnjeleket vagy a bűncselekménnyel összefüggésben álló tárgyakat vehet, azoknak a hatóság által leendő lefoglalhatása végett, őrizet alá, melyeket vagy a bűncselekmény színhelyén, vagy a terheltnél, illetőleg bűnrészesnél találtak, vagy melyek senkinek sincsenek birtokában vagy birlalatában, vagy melyeket mint bűnjeleket vagy nyomra vezető tárgyakat mások a csendőrségnek önként átadtak.

Elkobzás alá eső tárgyak megjelölése.

126. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknel				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

Elkobozandók a csendőrség által mindazon tárgyak, melyeknek birtoklása, hasz-

nálata vagy terjesztése *tiltva* van, valamint elveendő és az őrsparancsnokságnak további intézkedés végett átadandó az *elfogottnál*, illetőleg *elővezetendőnél* talált minden fegyver és olyan eszköz, mely ölésre vagy testi sértés okozására vagy szökés véghezvitelére alkalmas.

Nyomtatványokat, leveleket, táviratokat és egyéb postai stb. küldeményeket a csendőrség nem foglalhat le.

127. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Nyomtatványokat, továbbá leveleket és táviratokat — kivéve azt az esetet, ha ezeket a csendőrség házkutatás, illetőleg a terhelt ruháinak vagy egyéb tárgyainak átvizsgálása alkalmával vette őrizete alá, (120. és 122. §§) — valamint posta- és táviróhivataloknál vagy egyéb szállító vagy fuvarozó-intézeteknél levő küldeményeket a csendőrség hatósági felhívás, illetőleg megkeresés nélkül sohasem foglalhat le.

Ha tehát a csendőrség arról értesül, hogy ilyen lefoglalható levelek, táviratok vagy egyéb küldemények továbbítás végett a posta-, illetőleg táviró-hivataloknál, vagy egyéb szállító és fuvarozó intézeteknél

vannak, azoknak lefoglalhatása végett tegyen a lehető legrövidebb uton haladéktalanul jelentést a legközelebbi kir. ügyészségnél, vizsgálóbírónál, illetőleg ha a járásbíróság közelebb van, ez utóbbinál.

A csendőrség iratokat ne vizsgáljon át.

128. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Ha másnak iratait akár házkutatás vagy a terhelt ruháinak vagy egyéb tárgyainak átvizsgálása alkalmával, akár más alkalommal a csendőrség birtokába kerültek, gondoskodni kell arról, hogy az iratok tartalmáról az erre törvény szerint jogosítottakon kívül más ne szerezzen tudomást.

Ha az iratok birtokosa vagy ennek megbízottja átvizsgálásuk vagy elolvasásuk ellen tiltakozik, az iratokat zárt borítékba kell helyezni, és ezt a járőr tagjainak, valamint a lehetőséghez képest a birtokosnak, illetőleg megbízottjának és a bizalmi férfiaknak, esetleg a községi előjáráságnak vagy tagjának pecsétjével is el kell látni.

Másnak szóló levél, távirat vagy egyéb postai küldemény fel nem bontható.

129. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A csendőrség (a járőr) másnak szóló zárt levelet, táviratot vagy egyéb postai küldeményt bármily uton és bármily célból jussanak is azok kezébe, sohase bonthat fel.

G) Egyes bűncselekményekre vonatkozó szabályok.

Feljelentés gyanus halálesetekről vagy ismeretlen egyén holttestének találásáról.

130. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Ha halálesetnél annak jelenségei mutatkoznak, hogy az illető nem természetes halállal mult ki, vagy ha ismeretlen egyén holtteste találtatik, az őrsparancsnok, illetve a helyszínéről maga a járőr köteles, erről

a kir. ügyészségnek vagy a legközelebb lévő járásbírósnak sürgősen, a legrövidebb uton (102. §. második bekezdés) jelentést tenni, mert ilyen esetben a holttestet csak a kir. ügyészség vagy a bíróság engedelmével szabad eltemetni.

Pénz-, közhitelepapír- vagy bélyeghamisítás felderítése.

131. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Pénz-, közhitelepapír- vagy bélyeghamisítás esetében házkutatás és a terhelten levő ruhák és egyéb tárgyak átvizsgálása utján különösen arra kell törekedni, hogy a hamisítványokon kívül még a bűncselekmény elkövetésénél használt minden eszköz, anyag és egyéb tárgy is előkerítessék.

Gyújtogatás, illetőleg tűzvész okozás esetén kiderítendő körülmények.

132. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Szándékosnak látszó gyújtogatás, illetőleg gyújtogatási kísérlet, valamint gondatlanságból okozott tűzvész esetén az 58. §-ban felsoroltakon felül a csendőrség által még különösen kiderítendő: a gyújtogatásnak, illetőleg a tűvész okozásának módja, a gyújtásnál használt anyag minősége, végre vajjon nem volt-e előre látható, hogy a tűzvész könnyen tovább terjedhet vagy ember életét veszélyeztetheti?

Eljárás az emberek életét, testi épségét, vagy vagyonát veszélyeztető más bűncselekmények esetén.

133. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Ha oly büntett vagy vétség követett el, mely másoknak életét, testi épségét vagy vagyonát, másként mint a 131. és 132. §-okban említett bűncselekmény által veszélyeztette, kinyomozandó az elkövetés, illetőleg a közreműködés módja és eszköze, az okozott vagy okozni akart kárnak az, elvesztett haszonnak, továbbá az emberek életére vagy egészségére bekövetkezett vagy bekövetkezhetett veszélynek nagysága.

Testi sértéseknél, hacsak lehetséges, orvosi láttelellet, különben pedig a nyo-

mozó csendőr saját legjobb tudása és meggyőződése szerint, még az is megállapítandó, hogy a sérülés könnyű, súlyos vagy életveszélyes-e?

Súlyos sérülés esetén igyekezzék a csendőrség a sérülthöz a legközelebbi orvost a legrövidebb uton elhívni.

Magzatelhajtás vagy gyermekölés gyanuja esetén puhatolandó körülmények.

134. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Magzatelhajtás vagy gyermekölés gyanuja esetében az egyébként kiderítendőkhöz kívül még kipuhatolandó az is: vajjon élve született-e és a netán eltűnt holttest után is kell kutatni.

Eljárás nyomtatvány vagy képes ábrázolat által elkövetett bűncselekmény esetén.

135. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		megtanulandó

Ha a járőr olyan nyomtatvány vagy képes ábrázolat terjesztését vagy nyilvános helyen való kiállítását észleli, mely nem csupán magánindítványra üldözendő bűncselekményt állapít meg, igyekezzék ezekből, törvény által megengedett módon (vétél, elkérés útján stb.) legalább egy-egy példányt megszerezni és azt az őrsparancsnokságnak azonnal bemutatni. De ha ilyen példányok nem is szerezhetők meg, az észleletekről haladéknélkül, a legrövidebb úton, az őrsparancsnokságnak, ha pedig a késedelem veszélylyel jár, a legközelebbi kir. ügyészségnek jelentés teendő.

Az őrsparancsnokság a fenti esetben a rendelkezésére álló legrövidebb úton, esetleg táviró vagy távbeszélő útján, a legközelebbi kir. ügyészségnek tesz jelentést és a megszerzett példányt beküldi.

Tekintet nélkül arra, hogy a nyomtatvány bűncselekményt tartalmaz-e, lehetőleg megszerzendő, az őrsparancsnokságnak bemutatandó és ez utóbbi által a kir. ügyészséghez beküldendő az oly nyomtatványnak egy példánya is, amelyen a nyomdatulajdonosnak neve és lakása kitüntetve nincs, vagy a melyen a nyomdatulajdonos álnevet használt.

A) A nyomozó eljárásra, annak befejezésére és újrafelvételére vonatkozó további rendelkezések.

Házkutatás, személymotosás vagy lefoglalás foganatosítása az arra jogosított hatóságnak felhívására vagy megkeresésére.

136. §.

Kezdő próbacsendőröknél	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altisztai iskolásoknál
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Ha a vizsgáló- vagy kiküldött bíró, illetőleg a járásbíró vagy a főszolgabíró vagy más rendőri hatóság házkutatást, személymotosást vagy lefoglalást rendelt el és annak foganatosítására a csendőrséget hívta fel, illetőleg kereste meg, ezen felhívás, illetőleg megkeresés foganatosításánál a 123. §-ának rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni.

A fennebb felsorolt hatóságok által elrendelt házkutatást a járőr csak reggeli hat órától esti kilenc óráig foganatosíthatja. A megkezdett házkutatás este kilenc óra után is folytatható.

Az ilyen esetekben a lefoglalás, házkutatás és személymotosás foganatosítása előtt az ezt elrendelő határozat annak, ki ellen e cselekmények elrendelve vannak, esetleg megbízottjának, illetőleg a meghívott családtagnak vagy szomszédnak kihirdetendő.

A csendőrség felszólalást vagy panaszt nem fogadhat el.

137. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

A járőr és őrsparancsnokság a csendőrség által teljesített nyomozás, illetőleg nyomozó cselekmény ellen nála esetleg tett felszólalást vagy panaszt nem fogadhatja el, hanem az illetőket arra hívja fel, hogy a felszólalást vagy panaszt a további eljárásra illetékes hatóságnál adják be.

Jegyzőkönyv felvételének tilalma : írásbeli feljegyzések.

138. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Jegyzőkönyvet nyomozó eljárás közben sem az őrsparancsnok, sem a járőr, vagy egyes csendőr nem vehet fel.

A nyomozó járőr azonban puhatolózásainak, adatgyűjtésének és nyomozásának eredményéről, illetőleg az általa tapasztaltokról, valamint a kikérdezett terhelt és tanúk nyilatkozatairól, amennyiben ezeket különben nem

tarthatná pontosan emlékezetben, írásbeli feljegyzéseket tegyen.

Járőr jelentés a nyomozásról.

139. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

A járőr az általa végzett puhatolózásnak, illetőleg nyomozásnak eredményét és az általa teljesített egyes nyomozó cselekményeket — feljegyzéseinek (138. §.) felhasználásával — bevonuláskor az őrsparancsnokságnak szóbelileg bejelenti.

Őrsparancsnok jelentése a nyomozásról.

140. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

E szóbeli jelentés lényegét az őrsparancsnok a szolgálati könyvbe bejegyzi s ennek alapján teljes tárgyilagossággal s a tényállást minden oldalról feltüntető módon szerkeszti jelentéseit, nevezetesen a 43. és 102. §-okban megjelölteket is.

A nyomozás befejezése és abbahagyása.

141. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Olyan bűntügyekben, melyben a csendőrség a feljelentést a 102. §. értelmében már megtette, a nyomozást addig folytatja, míg arról szerez meggyőződést, hogy a tényállás már eléggé ki van derítve. Ekkor a nyomozás abbahagyandó s erről, valamint az elért eredményről — az esetleg újabban megszerzett bűnjelek bemutatása mellett — azon hatósághoz, melyhez a feljelentés tételét, jelentés teendő, illetőleg értesítés adandó.

A nyomozás abbahagyása.

142. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

Ha a törvényszék vagy az esküdtbíró-ság hatáskörébe tartozó ügyben a kir. ügyészség, illetőleg főmagánvád eseteiben (l. a „Függetlenség“ III. részét) a rendőri

hatóság főnöke a nyomozás megszüntetését rendelte; járásbíró-ság elé utalt ügyben pedig a járásbíró-ság, közigazgatási hatóság elé tartozókban pedig a közigazgatási hatóság a csendőrséget a további nyomozó cselekmények mellőzésére hívta fel: akkor a további nyomozás abbahagyandó.

A nyomozás újra felvétele.

143. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolvasandó	felolvasandó		felolvasandó

A mennyiben a csendőrség az általa teljesített nyomozás befejezése után a bűnvádi eljárás szempontjából jelentőséggel bíró újabb adatokról értesül, ezeket a kir. ügyészséggel, illetőleg a kir. járásbíró-ság hatáskörébe utalt ügyekben a kir. járásbíró-sággal, közigazgatási hatóság elé tartozókban pedig az utóbbival sürgősen közölje, de e mellett a netalán szükséges nyomozást folytathatja. Köteles azonban az őrsparancsnokság ez utóbbi esetben tett intézkedésekről a kir. ügyészséget, járásbíró-ságot illetőleg közigazgatási hatóságot sürgősen értesíteni és az újabb nyomozó cselekmények csak addig végezhetők, míg a kir. ügyészség, illetőleg járásbíró-ság, vagy közigazgatási hatóság el nem rendeli az újból folyamatba tett nyomozás megszüntetését.

Megszüntetett nyomozás után, vagy befejezett bűnügyben a csendőrség mikor jogsult nyomozást újból folyamatba tenni.

144. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Ha a kir. ügyészség vagy a főszolgabíró a nyomozást jogerősen megszüntette, illetőleg ha a bűnper megszüntető határozattal vagy felmentő ítélettel fejeztetett be, a nyomozást a csendőrség csakis a kir. ügyészség, a bíróság vagy a főszolgabíró felhívása, illetőleg megkeresése alapján teheti újból folyamatba.

Köteles tehát a csendőrség, ha a jogerősen megszüntetett nyomozásra vagy megszüntető határozattal, illetőleg felmentő ítélettel befejezett bűnügyre vonatkozólag az elévülési időn belül új terhelő bizonyítéknak jön tudomására, ezt a kir. ügyészséggel, járásbíróssággal vagy az eljárt közigazgatási hatósággal közölni. Joga van azonban a csendőrségnek ez esetben is, halaszthatatlan és feltétlenül szükséges nyomozó cselekményeket a kir. ügyészség, járásbírósság, illetőleg főszolgabíró felhívása előtt is teljesíteni.

Eljárás az elítélt javára való újra felvételnek indítványozása esetében.

145. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Ha a csendőrség oly körülményekről szerez tudomást, melyeknek alapján az *elítélt javára* újrafelvétel volna indítványozható, köteles azokról azt az elsőfoku bíróságot, illetőleg közigazgatási hatóságot sürgősen értesíteni, mely az alapperben ítél. Ez esetben is joga van azonban a csendőrségnek, a halaszthatatlan nyomozó cselekményeket a bíróság határozatának közléseig is fogantositítani.

J) Különleges határozmányok.

Területenkivüliség és consuli személyes mentesség.

146. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Ha a feljelentésből az tűnik ki, vagy ha a puhatolódzás, illetőleg nyomozás során annak jelenségei merülnek fel, hogy a terheltet a területenkivüliség vagy a consuli személyes mentesség*) illeti, vele szemben a csendőrség még tettenkapás esetén sem járhat el, hanem köteles erről — a netáni feljelentés (nyilatkozat) csatolása mellett — a kir. ügyészséghez haladéktalanul jelentést tenni.

Mentelmi jog.

147. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Az országgyűlés, ugyiszintén a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottság (delegáció) tagjainak mentelmi jogát**) a B. P. és a jelen Utasítás nem érinti.

*) Azt hogy a területenkivüliség és a consuli személyes mentesség kiket illet meg, a jelen Utasítás „Függelék“-ének III. alatti részében van feltüntetve.

**) A mentelmi jog kit illet meg, jelen Utasítás „Függelék“-ének III. alatti részében van feltüntetve.

A csendőrség, illetve rendőrség egyénei által elkövetett bűncselekmény esetében kölcsönösen követendő eljárás.

148. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
	felolva-sandó	felolva-sandó		felolva-sandó

Ha *csendőrségi*, illetve *állami* — vagy *városi* — *rendőrségi* egyén követ el hivatalból üldözendő bűncselekményt, vagy ilyenek elkövetésében gyanússá vált, a terhelt ellen saját kezdeményezésből törvényszerűen eljárni, rendszerint a saját illetékes hatósága, illetve ennek közege van hivatva.

A csendőrség és rendőrség, illetve azok hatóságai, parancsnokságai, tagjai vagy közegei, ha ilyen eset feljelentés, magánindítvány, értesülés vagy saját észlelet útján tudomásukra jutott, erről egymást a legrövidebb uton, mihamarább értesíteni tartoznak.

Ha azonban az illető egyén büntetett vagy közbotrányt okozó más bűncselekményt követett el és tetten kaptik, vagy ha a kése-delem veszélylyel járna, addig, míg a terheltre nézve illetékes hatóság, ennek tagja vagy közege eljárhat, illetve eljárás végett megjelenik, a csendőrség, illetve rendőrség működésben levő tagjaira és közegeire nézve, a törvényszerű fellépés és eljárás *kölcsönösen kötelező*.

A *községi rendőrségi* egyénekkal szemben a csendőrség feltétlenül hivatott és köteles a törvényszerű eljárást önállóan foganatosítani; míg viszont a községi rendőrségek működésben levő közegei csak az előző bekezdés feltételeinek felforgása esetében jogosultak csendőrségi egyének irányában törvényszerűen fellépni és eljárni, de ekkor is kötelesek a *legközelebbi található* csendőr-őrsparrancsnokságot, esetleg járőrt *sürgősen* értesíteni, hogy az, az eljárás folytatását minél előbb átvehesse.

V. FEJEZET.

Az őrskörlet és a határátlépés, valamint a határszéli szolgálat szabályozása.

Őrskörlet és csendőrkerületi terület átlépése.

149. §.

Kezdő próbacsendőröknél	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
		felolva- sandó		felolva- sandó

Egyik m. kir. csendőr-őrskörletből a másikba, valamint az I—VIII. számú m. kir. csendőrkerületek területén az egyik csendőrkerület területéről a másikba való átlépés meg van engedve.

Horvát-Szlavonországok területére való átlépés és viszont.

150. §.

Kezdő próbacsendőröknél	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam- nál	Altiszti iskolásoknál
		felolva- sandó		felolva- sandó

Ha m. kir. csendőr Horvát-Szlavonországok területén, vagy viszont m. kir. horvát-szlavon csendőr (szűkebb értelemben vett) magyar területen kénytelen büntetendő cselekmény elkövetőjét üldözni, magát előbb az illető horvát-szlavon, vagy viszont magyar közigazgatási, illetve helyi hatóságnál bemutatni és ha az üldözöttet elfogta, azt ugyanazon hatóságnak további eljárás, illetve a további eljárásra hivatott hatóságához való átkisérés végett azonnal átadni és, ha az üldözés felhívás vagy megkeresés folytán történt, erről a felhívást vagy megkeresést intézett hatóságnak jelentést tenni, illetve értesítést adni tartozik.

A fentebb említett közigazgatási vagy helyi hatóságnál való bemutatkozás csak azon esetben tehető meg utólagosan, ha az előleges bemutatás által az üldözés eredménye kockáztatva lenne, p. o. ha az üldözött ilyenképen az elfogatás alóli menekülésre, a büntetendő cselekmény nyomainak megsemmisítésére, vagy részesekkel való összehesztelésre, vagy a vizsgálat eredményének más módon való meghusítására időt nyerne.

Egyébiránt a m. kir. csendőrök a horvát-szlavon közbiztonsági közegeknek és ezek viszont a magyar közegeknek, ha erre felkéréstnek, lehetőleg segédkezet nyujtani tartoznak.

Üldözések a monarchia másik államának határán túl.

151. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamnál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				

A monarchia másik állama határainak külön parancs, felhívás vagy engedély nélküli átlépése a csendőrségnek, a határátlépés tekintetében megtörtént külön megállapodások értelmében, kivételesen meg van engedve, a büntető törvények és a közbiztonság megóvása érdekében kiadott rendeletek ellen vétők közvetlen üldözése és elfogása céljából, a következő feltételek alatt, u. m. hogy

a) az üldöző csendőrök magukat szigoruan az illető állam törvényeihez tartásák;

b) szolgálati ténykedésüket az illető terheltek üldözésén, illetőleg elfogásán túl ne terjesszék;

c) a terheltek üldözése alkalmából a magyar állam határát átlépő csendőrök magukat a határhoz legközelebb fekvő községben (helységben) a közbiztonság fentartására hivatott cs. kir. hatóságnál, vagy cs. kir. csendőr-örsnél és ha ilyen helyben nincsen, a községi előljárásságnál bemutatásák oly célból, hogy azon kérdésre nézve, ki eszközölje a további üldözést és

ez miképen fogatosíttassék, megegyezés jöjjön létre.

Ily üldözés alkalmával a monarchia másik állama területén elfogott egyén, az ottani illetékes hatóságnak adandó át.

Ha cs. kir. csendőrök a monarchia másik államának területéről a magyar korona területére jöve, valamely m. kir. csendőr-örsparancsnokságnál jelentkeznek, ezen parancsnok, vagy helyettese a közigazgatási hatóságnak, ha ez helyben van, erről rögtön szóbeli jelentést tenni, ha ez pedig nem lehetséges, vagy közigazgatási hatóság helyben nincsen, az üldözés folytatása végett a kellő intézkedéseket megtenni és az esetet valamint az eredményt a közigazgatási hatóságnak azonnal, saját csendőr szakasparancsnokságának pedig „Szolgálati jegy“-ben jelenteni tartozik.

Az államhatár átlépése más esetekben.

152. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Alfiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				

Magyarország határának külön parancs, illetve felhívás vagy engedély nélkül szolgálatban vagy szolgálaton kívül való átlépése, a csendőrségnek szigorú büntetés terhe alatt tilos. Ezen tekintetben kivétel-

nek csak akkor és annyiban van helye, a mikor és a mennyiben ezt a 151. §-ban foglalt rendelkezések, vagy a szomszédos külföldi államokkal létrejött cartellszerződések, melyek a csendőrkerületi parancsnokságoknak, a csendőrséggel való közlés végett, részletesen tudtul adatnak, megengedik.

E tárgyban az 1888. évi XIV. t.-c. alapján kiadott „Határőrizeti utasítás“ rendelkezései is mérvadók.

Határszéli szolgálat.

153. §.

Kezdő	Haladó	Örsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Alfiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				

Ha a csendőrség az ország határszélén teljesít szolgálatot, kiváltképen az útlevélrendészeti szabályok kezelésére kell fokozott figyelmet fordítania és leginkább arra felügyelnie, hogy csavargók, kemek vagy a biztonságra egyébképen veszélyes egyének belopódzása lehetőleg megakadályoztassék.

Ha a határszélen való portyázás alkalmával csempészek vagy a vámszabályok egyéb áthágói találtak, azok a legközelebbi vám- vagy pénzügyi hatósághoz kiserendők; ha azonban az illető büntetőbiróságilag üldözendő vagy más, mint vám- vagy jövedéki kihágási eljárás alá eső tett elkövetésével

terhelhetik, őt a vizsgáló birónak, illetve a közelebb eső járásbiróságnak, egyéb esetekben a közigazgatási hatóságnak kell átadni.

A magyar-román határt útlevél vagy igazolvány nélkül átlépő egyéneket, kiknél elvámolás alá eső tárgyak nem találtattak és a kiket a pénzügyőrség, vám- vagy belépő állomás-hivatal, esetleg közigazgatási hatóság kirendeltségei letartóztattak, az ott helyben állomásozó, vagy a közelben levő csendőrs köteles átvenni és az illetékes főszolgabíróhoz (rendőrkapitányhoz) kísérni; köteles egyúttal, minden 24 órában egyszer a vámhivatal, illetve pénzügyőrségnek, vámolás, illetve jövedéki elbírálás szempontjából átadott egyének közül azokat, kiknek ügye a jelzett szempontból már letárgyalatott, szintén átvenni és ugyancsak az illetékes közigazgatási hatóság székhelyére kísérni.

Egyébként pedig a „Határőrizeti utasítás“-ban foglalt rendelkezések szerint kell eljárni.

VI. FEJEZET.

A katonai hatóságokhoz való viszony, az azokkal való érintkezés, a katonai egyénekekkel, valamint a sorozáselől megszököttekkel szemben való eljárás.

A csendőrség viszonya a katonai hatóságokhoz.

154. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		felolvasandó

A csendőrségnek viszonya a katonai (közös hadseregheli, hadtengerészeti, honvéd- és népfőlkelő) parancsnokságokhoz, hatóságokhoz és intézetekhez a m. kir. honvédségi „Szolgálati szabályzat“ I. része, valamint a jelen utasítás 12. és 13. §§-ai által szabályoztatik.

A csendőrség, nevezetesen a csendőrsparancsnokságok, sürgős szükség eseté-

ben pedig a csendőrrjárőrök és egyes csendőrök is, szolgálati teendőik végzésére a katonai parancsnokságok, hatóságok és intézetek, katonai örök és ügyeletesek támogatását igénybe venni jogosultak; mennyiben kötelesek ez utóbbiak a megkeresésnek vagy felkérésnek saját felelősségük alatt megfelelni, azt a katonai szabályok határozzák meg.

A csendőr őrsparancsnokságok a katonai bíróságok, parancsnokságok, hatóságok és intézetek részéről, a katonai bíróság hatóságának vagy a katonai fegyelmi fenyítő hatalomnak alávetett egyének elfogására vagy elővezetésére, illetve az ily egyének ellen teljesítendő nyomozó cselekményekre vonatkozó és hozzájuk közvetlenül intézett felhívásnak vagy megkeresésnek megfelelni tartoznak. (43. §)

Ha a késelem veszélylyel járna a katonai bíróságok, parancsnokságok, hatóságok és intézetek, valamint oly katonai egyének, kik ahhoz, a ki elővezetendő, elfogandó vagy ki ellen nyomozó cselekmény teljesítendő, előjárói vagy fellebbvalói viszonyban állanak, ily tárgy felhívásokat vagy megkereséseket csendőrrjárőrökhöz vagy a csendőrőrsökön beosztott egyes csendőrökhöz közvetlenül és szóbelileg is intézhetnek.

Szóbeli felhívás vagy megkeresés esetében a csendőrség (csendőrr) azt kérheti, hogy annak tartalma utólag írásbelileg adassék ki.

A csendőrség érintkezésének módja katonai parancsnokságokkal szemben.

155. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	A tiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		felolvasandó

A csendőrparancsnokságoknak és csendőr egyéneknek, a katonai bíróságokkal, parancsnokságokkal, hatóságokkal és intézetekkel és viszont való érintkezésének módja, a mennyiben jelen utasítás eltérő intézkedéseket nem tartalmaz, az általános katonai szabályok és a csendőrségi „Általános szolgálati határozványok” XII. szakasza által határozatik meg.

Sürgős szükség esetében, azaz: ha a késelem veszélylyel járna, a csendőr őrsparancsnokságok, sőt a járőrök és a szolgálatilag fellepett egyes csendőrök is, a katonai bíróságokkal, parancsnokságokkal és intézetekkel, katonai örökkel és ügyeletesekkel és más katonai egyénekkel, a szolgálati teendőkre nézve, közvetlenül léphetnek érintkezésbe.

Ezen érintkezés, tehát a csendőrparancsnokságokhoz, járőrökhöz és egyes csendőrökhöz intézett felhívások és megkeresések is, rendszerint írásbeliek legyenek; sürgős szükség esetében azonban szóbeliek is le-

hetnek vagy távbeszélő, távsürgöny útján is történhetnek; szóbeli vagy távbeszélő útján történt felhívások vagy megkeresések esetében, utólag írásban igazolandó, mi volt a felhívás vagy megkeresés tartalma.

Katonai bíróságok, parancsnokságok, hatóságok, intézetek, valamint tiszték és ezekhez hasonllásuak a csendőr őrsparancsnokságokhoz, járőrökhöz és egyes csendőrökhöz, ezek szolgálati teendőiket illetőleg, „felhívásokat“, utóbbiak pedig előbbiekhöz „jelentéseket“ intéznek.

Nyomozó cselekmények katonai egyének ellen.

156. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		megtanulandó

Ha tényleges szolgálatban álló katonai (közös hadseregbeli, hadtengerészeti, honvéd vagy népfőlkelő) egyén ellen, akár feljelentés, akár a csendőrség saját észlelése folytán merül fel büntetendő cselekmény gyanúja vagy vádja, a csendőrség csak kivételesen, azaz akkor van hivatva az ily egyén ellen a katonai bíróság vagy hatóság (parancsnokság) részéről vett felhívás nélkül nyomozni, illetve egyes nyomozó cselekményeket teljesíteni, ha a késedelem veszélyvel járna,

p. o. a terheltnek előljáró katonai parancsnoksága nincsen helyben vagy annak intézkedését, az eljárás céljára nézve lényeges hátrány nélkül bevárni nem lehet; minden más esetben a csendőrség arra szorítkozék, hogy az ily egyénre vonatkozólag nála tett feljelentést vagy az ily egyén által elkövetett, önmaga által észlelt bűncselekményt haladéktalanul az illetékes katonai parancsnokság tudomására hozza; a vonatkozó jelentés — ha a késedelem veszélyvel járna — a csendőr őrsparancsnokság, sőt az eljáró járőr vagy egyes csendőr által is, közvetlenül és szűkség esetén szóbelileg, illetve távsürgöny vagy távbeszélő útján teendő meg.

Katonai egyének elfogása.

157. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		megtanulandó

Arra nézve, hogy tényleges szolgálatban álló katonai egyének, csendőr egyének, illetve katonai örök jellegével bíró csendőrszolgálatosok által mikor foghatók, illetőleg fogandók el, a m. kir. honvédségi „Szolgá-

lati szabályzat" I. részének 326. pontja*)
mértvadó.

Ezenfelül a csendőrség katonai egyéneket a 162. §. eseteiben, tényleges szolgálá-

*) A m. kir. honvédségi „Szolgálati szabályzat“ I. rész 326. pontja szövegének idevágó része a következő:

Ügyleti tisztek és ügyleti altisztek, valamint járőrök, őrségek és örök következő esetekben kötelezve vannak, hadapród-tiszthelyettesei vagy ennél alsóbb rendfokozatban álló honvéd (katona) egyéneket elfogni, illetőleg fogságba helyezni:

a) ha ezen egyéneket büntettekben vagy súlyos vétségeken érik;

b) ha ily cselekményben őket súlyos gyanu terheli;

c) ha garázda magaviselet által nyilvános botrányt idéznek elő;

d) ha az ügyleti tisztseknek, járőröknek, őrségek és öröknek ezek hatáskörébe eső utasításaikban nem engedelmességek, valamint ha ezen közegeket szidalmazzák vagy tettelesen megtámadják;

e) ha az elfogásra nézve különös parancs lett kiadva;

f) ha a fegyveres hatalomhoz vagy a csendőrséghez tartozó ellenszegülő és garázdálkodó egyének elfogására hozzájuk a körülmények által igazolt felszólítás intéztetik.

Tiszteket, lelkészeket és tisztviselőket, kik a XI. vagy ennél magasabb rangosztályban állanak, föltétlenül csak az a) d) és e) alatti megjelölt esetekben szabad elfogni; a többi esetekben az elfogás csak tisztek által vezényelt járőrök vagy őrségek közbelépése-, vagy ha valamely, a garázdálkodónál följebbvaló követeli az elfogást, ez utóbbinak közbenjárása mellett fogatosítható.

Az a) és d) esetekben ügyeleti tisztsek, őrségek és örök polgári egyének letartóztatására is kötelezve vannak.

latban álló katonai, illetőleg a katonai bíróságok hatáskörének vagy a katonai fegyelmi fenytő hatalomnak alávetett, egyéneket pedig elfogni köteles, ha erre az illetékes katonai bíróság, parancsnokság, hatóság vagy intézet, avagy a letartóztatandóhoz előjárói vagy föllebvalói és a felhívott csendőrségi parancsnoksághoz, járőrvezetőhöz vagy csendőrhöz felebbvalói viszonyban álló katonai egyén által felhívott, illetőleg megkeresett vagy ha az illető egyén ellen az illetékes katonai bíróság, parancsnokság, hatóság vagy intézet részéről elfogató parancs vagy nyomozó levél bocsájtattott ki.

Elfogott katonai egyéneknek a katonai hatósághoz átadása.

158. §.

Kezdő	Hatadó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		megtanulandó

A csendőrség által elfogott katonai egyén azonnal és ha lehetséges, közvetlenül a legközelebbi katonai hatóságnak

(parancsnokságnak) adandó át és pedig közös hadseregbeli és hadtengerészeti egyén lehetőleg a legközelebbi közös hadseregbeli, honvéd vagy csendőr egyén lehetőleg a legközelebbi honvéd, illetőleg csendőrparancsnokságnak.

Az elfogás oka és körülményei az átadó által az átvevő parancsnokságnak szóbelileg és mihelyt lehetséges, az őrsparancsnokság által az elfogást, eszközölt csendőr vagy csendőr-járőr jelentése alapján, a további eljárásra illetékes katonai parancsnokságnak írásbelileg és pedig *közvetlenül* bejelentendők.

Az elfogottói ideiglenes megőrzés végett átvett tárgyak rendszerint az elfogottal egyidejűleg az átvevő katonai parancsnokságnak vételismervény ellenében szintén átadandók, ha ez azonban, ezen tárgyak különös fontossága vagy aggályos volta miatt vagy más okból nem lehetséges, az átvevő katonai hatóság vagy az elfogottnak kivanságára, ezen visszatartott tárgyak jegyzéke, az átvevő katonai hatóságnak átadandó és azután ezen tárgyak az őrsparancsnokság által az elfogott elleni további eljárásra illetékes katonai parancsnoksághoz, hatósághoz, intézethez vagy bírósághoz haladéktalanul és közvetlenül beküldendők.

Nyomozó cselekmények katonai épületekben.

159. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamánál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		megtanulandó

Ha a csendőrségnek bármennemű nyomozó cselekményt, u. m. terheltnek vagy tanúnak kikerdezését, elfogást, elővezetést, lefoglalást, házkutatást, vagy a valakin levő ruha és egyéb tárgyak átvizsgálását a polgári bíróság hatóságának alávetett vagy az illetékes katonai bíróság, illetőleg parancsnokság felhívására a katonai bíróság hatóságának alávetett egyénekre vonatkozólag, katonai vagy a katonaság által megszállott épületben (hajón) kell teljesítenie, ezt csak az épület (hajó) parancsnokánál vagy helyettesénél történt előzetes jelentkezés és bejelentés és csak az utóbbiak által kijelölt katonai egyén jelenlétében foganatosíthatja.

Katonai egyének tanuként való kikérdezése.

160. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamánál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		felolvasandó

Ákár polgári, akár katonai egyén ellen folyamatba tett nyomozás vagy puhatolódzás esetében, a tett színhelyén vagy annak közelében levő, tényleges szolgálatban álló katonai egyének is a csendőrség által mint tanúk vagy sértettek kikérdezhetők, illetőleg a tényleges szolgálatban álló katonai egyénektől, mint tanuktól vagy sértettektől felvilágosítás kérhető.

Katona és honvédlegénységi egyének igazolványainak ellenőrzése.

161. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyamánál	Altiszti iskoláskoránál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		megtanulandó

Minden, a legénységi állományhoz tartozó, meghatározott időre szabadságolt közös hadseregbeli, haditengerészeti vagy honvéd egyénnek „szabadságolási igazolvánnyal“, a tartósan szabadságoltaknak, valamint a tényleges szolgálatban nem álló közös hadseregbeli vagy hadtengerészeti tartalékosnak vagy póttartalékosnak „katonai igazolvánnyal“ („Militärschein“ vagy „Militärpass“-al), a tartósan szabadságolt, valamint a tényleges szolgálatban nem álló tartalékos és póttartalékos honvédnek pedig

„honvédigazololó-könyvecskével“ kell ellátva lennie.

Jelentkezésre köteles minden népfőlkelő — az előbb tiszti vagy katonai-hivatalnoki rendfokozatot viseltek kivételével — „népfőlkelő igazolvánnyal“ láttatik el.

A csendőrség tehát, ha arra alapos ok létezik, az ezen igazolványokban foglalt adatokat megvizsgálni, a katonai igazolványban, illetve honvéd igazoló könyvecskében foglalt személyleírást az igazolvány előmutatójával összehasonlítani és a felől meggyőződni tartozik vajjon a tartósan szabadságolt és a tetteges szolgálatban nem álló tartalékos vagy póttartalékos tartózkodási helyén szabályszerűen jelentkezett-e? illetve a népfőlkelő-kötelezett az előírt évenkénti jelentkezést teljesítette-e és ha „ajánlati lappal“ van ellátva, rendes lak- vagy tartózkodási helyének változását a tartózkodási hely községi előljáróságának kellőképpen bejelentette-e, a mi a katonai, illetőleg honvéd vagy népfőlkelési igazolványban foglalt hivatalos láttamozásból kivethető.

Ezen „szabadságolási“- , illetőleg „katonai igazolványok“ és „honvéd igazolványi könyvecskék“, vagy „népfőlkelő igazolványok“ azonban utazási okmányokként *nem* tekinthetők, hanem a legénységi állományhoz tartozó ily egyéneknek, ha utaznak, a szabályszerű igazoló, vagyis utazási okmányokkal kell ellátva lenniök.

Szökésben vagy önkényű eltávozásban gyanus katoná vagy honvédlegénységi egyénekkel szemben való eljárás.

162. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskolásoknál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		megtanulandó

A hadsereg, a hadtengerészet, a honvédség vagy a csendőrség legénységi állományába tartozó oly egyének, kik szökésben, önkényű eltávozásban vagy mint besorozott újoncok, tartósan szabadságoltak vagy tényleges szolgálatban nem álló tartalékosok vagy póttartalékosok, tényleges szolgálatra, kiképzésre, fegyver vagy szolgálati gyakorlatra, illetőleg a népfelkelő-kötelesség teljesítésére szóló behívási parancsnak való nem engedelmeskedésben gyanusoknak mutatkoznak, a legközelebbi katonai parancsnokságnak és pedig ha lehet közvetlenül, különben pedig a közigazgatási hatóság útján adandók át.

1. A *tényleges szolgálatban* álló, a legénységhez tartozó egyén szökésben vagy önhatalmu eltávozásban *gyanusnak* tekintendő:

a) ha a csapattestétől távol, vagy szolgálati állomásának körletén vagy háboru idején a csapat — vagy seregetest — pa-

rancsnoka által meghatározott körleten kívül, vagy az ellenség ellenében kiállított szélső előőrsökön túl, igazoló okmány nélkül vagy hamisított, vagy érvénytelenné vált, elavult igazoló okmánnal találta és az illető helyen tartózkodásra való jogosultságát más-képen sem bírja igazolni: különösen pedig, ha a csapattestétől, avagy az állomás vagy szolgálat helyéről való távollét már éjjelen át vagy még tovább tartott;

b) ha állomásáról, egyéb szabályszerű tartózkodási helyéről vagy csapattestétől utazási okmánnal, menetlevéllel vagy más igazoló okmánnal távozott ugyan, azonban az ezen okmány szerint nyilván nem igazolható utirányt követett;

c) ha igazoló okmány nélkül az osztrák-magyar monarchia határának átlépését kíséri meg, vagy a külföldről igazolvány nélkül visszatér;

d) ha a hadi fogságból elbocsajtás vagy kiszabadulás folytán külföldről visszatérve, vagy az ellenség hatalmából a monarchia területén megszabadulva, az első esetben a határ átlépésétől, a másodikban a megszabadulástól számítandó nyolc napon belül, a legközelebbi belföldi katonai vagy polgári hatóságnál való jelentkezést elmulasztotta;

e) ha csapattestétől vagy szolgálati rendeltetésétől ugyan nem önhibája következtében szakadt el vagy onnan önhibáján kívül tartatott vissza, azonban az akadályok elhárítása után azonnal, nem vonult be;

f) ha a katonai egyenruhából annyira kivetkőzött, hogy egykönnyen mint katona fel nem ismerhető; s végre

g) ha szabadsága letelte után azonnal nem vonul be és a bevonulás elhárítatlan akadályát kimutatni nem képes.

2 A besorozott ujoncok, a tartósan szabadságoltak és a tényleges szolgálatban nem álló tartalékosok és a póttartalékosok, valamint a felhívott népfölkelők a katonai behívási parancs iránt elkövetett engedetlenség büntetében vagy vétségében akkor tekintendők gyanusoknak:

a) ha a behívási parancs nekik kézbesített, kifüggesztett vagy más törvényes módon közhírré tétetett, de ők a bevonulásra kitűzött határidő eltelte után rendelkezésük helyén kívül találtatnak és nem bírják igazolni, hogy őket be nem vonulásuk tekintetében vétkes mulasztás nem terheli, vagy hogy a bevonulás alól az illetékes katonai hatóság által felmentettek;

b) ha ők — dacára, hogy behívásuk bekövetkeztét előre tudhatták — a behívási parancs kézbesítését, engedély nélküli elutazás vagy tartózkodási helyükről bejelentés nélküli eltávozás vagy elrejtőzés által — a bevonulási határidőn túl — meghiusították;

c) ha azon idő letelte után, a melyben bevonulni tartoztak, nem bírják igazolni azt, hogy a behívási parancsnak eleget tettek, vagy hogy a bevonulás alól felmentettek, vagy pedig, hogy a parancsnak való meg

nem felelés tekintetében vétlenségüket igazolták;

d) ha ők — mint népfölkelésre kötelezettek — a népfölkelés megtörtént felhívása után engedély nélkül külföldre, vagy a monarchia oly részébe törekvésnek jutni, a hol a népfölkelés nem, vagy nem oly mérvben hivatott fel, hogy ők ott egyenlő ily kötelezettségnek lennének alávetve.

Sorozás elől megszököttek előállítására.

163. §.

Kezdő	Haladó	Őrsön	Előkészítő tanfolyam-nál	Altiszti iskoláskor-nál
próbacsendőröknél				
		felolvasandó		megtanulandó

A csendőr a sorozás elől megszökötteket a közigazgatási hatóság elé vezetni tartozik.

A sorozás elől megszökötteknek, a közigazgatási hatóság által ilyenekül a csendőrségnek névszerint megjelölteknek vagy a községben olyanoknak kihirdetteknek kívül, még mindazok is tekintendők, a kik községi közegek vagy más hitelt érdemlő személyek feladása szerint olyanoknak látszanak, mint a kik a sorozásra való megjelenésre nézve vett felhívásnak eleget nem tettek vagy elrejtöztek.

Oly egyénekre, a kik a sorozó bizottság által mindenkorra alkalmatlanoknak nem nyilvánítottak és még sorozás alá tartozó korosztályban lévén, bel- vagy külföldön engedély nélkül utaznak, vagy nyert engedély esetén az engedély időtartamának lejárása után illetékességük vagy honosságuk helyére visszatérni elmulasztották, különösen fel kell ügyelni s ezek is a közigazgatási hatósághoz elővezetendők.

FÜGGELÉK.

Csak magánindítványra üldözhető bűncselekmények felsorolása.

Csak *magánindítványra* üldözhető bűncselekmények:

I. A büntető törvénykönyv (Btk.) értelmében:

1. a hamis vád, ha annak alapján a hamisan vádlott ellen a büntető eljárás nem indított meg. (229. §.) Ha a hamisan vádlott ellen büntető eljárás indított, a hamis vád *hivatalból üldözendő*;

2. az erőszakos nemi közöszülés (232. §) a szemérem elleni erőszak (233. §.) és a megfertőztetés (236. §.)

Ha azonban a 2. alatt felsorolt büntettekkel az elkövetés idejére és helyére nézve összefüggő és *hivatalból üldözendő más* büntett is forog fenn, vagy ha e büntettek a megsértettnek *halálát* okozták, vagy végre ha a 232. és 233. §-okban meghatározott büntettek fel- vagy lemenő ágbeli rokonon vagy testvéren, illetőleg a tettesnek gyámságára, gondnokságára, tanítására,

nevelésére, felügyeletére, gyógykezelésére vagy gondviselésére bizott személyen követettek el, akkor a bűnvádi eljárás *hivatalból* indítandó meg;

3. vérfertőztetés vagy természet elleni fajtalanság testvérek között (244. §.) kivéve, ha a büntett férfiak között, erőszakkal vagy fenyegetéssel követett el, vagy ha a sértettnek halálát okozta, mely esetekben *hivatalból üldözendő*;

4. a szemérem elleni büntett (245. §.);

5. a házasságtörés (246. §.);

6. érvénytelen házasság csalárd megköltése (255. §.);

7. a rágalmozás (259. §.) és

8. a becsületsértés (261. §.) Az 1878. évi V. t.-c. 269—272. §-aiban felsorolt esetekben azonban a rágalmozás és a becsületsértés magánindítvány nélkül is, hivatalból, de csak az illető hatóság, közhivatalnok vagy az utóbbinak felelőse által megadott felhatalmazás, a 272. §. esetében pedig a sértett külföldi uralkodó államfő, követ vagy ügyviselő részéről kijelentett kívánat alapján üldözendő;

9. a könnyű testi sértés vétsége (301. és 312. §.);

10. a gyermekrablás (317—319. §.);

11. a leányszöktetés (320. §.) és

12. a nőrablás (321. §.) Ha azonban a 10—12. pontokban felsorolt bűntettekkel kapcsolatban a fennebbi 2. pont utolsó bekezdésében meghatározott valamely eset is

forog fenn, vagy ha súlyos testi sértés is követett el, ez esetekben az eljárás hivatalból indítandó meg;

13. levél- és távsürgönyitok megsértése magánegyén által (327. §.);

14. a hivatal-, állás- vagy foglalkozásnál fogva megtudott vagy rábizott titoknak alapos ok nélkül felfedezése a közhivatalnok, ügyvéd, orvos, sebész, gyógyszerész vagy szülésznő által (328. §.);

15. magánegyén által elkövetett magánlak-sértés vétsége (332. §.);

16. a lopás, ha az házastársak fel- vagy lemenő ágbeli rokonok, testvérek vagy közös háztartásban élő rokonok közt volt elkövetve, ugyszintén, ha azt a gyámolt gyámja, a gondnokolt gondnoka, vagy a növendék nevelője ellen követte el (342. §.); továbbá, ha azt a tettes vagy részes az ellen, kinek szolgálatában vagy fizetésében áll, vagy háztartásában él, vagy az utóbbival közös háztartásban élő hozzátartozók ellen követte el (343. §.);

17. az előbbi (16.) pontban felsorolt egyének ellen elkövetett sikkasztás (358. §.);

18. a hűtlen kezelés vétsége (361. §.);

19. a jogtalan elsajátítás, (365., 367. és 368. §.), ha az által az elsajátítónak házastársa, fel- vagy lemenő ágbeli rokona, testvére, vele közös háztartásban élő rokona, gyámja, gondnoka vagy nevelője károsított meg (369. §.);

20. a csalás (379. §.), ha az az előbbi pontban meghatározott személy ellen volt elkövetve (389. §.);

21. minden más esetben is *a csalás*, kivéve:
a) ha a csaló az általa véghezvitt büntetendő cselekmény elkövetése végett közhivatalnoki jellegű vagy hatósági megbízást szinlelt, vagy
b) ha a csalást közhivatalnok, ügyvéd, meghatalmazott, ügyvivő vagy magánhivatalnok hivatala vagy megbízása körében követte el, vagy
c) ha a csaló visszaeső, vagyis csalás miatt már két ízben megbüntetve volt és utolsó csalása elkövetését megelőző büntetésnek kiállása óta 10 év még el nem telt (381. §.), végre *d)* kivéve a *biztosítási csalást*, vagyis azon esetet, midőn valaki saját biztosított vagyonát megsemmisíti vagy megrongálja (382. §.)

Az utóbb felsorolt négy esetben a csalás *hivatalból üldözendő*; annak az esetnek kivételével, ha a 19. pontban meghatározott személy ellen volt elkövetve, mert ilyenkor a 21. pontban foglalt kivételek eseteiben is *csak magánindítványra üldözhető*;

22. idegen ingó vagyon jogtalan meg rongálásának vétsége (418. §.);

23. más ingatlan vagyonának jogtalan elfoglalása vagy szándékos és jogtalan meg rongálása, illetőleg a földtől el nem választott termékének felhasználása (421. §.)

II. A kihágási büntető törvénykönyv (Kbtk.) értelmében:

24. négy korona értéket felül nem haladó élelmi vagy élvezeti cikk lopása (126. §.);

26. idegen ingó dolognak tudva jogtalanul használata és ez által meg rongálása; továbbá idegen ingatlan vagyon szándékos és jogtalan meg rongálása vagy a földtől el nem választott termékének felhasználása, de mindkét esetben csak akkor, ha az okozott kár tíz korona értéket felül nem halad. (127. §.)

III. Az egyéb törvényekben körülírt bűncselekmények közül:

26. az *erdei lopás és erdei kártétel* (1879. évi XXXI. t.-c. 90—108. és 111—114. §§.)

Az erdei kihágások közül azonban *hivatalból üldözendők* a következők:

1. tűz gerjesztése az erdőben vagy annak közelében;

2. a gerjesztett tűznek felügyelet nélkül hagyása, vagy más, a tűzveszély kikerülésére szükséges intézkedések elmulasztása;

3. az erdőben vagy annak közelében talált tűznek el nem oltása; (11. §.)

4. erdőégések oltása iránti kötelezettség megtagadása; (109. §.)

5. erdőégés esetében a közigazgatási hivatalnok által a hivatalnál fogva őt illető intézkedések körül elkövetett köteletségzegés. (110. §.)

27. A vadászati kihágások (1883. évi XX. t.-c. 39. §.). Ezek közül azonban *hivatalból üldöztetik* a következő cselekmények elkövetője:

1. a ki tiltott időben vadászik; (29. §.)
2. aki a vadak fiait ellopja, a madarak fészkeit (kivéve az ártalmasokéit) elrombolja, tojásait elszedi (30. §.);
3. a ki tiltott időben hasznos vadat lő, árul vagy vesz; (31. §.)
28. az uzsora vétsége (1883. évi XXV. t.-c. 1., 2., 3., 4., 5., 6. és 9. §§.);
29. az 1894. évi XII. t.-c. 93—95. §-aiban körülírt egyes mezőrendészeti kihágások;
30. a szabadalom-bitorlás kihágása (1895. évi XXXVII. t.-c. 49. és 50. §§.);
31. az iparvédjegy-hamisítás (1895. évi XLI. t.-c. 8. és 9. §§., illetőleg az 1890. évi II. t.-c. 27. §-a);
32. a vízi munkálatoknál s az ut- és vasutépítésnél alkalmazott napszámosokról és munkásokról szóló 1899. évi XLI. t.-c. 32. §-ának a), 33. §-ának a) b) és d) pontjaiban, továbbá 34. §-ának első bekezdésében és b) pontjában megállapított kihágások. (Idézett t.-c. 35. §.)

A *magánindítványi büncselekmények hivatalból üldözendők* a fennebbi 1—32. pontokban felsorolt eseteken felül is akkor, ha a magánindítványi büntettet, vétséget vagy kihágást a sértett ellen ennek atyja, gyámja, illetőleg a gondnokság alatt levőnek gondnoka követte el. (1898. évi V. t.-c. 113. §.

utolsó bekezdése; 1879. évi XL. t.-cz. 12. §.) Ilyen esetben tehát magánindítvány *nélkül* is, hivatalból vagy bárkitől tett feljelentés alapján, mindazokat az intézkedéseket meg kell tenni, illetőleg mindazokat a nyomozó cselekményeket teljesíteni kell, a melyek hivatalból üldözendő büncselekmények esetében végezhetők.

A „magánindítványra jogosult“ (B. P. 13. §. kilencedik bekezdés) meghatározása.

Magánindítvány tételére jogosult:

1. Általában a *sértett* (vagyis az, kinek bármely jogát sértette vagy veszélyeztette az elkövetett vagy megkísérlett büncselekmény), ha ő életének tizenhatodik évét betöltötte és gondnokság alatt nem áll.

Ha a sértett abban az időpontban, melyben magánindítványt kellene tenni, életének *16-ik évét még be nem töltötte, helyette atyja, illetőleg gyámja lesz magánindítványra jogosult.*

2. Az *esküdttbírótság vagy kir. törvényszék* hatáskörébe utalt magánindítványi büncselekmények esetében (I. Függelék II. rész) még a következőkre kell ügyelni:

A 16—24 éves kiskorúak helyett a „*vagyon ellen irányzott*“ büncselekmény esetében csak atyjuk vagy gyámjuk; egyéb büncselekmények miatt, a sértettektől füg-

getlenül és önállóan, mind törvényes képviselőjük, mind önmaguk indítványt tehetnek.

Ha a 16—24. éves sértett nagykorúsított, vagyon ellen irányzott bűncselekmény miatt is *önmaga* tehet magánindítványt.

Gondnokság alatt levő elmebetegek, gyengeelméjűek és siketnémák, továbbá egy évnél hosszabb idő óta *távollevők* helyett, kiknek tartózkodó helye ismeretlen, vagy a kik hazajövetelükben és vagyonuk kezelésében gátolva vannak, végre egy évnél hosszabb tartamu szabadságvesztés-büntetésre ítélték helyett, bármely bűncselekmény miatt *gondnokuk* tehet magánindítványt.

Gondnokság alatt levő pazarlók helyett *vagyon ellen irányzott* bűncselekmény esetében *gondnokuk* a magánindítványra jogosult.

Jogi személyek (egyesületek, társaságok) helyett azok tehetnek magánindítványt, a kik a jogi személyt — akár az alapszabályok, akár más jogforrás alapján — magánjogi jogviszonyaiban is képviselik.

Az 1878. évi V. t.-c. négy bűncselekménynél különleges rendelkezéssel, kifejezetten meghatározza a magánindítványra jogosultat. Ezek:

a) A testvérek közötti vérfertőztetés és természet elleni fajtalanság esetén, a 244. §. szerint a *szülő*, illetőleg *gondnok*;

b) a *szemérem elleni* büntett (245. §.) miatt a *sértett nő* vagy *férje*;

c) holtak ellen elkövetett rágalmazás és becsületsértés esetén, valamint akkor, ha a

rágalmazott vagy sértett a rágalmazás vagy becsületsértés elkövetésekor még életben volt, de az indítványozási határidő lejáratától meghalt s a bűnvádi eljárás megindítását halála előtt nem indítványozta, a 273. §. alapján a *meghaltnak gyermekei, szülői, testvérei vagy házastársa*;

d) ha valaki az ellen, kinek szolgálatában vagy fizetésében áll, vagy háztartásában él, vagy az utóbbival közös háztartásban élő hozzátartozók ellen lopást (343. §.) vagy sikkasztást (358. §. utolsó bekezdés) követ el, a magánindítványt a sértetlen kívül az idézett §-ok intézkedése értelmében a szolgálatadó vagy a ház feje is megtehetik.

3. Az uzsora vétsége miatt a sértett fél mellett ennek házastársa, fel- és lemenő agbeli rokona, illetőleg a gyámság vagy gondnokság alatt levő sértett helyett a gyám vagy a gondnok a magánindítványra jogosultak (1883. évi XXV. t.-c. 9. §.)

4. Ha a kir. járásbiróság hatáskörébe utal (I. a II. alatti „Táblázatos“ kimutatást) és csupán magánindítványra üldözhető bűncselekmény miatt az eljárás kir. járásbiróság előtt folyik, — tekintet nélkül arra, hogy a sértett kiskorú-e vagy hogy mily okból van gondnokság alá helyezve, — bármely sértettnek atyja, gyámja vagy gondnoka, továbbá a sértett nőnek férje által tett feljelentést is magánindítványnak kell tekinteni. (B. P. 525. §. második bek.)

Indítványozási határidő.

A *magánindítványt* attól a naptól számított három hó alatt kell előterjeszteni, a mely napon az elkövetett büntett vagy véttség és annak elkövetője, a magánindítványra jogosultnak tudomására jutott.

A mennyiben azonban az illető büncselekmény a felforgó esetben (p. az 1878. évi V. t.-c. 113. § utolsó bekezdése alapján) hivatalból üldözendő, az eljárást akkor is meg kell indítani, ha a büncselekmény, akár a magánindítványra jogosult, akár mást a három hó lejárta után jelentette fel.

Uzsora vétsége miatt a magánindítvány a három évi elévülési határidőn belül bármikor előterjeszthető. (1883: XXV. t.-c. 9. §. második bek.)

M I N T Á K

A SZOLGÁLATI UTASÍTÁSHOZ

valamint azon rendkívüli és fontosabb események felsorolása, melyeket a járőr a helyszínéről az őrs és járás parancsnokságnak, valamint külön a belügyministerium csendőrségi ügyosztályának, a csendőrfelügyelőségnek és a kerületnek jelenteni tartozik.

Azon rendkívüli vagy fontosabb esetek, melyeket a járőr a helyszínéről az őrs- és járásparancsnokságoknak jelenteni tartozik, a következők:

1. Fegyver használat.
2. Csendőr egyének elhalálása, megsebesülése, megszökése.
3. Csendőrök őrizetében levő foglyok elhalálása.
4. Nagyobb mérvű fegyelmi zavar vagy csendőrök által elkövetett súlyos természetű büntetendő cselekmény.
5. Csendőr laktanya leégése.
6. Határsértés az ország határán.
7. Főbb közlekedési vonalokon úgy mint vasutakon, állami utakon és nagyobb hidakon beállott közlekedési akadály, ha annak elhárítása hosszabb időt igényel.
8. Csendőrségi egyéneknek, a fegyveres erőhöz tartozó vagy csendőrséggel való összeköttetéséről.
9. Feltűnést keltő ragályos betegségekről.
10. Nagyobb csendőrségi erő összpontosításáról.

11. Lázadás.

12. Hatósági közegek elleni súlyos erőszak vagy veszélyes izgatás, — csoportosulással.

13. Magánosok elleni erőszak nagyobb csoport által.

14. Veszélyes jellegű politikai vagy társadalmi (szociális) mozgalom.

15. Oly közveszély vagy súlyos következményű baleset, mely az emberek életét, testi épségét, vagyonát nagymérvben veszélyezteti.

16. Pénzhamisító szövetség felbukkanása.

17. Gyilkosság vagy veszélyes merénylet.

18. Lopás — 4000 korona értéken felül, vagy ha állami illetve közigazgatási hivatalos helyiségbe történt betörés.

19. Rablás — fegyveres csavargók által vagy egyébként veszélyes következményekkel egybekötve.

20. Gyújtogatás, ha rövid időközben ismétlődik, mely a lakosságot izgalomba tartja.

21. Általában közveszélyű vagy közfel-tűnést keltő bűncselekmény.

Az őrsparancsnok vagy járőr részéről a járásparancsnokságnak a 16., 17., 19., 20. és 21. pontban tárgyalt esetek előfordultával csak akkor teendő jelentés, ha a tettes kiléte ismeretlen, az őrsnek megerősítése vagy nagyobb nyomozás megindítása szükséges.

Azon rendkívüli és fontos esetek, melyeket a járőr vagy őrsparancsnok a helyszínéről a belügyminiszterium csendőrségi ügyosztályának és a csendőrfelügyelőségnek és csendőrkerületi parancsnokságnak jelenteni tartozik, a következők:

1. Halálos kimenetelű fegyverhasználat.
2. Csendőrségi egyének megtámadása vagy megsebesülése.
3. Lázadás (nemzetiség, felekezet, társadalmi osztály stb).
4. Veszélyes izgatás csoportosulással.
5. Veszélyes jellegű mozgalom, nevezetesen sztrajkok stb.
6. Fegyveres csavargók felbukkanása.
7. Vasutak, hajók, nagyobb hidak elleni merényletek s egyéb közfeltűnést keltő bűncselekmények.

Ezeknek a jelentéseknek röviden tartalmaznia kell, hogy mi, hol, mikor, mily körülmények között történt és mily intézkedések tétettek.

Fegyver használatnál pontosan feltüntetendő, hogy az szolgálatban, vagy azon kívül történt, mily fegyver használtatott, hány a halott, hány a súlyosabban vagy életveszélyesen sérült és hogy testületbeli egyén halt-e meg vagy sérült-e meg?

Ily jelentések nyomtatott űrlapokra szerkesztendők, melyek egyszersmind borítékot

is képeznek, mint pl. egy 10 filléres levelezőlap, csak hogy méretre hivatalos alak, kapható minden csendőrségi nyomtatványszállítónál. Ha a járőr készlete kifogyott s kéznél ily űrlap nincs, lehet tiszta papírra rovatozni s szerkeszteni. (Lásd V., VI., VII., VIII. sz. mintát.)

I. minta a csendőr szolg. ut. 43., 102. és 103. §-aihoz.

M. kir. sz. csendőrkerület. _____ órs.

szám.

ikt.

Tényvázlat

az alább megnevezett elfogott (elővezetett) egyének-
ről, kik a _____ nak átadatnak.

1	Neve :		Kossa Dezső	Kunos Benő	Végh János
2	Születés	helye			
3	Tartózkodás				
4	Életkora, vallása és családi állapota (nős, nőtlen, özvegy stb.) gyermekeinek száma				
5	Foglalkozása				
6	Viszonya a sértett léhez				
7	Volt-e már büntetve, ha igen, mely bíróság (hatóság) által, mikor és mily büntetéssel?				
8	Ki eszközölte az elfogatást (örizetbe vétel) és kinek rendelkezése folytán?				
9	Az elfogás (örizetbe vétel) helye, napja és órája				
10	Volt-e megbilincselve, ha igen mely időtől kezdve meddig és miért?				

Neve :		Kossa Dezső	Kunos Benő	Végh János
11	Vannak-e a testén sérülések, sebhelyek vagy bántalmazásból származó más nyomok? ha igen, azok mikor, ki v. mi által okozottak?			
12	Van-e a jelen alkalommal vele érintkezett csendőrök, vagy más egyének részéről irányában tanúsított bánásmód miatt panaszja? ha igen, részletesen előadva mely törvény- vagy szabályellenes bánásmód lett ellene elkövetve?			
13	A tanúk megnevezése és tartózkodási helye			

(Itt következik a további szöveg félhasábosan írva.)

1/3 iv vagy 1 ivre szerkesztendő.

II. minta a csendőrszolg. utasítás 101. §-ához.

NYILATKOZAT.

Melynél fogva alólirott, mint sértett, ezenel kijelentem, miszerint kívánom, hogy folyó évi július hó 3-án káromra elkövetett ezüst óra 2 darab arany gyűrű, ágynemű és ruhanemű — összesen 160 korona értékét képviselő — lopása, melyben Német Mari szolgálómat mint tettest és Kis János sógoromat mint részest gyanusítom, a törvény határozmányai szerint nyomoztassék és megtoroltassék.

Kelt Fadd. 1908. november hó 21-én délután 5 órakor.

Gerner Pál
csendőr jv.

Fehér József
esküdt.

(vagy N. N. csendőr
a járőrvezető társa)

Joó Mihály
faddi lakos mint sértett

vagy

Joó Mihály helyett
néviró

Bali Sándor csendőr

(Ha a sértett fél irni nem tudna, az egyik csendőr néviróként szerepelhet, de akkor már tanu nem lehet, vagyis két helyen nem szerepelhet; az egyik tanu lehetőség szerint mindig polgári egyén legyen.)

III. számu minta.

JEGYZÉK.

Fekete Sándor szekszárdi lakostól házmotózás és átvizsgálás alkalmával őrizet alá vett (vagy elkobzott) tárgyokról:

1 (egy) drb. sima arany karkötő „B. M.” monogrammal.

1 (egy) fekete kalap monogrammal;

1 (egy) szürke kabát monogrammal;

1 (egy) pepita nadrág monogrammal;

4 (négy) pár uj cipő;

10 (tiz) liter veres bor hordóval s igy tovább!

Szekszárd, 1908. szeptember 25-én.

Fekete István
érdekelt fél.

Gyimóty György,
csendőr.

Nopper Pál, bíró.

Mutcsenmacher Lajos,
pr. csendőr.

Heneráli Sándor, kisbíró.

(Ezen jegyzéket a járőr magával viszi. — Az őrsparancsnok vettezezi s az iratokhoz csatolja. — Az őrizet alá vett tárgyakat becsomagolja, amennyiben minőségük engedi, a járőr, esetleg a jelenlevő községi előjárók, valamint az érdekelt fél pecsétjével lezárandók s ha lehet a járőr magával viszi, ha terjedelmük folytán lehetetlen, átvételi elismervénnyel illetékes helyre leendő beküldés, illetve beszállítás végett a község előjáróságnak átadja. (Lásd szolg. ut. 123., 125., 126. §§-ait.)

IV. számú minta.

Átvételi elismervény.

Mely szerint alulírott elismerem, hogy Csapó Ignác őrsvezető és Nemezc György csendőrök által Sággy Mihály agárdi lakostól elkobzott egy darab kétcsovű, hátultöltő, vadászatra alkalmas Lankaszter löfegyvert töltetlen állapotban „Cs. I.” betűkkel lepecsételten, egy darab rézbográcsot stb! stb! ártán sertést megőrzés végett átvettem.

Agárd, 1908. szeptember 25.

Pillejäger István,
bíró.

(P. H.)

községi pecsét helye.

(Ezen átvételi elismervényt a járőr magával viszi s otthon őrsparancsnokának átadja, az vettezezi s az iratokhoz csatolja.)

V. számú bríték minta.

M. kir. VI. számú csendőrkerület.

Decsi őrs.

A
m. kir. belügyministerium csendőrségi osztályának

S Ü R G Ö S.

Hivatalból
Portómentes.

BUDAPEST.

Portómentes.

Hivatalból

BUDAPEST.

Vár. Dísztér.

magyar szent korona országaihoz tartozó
csendőrség felügyelőjének

A

Szekszárdi örs.

M. kir. VI. számú csendőrkerület.

VI. számú boríték minta.

VII. számú boríték minta.

M. kir. VI. számú csendőrkerület.

Báttaszéki örs.

A

magy. kir. VI. számú csendőrkerületi
parancsnokságnak

Hivatalból.

Portómentes.

SZÉKESFEHÉRVÁR.

M. kir. VI. számú csendőrkérület.

Báttai őrs.

Jelentés

az 1908. év október hó 24-én Bátta községhez tartozó Furkópusztán előfordult halálos kimeneteli fegyverhasználatról.

<p>Őrs- körlet</p>	<p>A járőrvezető vagy osztály- parancsnok megnevezése</p>	<p>Az esemény rövid leírása</p>
	<p>Járőrvezető</p>	<p>Folyó hó 23-án délután 5 óra tájt Furkópusztán 30—40 főből álló dohány-kertész Gyula intézőt botokkal, balta, lőfegyver és káppakkal megtámadta. Az intező lakásába menekült, ott családijával magát eltorlaszolta, erre a</p>
<p>B á t t a i !</p>	<p>Krecsmár József csendőr</p>	<p>munkások baltával az ajtót betörni készültek, midőn rendes szolgálati járőrködés alkalmával épp ott termettem s az intező segélyre szeltem. A munkásokat rombolásuk s támadásuk abbanhagyására a törvény nevében figyelmeztettem, nem engedelmeskedtek, sőt Koleszár Pávó uradalmi kovács felhívására ellenem támadtak, járőrtársam — Bátor Béla csendőrt — Kiss István munkás mellbe vágta, mire megnevezett támadót mellbe lőttem s a tett színhelyén meghalt. A lázongók ezt látva széfutottak. Főtetteseket elfogtam. Kért segélyt megkaptam. Rend helyreállott. Szabályszerű jelentéseket megtettem.</p>

Kelt Furkópusztán, 1908. év október hó 24-én ^{d. é.} _{a. u.} 6 óraker.

Krecsmár József csendőr
járőrvezető.

IX. számú minta.

M. kir. VI. sz. csendőrkerület. ^{1.5 cm.}
 Szekszárdi őrs.

2 cm. 22. szám. ^{2 cm.}

Tárgy: Várad János szekszárdi lakos feljelentése utrendőri kihágásért.

7-8 cm.

A tekintetes főszolgabírói hivatalnak

2 cm. **Szekszárd**

Szekszárd, 1908. évi október hó 18-án. ^{2 cm.}

Gelencsér Mihály őrsvezető és Fekete József csendőrből állott járőr jelentette, hogy Várady János stb.

3-5 cm.

1-3 cm.

Tavasz, őrsvezető.

X. számú minta.

M. kir. VI. sz. csendőrkerület. ^{1.5 cm.}
 Decsi őrs.

2 cm. 36. szám. ^{2 cm.}

Tárgy: Kovács János cs. cz. őrsvezető minősítvényi jegyét terjeszti fel.

F. évi 142. sz. parancsra.

7-8 cm.

A m. kir. csendőr szárnyparancsnokságnak

2 cm. **Szekszárd**

Decs, 1908. évi október hó 18-án. ^{2 cm.}

Kovács János cs. cz. őrsvezető minősítvényi jegyét
 1/2. mellékelve felterjesztem.

3-4 cm.

drb. melléklettel.

Agoston, járásörmester
 őrsparancsnok.

2-3 cm.

TARTALOM.

A csendőr hivatására és egyéni köteleire vonatkozó szabályok.

	Oldal
1. §. A csendőrség területi illetékesége. Igénybevétel és alkalmazás	3
2. §. Érintkezés módja a csendőrség és a polgári hatóság között	4
3. §. Bánásmód. Csendőr személyét érintő ügyek bejelentése és elintézése. Polgári egyének elleni panasz	5
4. §. Általános viselkedés szolgálatban s azonkívül	6
5. §. Öltözködés szolgálaton kívül és szolgálatban. Magatartás és felépés szolgálatban	7
6. §. Tartózkodás a hivatás teljesítéséhez nem tartozó foglalkozástól. A pontos kötelesség teljesítés jele	8
7. §. A csendőrség nem vesz fel jegyzőkönyvet. Eljárás feljelentések esetében	9
8. §. Magatartás szolgálatban. Dohányzás portyázás közben. Szolgálati ló kimélése	11

	Oldal
9. §. Mulatóhelyek felkeresése szolgálatban és azonkívül	12
10. §. Rosszhírű személyekkel való érintkezés	13
11. §. Erkölcsi hibák kerülése. Eljárás íttas csendőrrel	13
12. §. Magatartás előljárók és felebbvalók továbbá polgári hatósági személyek irányában	14
13. §. Személyes jelentkezés és bemutatás előljárók és felebbvalóknál. Bemutatás hatósági főnöknél	15
14. §. Jelentkezés, illetve bemutatkozás ministereknel és más polgári állásu magas személyeknél	16
15. §. Az őrsparancsnok megjelenése a közigazgatási hatóságok főnökeinél, a királyi ügyészségnél és járásbiróságnál. Események bejelentése. Csendőr közvetlen igénybevétele	17
16. §. Érintkezési mód polgári egyénnel és ilyenek utbaigazítása	19
17. §. Érintkezés polgári és katonai örközegekkel	19
18. §. Megvesztegethetlenség és igazságszeretet. Ajándék és ingyenellátás elfogadásának tilalma	20
19. §. Titoktartás	21
20. §. Írásbeli bizonyítványok kiállításának tilalma	21
21. §. Becsületsértés, rágalmozás és hamis vád megtorlása	22

	Oldal
22. §. Szolgálati fellépés. Segélykérés. Fegyverbecsület megóvása	22
23. §. Szolgálati fellépéskor használandó szavak és elővigyázat	23
24. §. Helyi és személyi ismeret szerzése	25
25. §. Törvények, rendeletek, szabályrendeletek kiadása az őrsöknek. „Függelék“ I, II. és III.	26

II. FEJEZET.

A csendőrség szolgálati teendői.

A) <i>A szolgálati teendők beosztása.</i>	
26. §. Szolgálati teendők beosztása. Állomásszolgálati könyvbe bejegyzés	28
B) <i>Rendes szolgálati teendők.</i>	
27. §. A rendes szolgálati teendők elősorolása	29
28. §. Őrskörlöt portyázása. Járőrvezető felelőssége	33
C) <i>A felhívás vagy megkeresés folytán végzendő szolgálati teendők.</i>	
29. §. Felhívás vagy megkeresés folytán végzendő szolgálati teendők kivitele és bejelentése	34
30. §. Járőr közvetlen igénybevétele bírósági és más hatósági személyek által	37

	Oldal
31. §. Segédlet polgári tisztviselő mellett. Karhatalmi „Utasítás“	38
32. §. Segédlet adóvégrehajtásnál	39
33. §. Segédlet jövedéki törvényeknek végrehajtásánál	40

D) Különleges eljárási és magántartási szabályok.

34. §. „Elfogás“ és „elővezetés“	41
35. §. Az elfogás fogantatása	41
36. §. Bilincs alkalmazhatása	42
37. §. Az „elővezetés“ fogantatása	43
38. §. Óvatosság a személyazonosságra nézve. A tévesen vagy csak a kilétel nem igazolása miatt elfogott vagy elővezetés végett őrizet alá vett egyén szabadonbocsájtása	45
39. §. Eljárás közszolgalatban vagy magánvállalatnál alkalmazottak elfogásánál vagy elővezetésénél	46
40. §. Nem szállítható egyén elfogása vagy elővezetése	48
41. §. Felhívás folytan eszközrendő elfogatás vagy elővezetésnél kövendő eljárás. Átadás. Igazolás	49
42. §. A csendőrség által felhívás nélkül elfogottaknak vagy elővezetendőknek átadása	50
43. §. Az elfogottaknak vagy elővezetendőknek, valamint a járőrnek kikérdezése az őrsparancsnok által	52

	Oldal
44. §. Az elfogott vagy elővezetendő egyén meddig tartható és hol tartandó a csendőrség őrizetében	56
45. §. Az elfogott vagy elővezetett egyének a polgári hatóságnál kihallgatása, illetve kikérdezése a csendőrség részéről tapasztalt bánásmód felől; és esetleg orvosi megvizsgálása	57
46. §. A csendőrség feladata törvénysértések megakadályozása tekintetében. Elővigyázat	60
47. §. Óvatosság. Figyelő állás, gyors elhatározás és fellépés	61
48. §. A portyázás előirt irányának megváltoztatása. Aggályos területek gyakoribb átportyázása	62
49. §. Minden veszélyes jelenségnek megfigyelése és a fenyegetettek figyelmeztetése	64
50. §. Elemi csapás vagy más szerencsétlenség által fenyegetettek figyelmeztetése és segélynyújtás	65
51. §. Gyanus helyiségek megfigyelése. Gyanus egyének igazolványainak megvizsgálása	66
52. §. A járőrök megismertető jelzései	67
53. §. Munkások felügyelése	68
54. §. Vásárok, bucsuk, stb. felügyelése. Kicsinyes beavatkozás kerülése. Tömegek szétoszlata	69
55. §. Talált holttesttel követendő eljárás	70

	Oldal
56. §. Eljárás véres fegyver, gyilkoló és más féle eszközök feltalálása esetén. Egyéb talált tárgyak beszo- lgoáltatása	73
57. §. Tüzesetnél az oltás, mentés és biztosítás körüli eljárás	74
58. §. Tüzeset nyomozásánál követendő eljárás	75
59. §. Eljárás vizáradás idején	76
60. §. Közutak, terek felügyelése. Ut- rendészeti szabályok betartásá- nak ellenőrzése	77
61. §. Felügyelet nélkül talált vagy el- tévedt gyermekek stb. bizton- ságba helyezése; állatkinzás megakadályozása	78
62. §. Az erdő-, a vadászati, a fegy- ver- és vadászati adóra, a mező- gazdasági erdőgazdasági és más munkásokra vonatkozó stb. tör- vények betartásának ellenőrzése	79
63. §. Helyi rendészeti és a községi előjáróságok rendőri hatáskör- réhez tartozó ügyekbe való be- avatkozás	80
64. §. A fegyverhasználati jog álta- lában	82
65. §. A fegyverhasználati jog részlete- sebb körülírása	84
66. §. A csendőrségi szervezeti utasítás 11. §-ának magyarázata	87
67. §. Erelyesség fegyverhasználat al- kalmával	95

68. §. Eljárás nagyobb embertömegek által okozott veszélyes rend- zavarás esetében	96
--	----

III. FEJEZET.

A fogoly-örkiséret, fogoly őrizet és tolonc- kiséret szabályozása.

69. §. Fogoly- és fegyenc-örkiséret, az átvételnél való eljárás	98
70. §. Felügyelet a fogolyra őrkisérés közben	100
71. §. Fogolykiséret vasuton vagy gőz- hajón	101
72. §. Őrkisérendő foglyok megbilin- cselése	102
73. §. Több fogoly kísérése	102
74. §. Eljárás menetképtelen fogolylyal	103
75. §. Fogolykiséret közben orvosi segélynyújtás és elhelyezés	103
76. §. Őrkisérés segélykérése	104
77. §. Fogolykiséret a legközelebbi őrsig, vagy valamely hatóságig. A fogoly-átadás módja	104
78. §. Fogoly holmijának felügyelése és a hatóság által kiszolgáltattott tárgyak átadása	105
79. §. A csendőrség által letartóztatott fogolv kísérése	106
80. §. Fogoly őrzése	107
81. §. Tolonc-szállítmány kísérése	109

IV. FEJEZET.

Bűnügyi nyomozás és nyomozó cselekmények teljesítése.**A) Területi hatáskör nyomozó cselekmények teljesítésére.**

	Oldal
82. §. A csendőrség illetékessége bűnügyi nyomozásokra egyáltalában	110
83. §. Nyomozó cselekmények teljesítése a rendezett tanácsu városok bel- és külterületén	111
84. §. Eljárási illetékesség rendezett tanácsu városok területén	112
85. §. Csendőrség igénybevétele segédletül a városi és községi rendőri hatóságok által	113
86. §. Nyomozás és nyomozó cselekmények teljesítése a nagy- és kis községek bel- és külterületén	114
87. §. A községi előjáróság büntendő cselekményeket a csendőrséggel közölni tartozik	115
88. §. A községi előjáróság közreműködése a csendőrség által teljesítendő nyomozó cselekményeknél	115
89. §. Csendőrség eljárása a fő- és székváros, a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városok, valamint idegen szolgabírói járás területén	117

90. §. Nyomozócselekmény teljesítése ugyanezen területeken ... 118

B) Igazságügyi hatóságok, rendőri hatóságok és közegek és a csendőrség nyomozó közegei.

91. §. Igazságügyi hatóságok, melyek a csendőrséget nyomozás, vagy egyes nyomozó cselekmény teljesítésére felhívhatják, illetőleg megkereshetik	121
92. §. Rendőri hatóságok és rendőri közegek	122
93. §. A fősolgabíró nyomozó cselekményekre irányuló felhívásának teljesítése	123
94. §. Nyomozó cselekmények teljesítése más rendőri hatóságok megkeresésére	124
95. §. A felhívás vagy megkeresésben kívánttal összefüggésben levő nyomozó cselekmények teljesítése és a felhívás vagy megkeresés áttétele az illetékes hatósághoz vagy csendőrparancsnoksághoz	125
96. §. A csendőrségnek nyomozó közegei	126

C) A nyomozás teljesítése.

97. §. Nyomozó cselekmények teljesítése hivatalból üldözendő bűncselekmény esetén ... 127

	Oldal
98. §. Teendők magánindítványi bűncselekmény esetén	128
99. §. Teendők, ha a magánindítvány elküldésén terjesztett elő	130
100. §. Eljárás, ha a terhelt ismeretlen, v. távol van, illetőleg szökevény	130
101. §. Feljelentés és magánindítvány elfogadása és eljárás azok alapján	131
102. §. Bűncselekmények feljelentése az őrs által	132
103. §. A „Jelentés“, „Értesítés“ vagy „Tényvázlat“ miként szerkesztendő és állítandó ki	135
104. §. Nyomozás folytatása a feljelentés után	136
105. §. Utbigazítás kérése a nyomozásnak miként teljesítése tekintetében	136

D) A nyomozás teljesítésénél szem előtt tartandó általános szabályok.

106. §. A nyomozás részrehajlatlansága	137
107. §. A nyomozás határai és gyorsasága	138

E) A járőr által teljesítendő nyomozásnál rendszerint követendő eljárás.

108. §. Teendők, ha a járőr bűncselekmények elkövetéséről értesül	139
109. §. A bűncselekmény nyomainak biztosítása	139

	Oldal
110. §. A tett színhelyén talált állapotnak, illetőleg a bűncselekmény nyomainak feljegyzése	140
111. §. A terheltnek és a tanuknak kikérdezése	141
112. §. A terhelt kikérdezésénél szem előtt tartandó szabályok	142
113. §. A tanuk kikérdezésénél szem előtt tartandó szabályok	144
114. §. Oly nyomozó cselekmények iránti intézkedés, melyeknek foganatosítására a csendőrség hatósági rendelkezés nélkül jogosítva nincsen	146
115. §. A járőr további kötelességei a nyomozás körül	148

F) A járőr által csak kivételesen, illetőleg csak bizonyos korlátok közt foganatosítható nyomozó cselekmények

116. §. A járőr által teljesítendő nyomozó cselekmények igen sürgős esetekben	149
117. §. Elfogás, elővezetés	151
118. §. Az őrsparancsnok elé állított egyének szabadon bocsátása, vagy az illetékes hatóság elé vezetése	155
119. §. Teendők, ha valakit magánegyen ad át a járőrnek	156
120. §. Házkutatás	157

	Oldal
121. §. A házkutatás önálló megtartásának feltételei	159
122. §. Terhelt ruháinak és tárgyainak átvizsgálása	160
123. §. Házkutatás és átvizsgálás fogantatásánál szem előtt tartandó szabályok	161
124. §. A házkutatásról és átvizsgálásról az igazságügyi hatóságnál teendő jelentés	163
125. §. Tárgyak őrizet alá vétele	165
126. §. Elkobzás alá eső tárgyak megjelölése	165
127. §. Nyomtatványokat, leveleket, táviratokat és egyéb postai stb. küldeményeket a csendőrség nem foglalhat le	166
128. §. A csendőrség iratokat ne vizsgáljon át	167
129. §. Másnak szóló levél, távirat vagy egyéb postai küldemény fel nem bontható	168

G) Egyes bűncselekményekre vonatkozó szabályok.

130. §. Feljelentés gyanus halálesetről vagy ismeretlen egyén holttestének találásáról	168
131. §. Pénz-, közhitelpapir- vagy bélyeg-hamisítás felderítése	169

	Oldal
132. §. Gyujtogatás, illetőleg tűzvészokozás esetén kiderítendő körülmények	169
133. §. Eljárás az emberek életét, testi épségét vagy vagyonát veszélyeztető más bűncselekmény esetén	170
134. §. Magzatelhajtás vagy gyermekölés gyanuja esetén puhatolandó körülmények	171
135. §. Eljárás nyomtatvány vagy képes ábrázolat által elkövetett bűncselekmény esetén	171

H) A nyomozó eljárásra, annak befejezésére és újrafelvételére vonatkozó további rendelkezések.

136. §. Házkutatás, személymotoszás vagy lefoglalás fogantatása az arra jogosított hatóságnak felhívására vagy megkeresésére	173
137. §. A csendőrség felszólalást vagy panaszt nem fogadhat el	174
138. §. Jegyzőkönyv felvételének tilalma; írásbeli feljegyzések	174
139. §. Járőr jelentése a nyomozásról	175
140. §. Őrsparancsnok jelentése a nyomozásról	175
141. §. A nyomozás befejezése és abbanhagyása	176
142. §. A nyomozás abbanhagyása	176
143. §. A nyomozás újrafelvétele	177

144. §.	Megszüntetett nyomozás után, vagy befejezett bűnügyben a csendőrség mikor jogosult nyomozást újból folyamatba tenni	178	Oldal
145. §.	Eljárás az elítélt javára való újrafelvételnek indítványozása esetében	179	

l) Különleges határozmányok.

146. §.	Területenkivüliség és konzuli személyes mentesség	179
147. §.	Mentelmi jog	180
148. §.	A csendőrség, illetve rendőrség egyénei által elkövetett bűncselekmény esetében kölcsönösen követendő eljárás	181

V. FEJEZET.

Az őrskörlet és a határátlépés, valamint a határszéli szolgálat szabályozása.

149. §.	Őrskörlet és csendőr-kerületi terület átlépése	183
150. §.	Horvát-Szlavonországok területére való átlépés és viszont	183
151. §.	Üldözések a monarchia másik államának határán túl	185
152. §.	Az államhatár átlépése más esetekben	186
153. §.	Határszéli szolgálat	187

VI. FEJEZET.

A katonai hatóságokhoz való viszony, az azokkal való érintkezés, a katonai egységekkel, valamint a sorozás elől megszököttekkel szemben való eljárás.

154. §.	A csendőrség viszonya a katonai hatóságokhoz	189	Oldal
155. §.	A csendőrség érintkezésének módja katonai parancsnokságokkal szemben	191	
156. §.	Nyomozó cselekmények katonai egyének ellen	192	
157. §.	Katonai egyének elfogása	193	
158. §.	Elfogott katonai egyéneknek a katonai hatósághoz átadása	195	
159. §.	Nyomozó cselekmények katonai épületekben	197	
160. §.	Katonai egyének tanuként való kikérdezése	197	
161. §.	Katona és honvédelegénységi egyének igazolványainak ellenőrzése	198	
162. §.	Szökésben vagy önkényű eltávozásban gyanús katona, vagy honvédelegénységi egyénnel szemben való eljárás	200	
163. §.	Sorozás elől megszököttek előállítására	203	

Függelék.

Csak a magánindítványra üldözhető bűncselekmények felsorolása	205
---	-----

A „magánindítványra jogosult” (B. P. 13. §. 9-ik bekezdés) meghatározása	211
Indítványozási határidő	214

Oldal

Minták.

Azon rendkívüli vagy fontosabb esetek, melyeket a járőr a helyszínéről az őrs- és járásparancsnokságoknak jelenteni tartozik	216
Azon rendkívüli és fontos esetek, melyeket a járőr vagy őrsparancsnok a helyszínéről a belügyministerium csendőrségi ügyosztályának és a csendőrfelügyelőségnek és csendőr kerületi parancsnokságnak jelenteni tartozik	218
I. minta: Tényvázlat	220
II. minta: Nyilatkozat	221
III. minta: Jegyzék	223
IV. minta: Átvételi elismervény	224
V. minta: Boríték (Belügyministerhez)	225
VI. minta: Boríték (Csendőrfelügyelőjének)	226
VII. minta: Boríték (Ker. parancsnokságnak)	227
VIII. minta: Jelentés (Belügyministerhez, Csendőrfelügyelőjének, Ker. parancsnoksághoz címezve)	228
IX. minta: Jelentési űrlap (Szolgabírói hivatalnak)	230
X. minta: Jelentési űrlap (Szárnyparancsnoksághoz)	231

6465666704

718 157

729

legelő, több család
 nagy mennyiségű
 sikeresen befejezték
 részben eszükben
 a csendőrfelügyelő
 hivatali ügyvezető
 hivatali ügyvezető
 hivatali

1771
 1 5 8
 2 3 33
 28
 8
 60
 1883
 046
 42
 16 XII

100
 30
 55
 5

10
 414
 10
 414
 10
 414

16 XII
 1990 of June for Henry

1771
 1 5 8
 2 3 33
 28
 8
 60
 1883
 046
 42
 16 XII

1771
 1 5 8
 2 3 33
 28
 8
 60
 1883
 046
 42
 16 XII

100
 30
 55
 5

10
 414
 10
 414
 10
 414

16 XII
 1990 of June for Henry

1771
 1 5 8
 2 3 33
 28
 8
 60
 1883
 046
 42
 16 XII